

Asukasvuorovaikutuksen kehittäminen

Case Laajalahden asuinalue ja otakantaa.fi -sivusto

LAB ammattikorkeakoulu
Insinööri (YAMK), Uudistava johtaminen
2021
Hanna-Emilia Lehtikainen

Tiivistelmä

Tekijä(t) Lehikoinen, Hanna-Emilia	Julkaisun laji Opinnäytetyö, YAMK	Valmistumisaika 2021
	Sivumäärä 73 sivua	Liitteet 14 sivua
Työn nimi Asukasvuorovaikutuksen kehittäminen Case Laajalahti ja otakantaa.fi		
Tutkinto Insinööri ylempi AMK		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio Salla Hänninen, suunnittelupäällikkö, Espoon kaupunkitekniikan keskuksen suunnitteluyksikkö		
Tiivistelmä <p>Vuorovaikutuksen järjestäminen suunnitteluhankkeissa on osa kaupunkitekniikan keskuksen suunnitteluyksikön päivittäistä toimintaa. Vuorovaikuttamista säätelevät lait ja kaupungin käytännöt. Suunnitteluhankkeissa tehtävä osallistaminen, ja kaupungin ja osallisten välinen vuorovaikutus voi vaikuttaa tehtävien suunnitelmien sisältöön sekä investointiohjelman toteuttamiseen.</p> <p>Opinnäytetyössä selvitettiin laadullisen tutkimuksen avulla, miten lisätty vuorovaikutus vaikuttaa saatuun palautteeseen, ja miten palaute vaikuttaa suunnittelun lopputulokseen. Tämän lisäksi selvitettiin, miten kaupungin asiantuntijat järjestävät vuorovaikuttamista, mikä on riittävä vuorovaikuttamisen taso, ja miten vuorovaikuttamista voitaisiin kehittää.</p> <p>Keskeisenä tutkimustuloksena oli, että hyvä vuorovaikutus saavutetaan kaksisuuntaisella osallistamisella mahdollisesti jo yhden osallistamiskierroksen jälkeen. Osallisille olisi hyvä järjestää turvallinen keskustelutila ja osallisille on tärkeää tulla kuulluksi. Osallisille tehtävän materiaalin tulee olla selkokielistä ja ymmärrettävää.</p>		
Asiasanat vuorovaikutus, osallistaminen, kaupunkisuunnittelu, osallisuus, vaikuttaminen, palaute		

Abstract

Author(s) Lehikoinen, Hanna-Emilia	Type of Publication Master's thesis	Published 2021
	Number of Pages 73 pages	Attachments 14 pages
Title of Publication Developing resident interaction Case Laajalahti and otakantaa.fi		
Name of Degree Master of Engineering		
Name, title and organization of the client Salla Hänninen, Design Manager, Planning Unit of Espoo City Technology Centre		
Abstract <p>The Planning Unit of Espoo City Technology Centre's one of the daily operations is to organize interaction when planning projects. Interaction is governed by laws and city practices. Interaction between the city and the participants in the project planning may affect in the content and to the implementation of the investment programme.</p> <p>The thesis used qualitative research to examine how increased interaction influence on the feedback received and how this feedback influences on the final planning project. In addition, thesis examined how the Design Managers organize interaction, what is an adequate level of interaction, and how interaction could be developed.</p> <p>The key research result was that good interaction can be achieved through two-way social inclusion, even after one round of social inclusion. It is good idea to create a psychologically safe place for participants for discussion and to share their own ideas. For participants, the feeling to be heard is important. The material produced for the participants must be written in plain language and in understandable way.</p>		
Keywords interaction, participation, urban design, cooperation, influencing, feedback		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Tutkimusasetelma.....	2
2.1	Tutkimuksen tausta.....	2
2.2	Tavoitteet.....	3
2.3	Tutkimusongelman tarkastelu	4
2.4	Aineistonkeruumenetelmät	6
2.4.1	Case Laajalahden yleissuunnitelma.....	7
2.4.2	Haastattelututkimus	7
3	Vuorovaikutus kunnassa.....	9
3.1	Osallistuminen ja osallistaminen	9
3.2	Lakisääteiset osallistumisoikeudet	10
3.2.1	Maankäyttö- ja rakennuslaki	11
3.2.2	Maankäyttö- ja rakennusasetus	13
3.2.3	Kuntalaki.....	14
4	Saavutettavuus.....	15
4.1	Mitä saavutettavuus on?	15
4.2	Viranomaisten laatimat digitaaliset palvelut	15
4.2.1	WCAG-ohjeistus	16
4.2.2	Otakantaa.fi	16
4.2.3	Selkokieli	16
5	Osallistuminen ja vuorovaikutus Espoossa	18
5.1	Osallistuva Espoo.....	18
5.2	Osallistuva Espoo -kehitysohjelma	18
5.3	Espoon osallisuusmalli	19
5.3.1	Osallisuuden tavoitteet ja linjaukset	20
5.3.2	Osallisuus- ja vuorovaikutustyö	20
5.3.3	Osallistumisen kulmakivet.....	21
5.4	Osallisuuden tasot Espoossa.....	22
6	Suunnitelmien laatiminen Espoon kaupunkitekniiikan keskuksessa.....	23
6.1	Kaupunkitekniiikan keskus.....	23
6.2	Yleissuunnitelmapirosessi	23
6.3	Katusuunnitteluprosessi.....	24

7	Laajalahden yleissuunnitelmahanke	27
7.1	Laajalahden asuinalue	27
7.2	Raide-Jokerin vaikutukset asuinalueeseen	27
7.3	Yleissuunnitelma	28
7.3.1	Yleissuunnitelman tavoite	29
7.3.2	Viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelma	29
7.3.3	Yleissuunnitelman aikataulu	29
7.3.4	Otakantaa.fi Laajalahden hankkeessa	30
7.4	Hankkeen osallistaminen ja vuorovaikutus	31
8	Laajalahden yleissuunnitelmahankkeen osallistamisen tulokset	34
8.1	Paikalla järjestetty asukastilaisuus, 1. osallistamiskerta	34
8.2	Otakantaa.fi -keskustelut, 2. osallistamiskerta	37
8.3	Suunnitelmaluonnokset	39
8.4	Otakantaa.fi -keskustelut, 3. osallistamiskerta	44
8.5	Etäyhteyksillä järjestetty asukastilaisuus, 4. osallistamiskerta	46
8.6	Otakantaa.fi -keskustelut ajanjaksolla, 5. osallistamiskerta	48
8.7	Saatujen palautteiden yhteenveto	50
8.7.1	Liikenneteeman palautteet, jotka huomioitiin suunnittelussa	52
8.7.2	Liikenneteeman palautteet, jotka eivät vaikuttaneet suunnitteluun	53
9	Haastattelututkimuksen tulokset	55
9.1	Tavanomainen vuorovaikuttaminen osallisten kanssa	55
9.2	Osallistaminen paikalla järjestettävässä asukastilaisuudessa	55
9.3	Osallistaminen verkkopalveluiden avulla	58
9.3.1	Espoon verkkosivujen käyttäminen osallistamiseen	58
9.3.2	Otakantaa.fi – sivujen käyttäminen osallistamiseen	60
9.4	Haastateltavien huomioita vuorovaikutuksesta	62
9.5	Vuorovaikuttamisen ohjeistus	63
10	Johtopäätökset ja pohdinta	65
	Lähteet	70

Liitteet

Liite 1. Laajalahden yleissuunnitelman viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelma

Liite 2. Koostetaulukot palautteista

Liite 3. Haastattelukysymykset

1 Johdanto

Kaupungin kadut ovat osa jokaisen kaupunkilaisen elämää ja ne mahdollistavat kaupungin liikenteen, toiminnan ja kaupungin kasvun. Katujen toimivuutta ja niiden vaikutuksia ei tavallisimmin jokapäiväisessä elämässä huomioida, ja usein vasta muutokset katuverkostoon käynnistävät mielenkiinnon katuja kohtaan. On tavanomaista, että asukkaat ovat yhteydessä kaupunkiin, joko katujen rakentamisen tai suunnittelun käynnistyessä.

Katujen suunnittelua ohjaavat mm. maankäyttö- ja rakennuslaki, kuntalaki sekä erilaiset suunnitteluohjeet. Katusuunnittelu tulisi tehdä vuorovaikutuksessa, ja osallisilla tulisi olla mahdollisuus antaa mielipiteensä ja osallistua suunnitteluun. Lähtökohtaisesti lait lähtevät siitä, että vuorovaikuttamisen tulee olla riittävää. Espoon kaupungissa katujen suunnittelusta vastaa Espoon Kaupunkitekniikan keskus. Pääosa suunnittelusta tuotetaan tilaajaorganisaatiomallilla eli suunnittelua ohjaa Kaupunkitekniikan keskuksen projektipäällikkö ja työn tuottaa konsulttitoimisto.

Vuonna 2020 Espoon kaupunki joutui koronatilanteen vuoksi, monen muun kaupungin tavoin, siirtämään katusuunnittelussa tapahtuvan vuorovaikuttamisen perinteisen asukastilaisuuden sijaan kokonaisuudessaan verkkopalveluihin. Verkkopalveluiden kehittäminen oli käynnistynyt jo ennen vuotta 2020, ja tuolloin tavoitteena oli lisätä vuorovaikutusta osallisten ja kaupungin välille sekä mahdollistaa parempi osallistuminen hankkeisiin. Koska alkuperäisenä ajatuksena oli luoda lisämahdollisuuksia ja poistaa mahdollisia konfliktitilanteita kaupungin ja kuntalaisten väliltä, eikä tukeutua kokonaisuudessaan verkkopalveluissa tapahtuvaan vuorovaikuttamiseen, haluttiin tällä opinnäytetyöllä mm. selvittää, millainen vuorovaikutus olisi suositeltavaa erilaisiin hankkeisiin, ja miten verkkopalveluilla toteutetaan riittävä, lain edellyttämä, vuorovaikutus.

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Espoon kaupungin, Kaupunkitekniikan keskuksen suunnitteluyksikkö. Opinnäytetyö on rajattu suunnitteluyksikössä tehtävään vuorovaikutukseen. Opinnäytetyön tutkimus on toteutettu tapaustutkimuksena toteuttamalla laaja vuorovaikutushanke sekä haastatteleamalla Kaupunkitekniikan keskuksen suunnittelusta vastaavia asiantuntijoita.

Tutkimushankkeella pyritään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

- Miten suunnittelun vuorovaikutusta tulisi kehittää?
- Mikä on riittävä vuorovaikuttamisen taso?
- Mitkä ovat verkkopalveluissa tapahtuvan vuorovaikuttamisen merkittävimmät haasteet ja miten niitä voitaisiin ratkoa?

2 Tutkimusasetelma

2.1 Tutkimuksen tausta

Edustuksellinen demokratia on ollut jo pitkään kriisiytynyt ja tämä on näkynyt mm. äänestysprosentin laskuna. Demokratian kriisiin on pyritty vastaamaan lisäämällä kansalaisten suoria osallistumismahdollisuuksia mm. kunta- ja kansalaisaloitelain avulla. Osallisten näkökulmasta uusiin osallistumismuotoihin liittyy perusongelma, jossa tavoitteet ja vaihtoehdot on jo valmiiksi määriteltä, jo ennen kuin osallistuminen on alkanut ja tällöin osallisten vaikutusmahdollisuudet ovat varsin muodollisia. (Rättilä & Rinne 2016, 11.)

Lain velvoitteiden tuomien muutosten lisäksi kunnan infran rakentaminen on muutoksessa. Infraa tulisi rakentaa kestävyysnäkökulmasta. Tämä tarkoittaa, että infran rakentamisessa tulisi huomioida koko infran koko elinkaari ja sekä kestävyysnäkökulmat, joita ovat sosiaaliset, taloudelliset ja ekologiset ulottuvuudet. Sosiaalisia ulottuvuuksia ovat esimerkiksi ihmisiin kohdistuvien vaikutusten huomioiminen sekä käyttäjien tarpeiden huomioiminen. (FIGBC 2019).

Kestävän rakentamisen näkökulmien ja vuorovaikutusmahdollisuuksien lisäämisen lisäksi on katujen suunnitteluun viime vuosina vaikuttanut kuntien vaikea taloudellinen tilanne. Vaikeassa taloudellisessa tilanteessa saatuja verotuloja tulisi käyttää mahdollisimman tehokkaasti. Kaupunkitekniikan keskuksen näkökulmasta tämä tarkoittaa, että investointien tulisi kohdistua tarpeellisiin hankkeisiin, ja hyväksytyn investointiohjelman tulisi toteutua mahdollisimman häiriöttömästi. Kaupungin investointiohjelmaan hyväksytyt hankkeet eivät aina vastaa asukkaiden toivomuksia ja tämä voi aiheuttaa ristiriitaa kaupungin ja asukkaiden välillä. Kaupungin talousarvioissa määritellään vuosittain kaupungin investointiohjelman kokonaistaso, jonka puitteissa toteutetaan asukkaiden palvelut. Kun suunnitellusta hankkeesta valitetaan, on mahdollista, että kaupungin kehitykselle tärkeitä hankkeita jää toteuttamatta tai niiden rakentamisen aloittaminen viivästyy merkittävästi, sillä investointiohjelmaan varattu rahoitusosuus ei siirry suoraan seuraaville vuosille, vaan hankkeelle on haettava uusi investointipäätös. Jos talousarviossa on seuraaville vuosille odotettavissa vähäisempi investointitaso, pienenee hankkeiden kokonaislukumäärä ja kaupunkia rakennetaan vähemmän. Tämä voi tarkoittaa, että hanke saattaa viivästyä pahimmillaan kymmenenkin vuotta tai ei toteudu lainkaan.

Sosiaalisten muutosten ja taloudellisten paineiden lisäksi katusuunnitteluun vaikuttaa sekä yhteiskunnan että suunnittelun digitalisaation kehittyminen. Yhteiskunnan digitalisaation myötä tiedon määrä on lisääntynyt ja osallisille tarjotaan yhä enemmän tietoa verkkopalveluiden kautta. Suunnittelun digitalisaatiossa siirrytään perinteisistä paperisuunnitelmista

tietomallinnuksen maailmaan. Tietomallisuunnittelu ja siihen liittyvät sovellukset, kuten katusuunnitelman muokkaaminen havainnollisen videon muotoon, tuovat osallisten saataville lisää helposti ymmärrettävää informaatiota, joka voidaan jakaa esimerkiksi YouTube -alustalla osalliselle. Tämä mahdollistaa tavallisille käyttäjille enemmän tietoa ja paremman ymmärryksen katusuunnitelman vaikutuksista ja lopullisesta toteutuksesta. Lisääntynyt digitaalinen informaatio ja informaation siirtyminen verkkopalveluihin asettaa haasteita vuorovaikutukselle. Kaupungin on ratkaistava, miten turvataan kaikkien osallistumismahdollisuudet tulevaisuudessa, kun ikääntyneet tai muut ei digiorientoituneet, eivät kykene samalla tavalla osallistumaan muiden kanssa. Kaupungin haasteeksi jää rajallisten resurssien ja ajan hyödyntäminen, mikä rajoittaa laaja-alaisen osallistamismenetelmien käyttöä jokaisessa suunnitteluhankkeessa.

Edellä mainitut ilmiöt ovatkin jo muuttaneet katusuunnitteluprosessia ja yhä vähemmän on hankkeita, joita hoidetaan ns. ylhäältä alaspäin annettuna eli kuntalaisille vain tiedotetaan katusuunnittelun etenemisestä. Kuntalaisten osallistamisella tavoitellaan yhteisesti tehtyjä päätöksiä ja käyttäjiä palvelevia ratkaisuja, jotka voidaan rakentaa aikataulussa ja kustannustehokkaasti.

Vuonna 2020 maailmanlaajuinen koronapandemia siirsi osallisten kanssa tehtävän vuorovaikutuksen Espoossa verkkopalveluihin. Verkkopalveluissa tehtävää osallistamista oli jo kehitetty ennen vuotta 2020, mutta siirtyminen kokonaisuudessaan sähköisiin palveluihin ja etäkohtaamisiin osallisten kanssa oli yllättävä ja ennakoimaton ilmiö. Verkkopalveluiden käyttäminen herätti kysymyksiä muun muassa siitä, että saavutetaanko lain edellyttämä riittävä vuorovaikutus.

2.2 Tavoitteet

Tämän tutkimuksen tutkimusongelmana on suunnittelussa tehtävä osallistaminen ja vuorovaikutus. Tavoitteena on tunnistaa riittävä vuorovaikutuksen taso, suunnittelun vuorovaikutukseen liittyviä tavanomaisia ongelmia sekä pyrkiä löytämään ratkaisuja niihin.

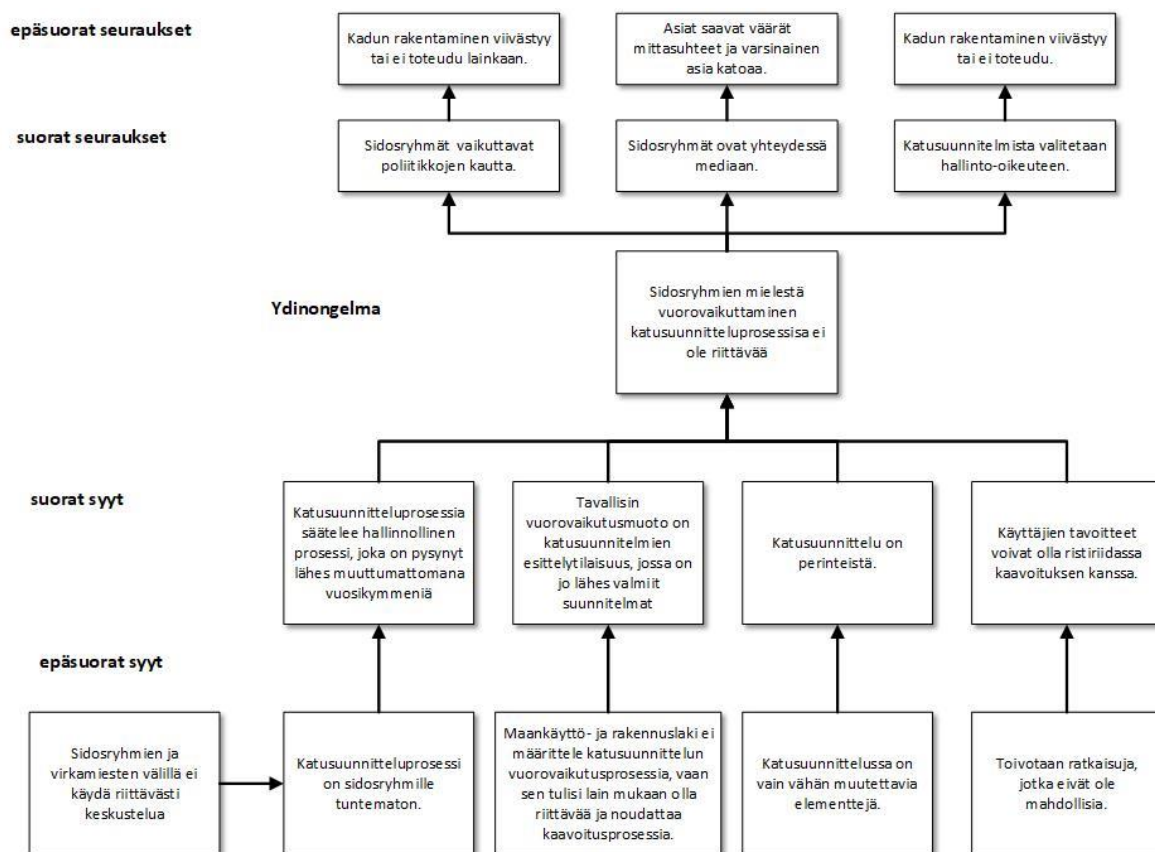
Tutkimusajankohtana on vuosi 2020. Tutkimus on rajattu Espoon kaupungin, Kaupunkiteknikan keskuksen, suunnitteluyksikössä tapahtuvaan vuorovaikutukseen, ja tutkimushankkeella pyritään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

- Miten suunnittelun vuorovaikutusta tulisi kehittää?
- Mikä on riittävä vuorovaikutuksen taso?
- Mitkä ovat verkkopalveluissa tapahtuvan vuorovaikutuksen merkittävimmät haasteet ja miten niitä voitaisiin ratkoa?

2.3 Tutkimusongelman tarkastelu

Tutkimusongelmaa tarkasteltiin tekemällä tutkimusongelmasta sekä ongelmapuun että tavoitepuun. Ongelmapuun tarkoituksena oli selvittää tutkimusongelman syy- ja seuraussuhteet. Ongelmapuun ytimenä on tutkittava ongelma. Ongelmapuuta luetaan alhaalta ylöspäin siten, että ydinongelman alapuolella ovat ongelman suorat syyt ja suorien syiden alle sijoittuvat epäsuorat syyt. Ydinongelman yläpuolella on suorat seuraukset ja näiden yläpuolella epäsuorat seuraukset. (Virtala 2014, 23.)

Katusuunnitteluprosessin ydinongelmaksi tunnistettiin, että sidosryhmien mielestä vuorovaikuttaminen katusuunnittelussa ei ole riittävää. Ydinongelman suoriksi seurauksiksi tunnistettiin mm. se, että kuntasuunnitelmista valitetaan hallinto-oikeuteen, jolloin kadun rakentaminen viivästyy tai vaihtoehtoisesti sidosryhmät ovat yhteydessä mediaan, jolloin varsinainen asia voi saada väärät mittasuhteet. Ydinongelman suoriksi syiksi tunnistettiin, että katusuunnittelu hoidetaan perinteisellä tavalla ja tavallisin vuorovaikutusmuoto on katusuunnitelmaluonnosten esittelytilaisuus, jossa on jo lähes valmiit suunnitelmat, jolloin vaikuttamisen mahdollisuus voi osallisista tuntua vaikealta. Ydinongelman epäsuoriksi syiksi tunnistettiin, että katusuunnitteluprosessi on sidosryhmille tuntematon ja katusuunnittelussa on vain vähän muutettavia elementtejä. Katusuunnittelun vuorovaikuttamisen ongelmapuun on esitetty kuviossa 1.

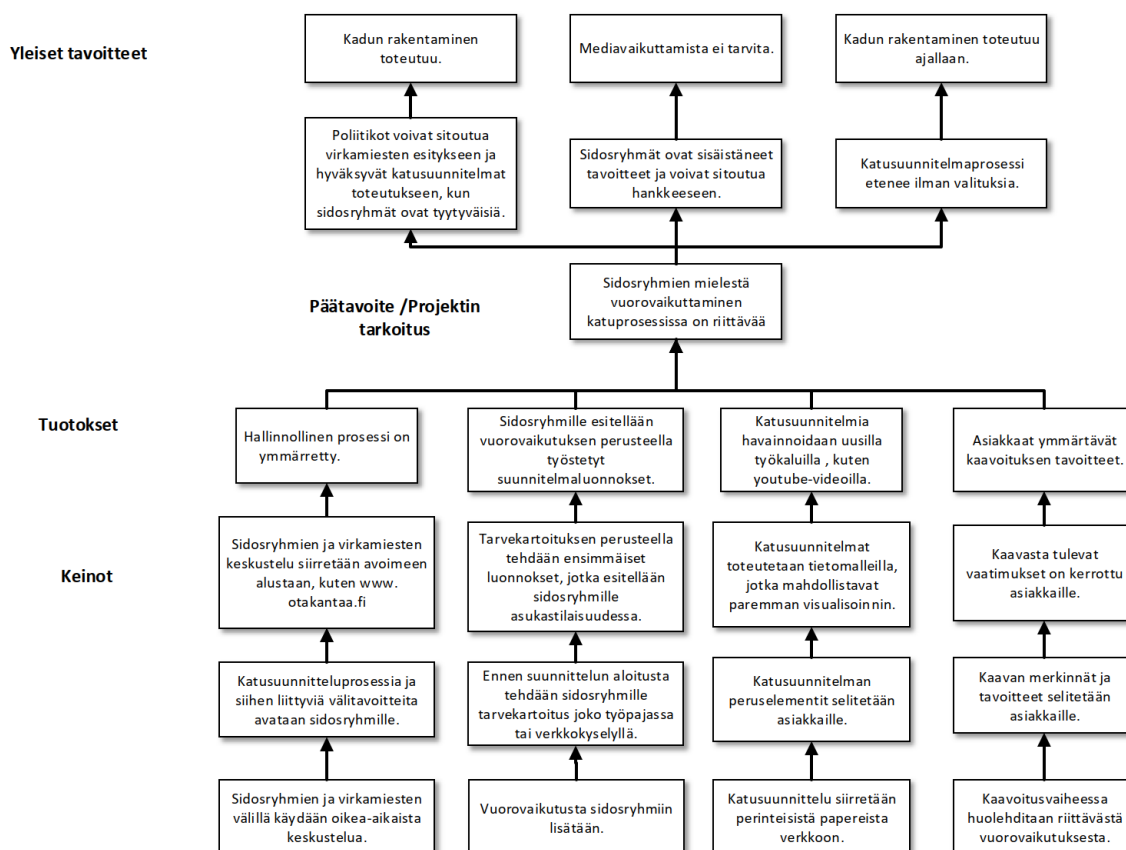

Kuvio 1. Katusuunnitteluprosessin vuorovaikuttamisen ongelmapuuh

Ongelmapuusta tehtiin tavoiteanalyysi laatimalla tavoitepuu. Tavoitepuussa ydinongelma muutetaan päätavoitteeksi. Päätavoitteen yläpuolelle kirjataan yleiset tavoitteet, ja päätavoitteen alapuolelle kirjataan päätavoitetta varten tarvittavat tuotokset, ja tuotoksia varten tarvittavat keinot. Tavoitepuun avulla voidaan havainnollistaa ratkaisuja ongelmapuussa ilmenneisiin ongelmiin ja tunnistaa kehittämistoiminnan kannalta keskeisiä ratkaisuja. Tavoitepuuta luetaan alhaalta ylöspäin. (Virtala 2014, 26-27.)

Katusuunnitteluprosessin päätavoitteeksi asetettiin, että katusuunnittelun vuorovaikutus on sidosryhmien mielestä riittävää. Päätavoitteesta tunnistettiin yleisiksi tavoitteiksi, että katusuunnitelma etenee ilman valituksia, jolloin kadun rakentaminen toteutuu ajallaan, ja sidosryhmät ovat sisäistäneet tavoitteet ja sitoutuneet hankkeeseen, jolloin mediavaikuttamista ei tarvita. Katusuunnitelman vuorovaikuttamisen päätavoitteen tuotoksiksi tunnistettiin, että hallinnollinen prosessi on ymmärretty, sidosryhmille esitellään vuorovaikutuksessa suunnitelut suunnitelmaluonnokset, katusuunnitelmia havainnollistetaan ja asukkaat ymmärtävät kaavoituksen tavoitteet. Päätavoitteen saavuttamiseksi tunnistettiin useita keinoja, kuten oikeanaikaisen keskustelun käyminen kaupungin ja osallisten välillä, vuorovaikutuksen lisääminen esimerkiksi tarvekartoituksen avulla, katusuunnitelmat tuotetaan tietomalleilla, jolloin aineistosta saadaan myös sidosryhmille mahdollisimman havainnollista sekä kaavan

merkintöjen ja tavoitteiden selittäminen osallisille. Katusuunnitteluprosessin vuorovaikuttamisen tavoitepuu on esitetty kuviossa 2.

Kuvio 2. Katusuunnittelun vuorovaikuttamisen tavoitepuu

Tutkimusote

Tutkimusotteeksi on valittu laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on tutkittavan ilmiön kuvaaminen, ymmärtäminen ja tulkinta. Tutkimuksessa pyritään ilmiön syvälliseen ymmärtämiseen ja tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita merkityksistä eli siitä, miten ihmiset kokevat ja näkevät reaalimaailman. Laadullisessa tutkimuksessa tutkijan ja tutkittavan välillä on suora yhteys, sillä tutkija menee ilmiön pariin tekemään tutkimusta. Laadullinen tutkimus tutkii usein prosesseja ja niiden merkitystä. (Kananen 2017, 35–36.)

2.4 Aineistonkeruumenetelmät

Aineisto tutkimukseen on kerätty kirjallisuuskatsauksen, tapaustutkimuksen ja teemahaastattelun avulla.

Kirjallisuuskatsauksen avulla perehdyttiin aiheeseen ja täsmennettiin tutkimusongelmaa. Kirjallisuuskatsaus on työn teoreettinen perusta. Kirjallisuuskatsauksessa on tarkasteltu, mitkä ovat osallistumisen ja osallistamisen lain määräämät velvoitteet kunnassa, miten osallistumista ja vuorovaikutusta on aiemmin tutkittu, ja miten osallistuminen ja vuorovaikutus tulisi hoitaa Espoossa, ja mitä vaatimuksia digitaalisilla verkkopalveluilla on.

2.4.1 Case Laajalahden yleissuunnitelma

Tutkimuksen ensimmäinen vaihe on toteutettu tapaustutkimuksena. Tapaustutkimuksella pyritään vastaan kysymyksiin, ”mitä”, ”miten” ja ”miksi” ja tutkimuskohteena on tämän ajan ilmiö (Eriksson & Koistinen 2005, 5). Tapaustutkimuksena on Laajalahden yleissuunnitelmahankkeessa tehty vuorovaikutus. Tapaustutkimuksen avulla pyritään tuottamaan tietoa asukasvuorovaikutuksesta tapahtuvista ilmiöistä, niiden todellisissa toimintaympäristössä ja todellisissa tilanteissa. Tapaustutkimuksella pyrittiin vastaamaan kysymykseen, miten case-kohteen tehostettu vuorovaikutus vaikutti saatuun palautteeseen, ja sen laatuun sekä määrään, ja miten annettu palaute vaikutti suunnitteluprosessiin. Tavoitteena oli arvioida, saavutetaanko aktiivisella vuorovaikutuksella parempaa suunnitteluprosessin lopputulosta.

2.4.2 Haastattelututkimus

Tutkimuksen toinen vaihe on toteutettu haastattelututkimuksena. Haastattelututkimuksella haluttiin saada syventävää ja kokemusperäistä tietoa asukasvuorovaikutuksesta. Haastatellut valittiin toimenkuvien perusteella. Haastatellut toimivat Kaupunkitekniikan keskuksen suunnittelun projektipäällikköinä, ja heillä on omakohtaista kokemusta asukasvuorovaikutuksen toteuttamisesta. Haastatellut teettävät Kaupunkitekniikan keskuksen suunnitteluyksikössä yleisten alueiden ja katujen suunnitelmia. Haastatelluista neljä toimii isojen aluekonaisuuksien projektipäällikkönä ja neljä ns. tavanomaisten katusuunnitteluhankkeiden projektipäällikkönä. Haastateltujen työkokemusvuodet vaihtelivat kahdesta yli 30 vuoteen. Haastateltavien valinnalla haluttiin selvittää mm. vaikuttaako työkokemusvuodet tai hankkeiden koko osallistajan vuorovaikutuskokemukseen. Kaikki haastatellut olivat haastattelijalle entuudestaan tuttuja.

Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina Teams -sovelluksen avulla ja haastattelut tallennettiin haastateltavien luvalla. Haastattelut sovittiin tehtäväksi anonymieinä, sillä haastateltavat toimivat julkisessa toimessa, ja vuorovaikutustilanteet voivat olla luonteeltaan haasteellisia. Haastatteluiden ajankohta oli maaliskuu 2021. Haastattelutilaisuudet olivat kestoltaan 30–60 minuuttia. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoidusta siten, että kysymykset olivat kaikille samat, mutta haastateltavat vastasivat omin sanoin. Haastatelluille ei toimitettu kysymyksiä etukäteen, ja haastattelutilanteella tavoiteltiin vapaamuotoista

keskustelutilannetta, jotta haastateltavilta saataisiin kokemusperäisiä näkemyksiä ja käsityksiä osallisten vuorovaikuttamisesta. Teemahaastattelussa haastateltavilla oli mahdollisuus käyttää kokemustaan annettuihin vastauksiin, ja reflektoida tehtyä vuorovaikutusta aikaan ennen ja jälkeen koronaepidemian. Teemahaastattelun keskeisin tavoite oli huomioida haastateltavien ihmisten tulkinnat ja määritelmät vuorovaikutusilmiöstä (Hirsjärvi & Hurme 2008, 47–48).

3 Vuorovaikutus kunnassa

3.1 Osallistuminen ja osallistaminen

Osallistuminen ja osallistaminen ovat vuorovaikutuksen eri muotoja. Osallistumisella tarkoitetaan kaupungin ja kuntalaisten välistä vuorovaikutusta (Kettunen 2002, 20–21). Vuorovaikutus kaupungin ja kuntalaisten välillä on vakiintunutta. Kuntalaisen osallistuminen on mahdollista usealla eri tavalla, kuten antamalla joko suullista tai kirjallista palautetta suunnitelmista tai laatimalla kuntalaisaloitteen osallisen elinpiiriin koskevasta asiasta. Osallistuminen edellä mainituin tavoin on aktiivisten kuntalaisten omaehtoista ja heidän omista tarpeistaan lähtevää osallistumista. Osallistaminen on lähtöisin kaupungin tavoitteista ja tarpeista. Tavoitteena on osallisten aktivointi ja valtuuttaminen siten, että kaupunki saa tietoonsa asukkaiden ja käyttäjien tarpeet sekä näkökulmat, jotta ympäristöstä voidaan luoda mahdollisimman toimiva ja tarpeisiin vastaava, erilaiset näkökulmat huomioiden. (Koskiahio 2002, 36–38.)

Osallistaminen on osallistumismahdollisuuksien tarjoamista ja osallistuminen näiden mahdollisuuksien hyödyntämistä. Osallistamisen ja osallistumisen tavoitteena on vaikuttaa suunnitelmien sisältöön ja tehtävään hallinnolliseen päätökseen. Osallistamiskeinot vaikuttavat syntyvän vuorovaikutuksen luonteeseen, koska osallisilla on erilaiset osallistumisen edellytykset. Osallistajan tulee huomioida osallisten eri lähtökohdat sekä kyetä seuraamaan ja arvioimaan eri osallisuusryhmien sisäistä vuorovaikutusta, kuten asukkaiden, hankkeiden ja järjestöjen välistä vuorovaikutusta. (Horelli ym.2003, 16–19.)

Kunnan osallistamiskeinoja ovat yhteistoiminta, osallisten kuuleminen ja palautteen kerääminen sekä tiedottaminen. Yhteistoiminnassa osalliset ovat mukana suunnittelussa ja vuorovaikutus on monitahoista. Yhteistoiminnassa osallisilla on mahdollisuus jaettuun päätöksentekoon ja osalliset toimivat osallistajan kumppanina. Kuuleminen mahdollistaa kaksisuuntaisen vuorovaikutuksen ja antaa osallisille mahdollisuuden vaikuttaa päätöksen teko. Tiedottaminen on yksisuuntaista vuorovaikuttamista, eikä osallisilla ole suoraa yhteyttä päätöksentekoon. Taulukossa 1 on esitetty kunnan osallistamiskeinot, osallisen osallistumistapa ja sen vaikutus vuorovaikutuksen luonteeseen sekä oletettu vaikuttamisaste päätöksentekoon (Horelli ym. 2003, 16–19.)

Osallistamiskeinot	Osallisen osallistumistapa	Vuorovaikutuksen luonne	Oletettu vaikuttamistaso päätöksentekoon
Yhteistoiminta	Osalliset ovat mukana suunnittelussa muiden toimijoiden kanssa. Kumppanuus	Monitahoinen	Mahdollisuus jaettuun vaikutusvaltaan
Kuuleminen ja palautteen kerääminen	Osallinen esittää mieltänsä Kuuleminen	Kaksisuuntainen vuorovaikutus	Mahdollisuus vaikutuksen syntymiseen
Tiedottaminen	Osallinen saa tietoa suunnittelusta esim. tiedotteella Tiedottaminen	Yksisuuntainen vuorovaikutus	Ei suoraa yhteyttä vaikuttamiseen
Ei tiedottamista tai tiedottaminen epäonnistuu	Osallinen ei saa tietoa suunnittelusta	Ei vuorovaikutusta	Ei yhteyttä vaikuttamiseen.

Taulukko 1. Osallistamisen keinot, osallisen osallistumistapa, vuorovaikutuksen luonne sekä osallisten oletettu suhde päätöksenteon vaikuttamiseen. Muokattu lähteestä: Horelli ym. 2003, 17.

Osallistumista ja osallistamista on kehitetty Suomessa jo noin 40 vuoden ajan. Kehitystyö alkoi kaupunkiudistuskampanjalla 1980-luvun alussa ja kampanjan päättyttyä vuonna 1990 useat kunnat jatkoivat osallistumisen kehittämistä. Kuntien kehitystyötä tukivat lainsäädännön muutokset, joilla saavutettiin tärkeitä kehitysaskeleita osallistumisen kehittämiseksi. Tärkeitä etappeja ovat olleet rakennuslain osauudistus 1990 ja maankäyttö- ja rakennuslaki vuonna 2000. Erityisesti maankäyttö- ja rakennuslaki korostaa osallisten osallistumista ja vuorovaikutusta. (Ympäristöministeriö 2007, 7–8.)

3.2 Lakisääteiset osallistumisoikeudet

Lainsäädäntöön on määritelty useita osallistumisoikeuksia, kuten vaalioikeus, äänioikeus, aloiteoikeus, oikeus osallistua kunnan hallintoon sekä oikeus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. (Espoo 2021, 14.)

Kuntalaisen lakisääteiset osallistumistavat ovat äänestäminen, ehdolle asettuminen, kuntalaisaloitteen tekeminen, lausunnon tai mielipiteen antaminen valmisteilla olevasta asiasta tai oikaisuvaatimuksen tekeminen. (Espoo 2021, 14.)

3.2.1 Maankäyttö- ja rakennuslaki

Maankäyttö ja rakennuslain uudistus on käynnissä ja tavoitteena on, että hallituksen esitys uudeksi maankäyttö- ja rakennuslaiksi valmistuu vuoden 2021 loppuun mennessä. Laki uudistuksen päätavoitteena on saavuttaa hiilineutraali yhteiskunta, vahvistaa luonnon monimuotoisuutta, parantaa rakentamisen laatua ja edistää digitalisaatiota. Lakia uudistettaessa on huomioitu myös osallistuminen ja vuorovaikutus. Osallistamisesta ja vuorovaikutuksesta lakiuudistuksessa tarkastellaan, miten osallisten ääni saadaan paremmin kuuluviin maankäytön ja rakentamisen suunnittelussa, milloin on hyvä aika vaikuttaa, miten varmistetaan, että digitaaliset ratkaisut ovat helppokäyttöisiä, ja että jokaisella on mahdollisuus osallistua, ja miten osallisten tuottamaa tietoa voisi paremmin hyödyntää kaavoituksessa. (Ympäristöministeriö.)

Nykyinen maankäyttö- ja rakennuslaki on vuodelta 2000. Nykyisessä maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 1. luvun 1§:ssä on säädetty lain tavoitteet, joita ovat alueiden käytön ja rakentamisen järjestäminen siten, että luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle ja edistetään kestävästä kehitystä ekologian, taloudellisuuden, sosiaalisuuden ja kulttuurin näkökulmista. 1. luvun 2. momentti asettaa tavoitteet kansalaisten osallistumismahdollisuuksille. Lain tavoitteena on turvata jokaisen osallistumismahdollisuus asioiden valmistelussa sekä avoin tiedottaminen käsiteltävissä asioissa. Tämän lisäksi tavoitteena on turvata suunnittelun laatu ja vuorovaikutteisuus sekä monipuolinen asiantuntijuus. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999, 1§.)

Vuorovaikutuksesta on säädetty myös maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 1. luvun 6 §:ssä. Pykälässä on säädetty, että kaavoittajan on oltava kaava valmisteltaessa vuorovaikutuksessa niiden osallisten kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Pykälässä veloitetaan kaavoja valmistelevia viranomaisia tiedottamaan kaavoituksesta siten, että osallisilla on mahdollisuus seurata kaavoitusta ja vaikuttaa siihen. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999, 6§.)

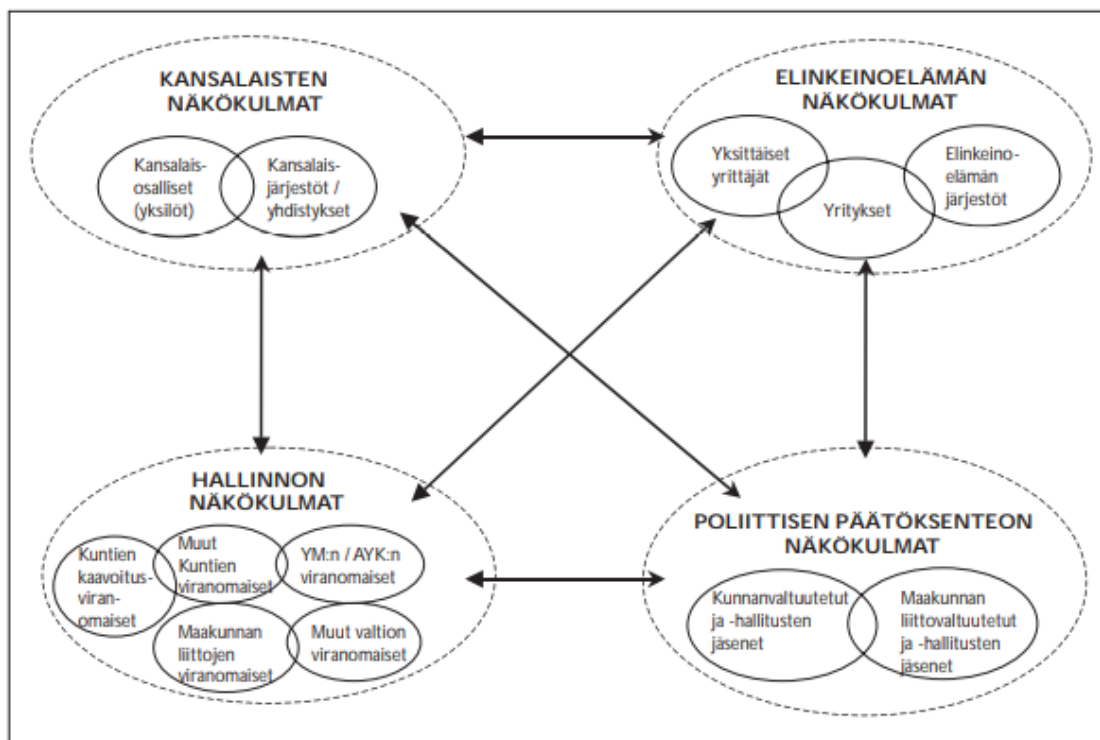
Lain 8. luku käsittelee kaavoitusmenettelyä ja vuorovaikutusta. 62 §:ssä säädetään, että kaavoitus tulee järjestää ja suunnitellun lähtökohdista, tavoitteista sekä mahdollisista vaihtoehtoista tiedottaa siten, että osallisilla on mahdollisuus osallistua valmisteluun, arvioida kaavan vaikutuksia sekä lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. Osalliseksi on määritelty alueen maanomistaja ja muu toimija, joiden työntekoon, asumiseen tai muihin

oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa kaavan suunnittelussa käsitellään. 63 §:ssä säädetään, että kaavaa laadittaessa on tehtävä suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä. Osallistumis- ja vuorovaikutussuunnitelman on oltava laadittuna suhteessa kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen. 65 §:ssä säädetään kaavan asettamisesta nähtäville. Nähtäville asettamisesta on tiedotettava ja kunnan jäsenille ja osallisille on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä kutsutaan muistutuksista, ja muistutuksen tehneille on ilmoitettava kunnan perusteltu kannanotto esitettyyn mielipiteeseen. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999, 8.luku.)

Lain 12.luku käsittelee katuja ja yleisiä alueita. 85 §:ssä on säädetty, että katu on rakennettava kunnan hyväksymän suunnitelman mukaisesti. Suunnittelusta ja rakentamisesta on säädetty, että kadun on sopeuduttava asemakaavan mukaiseen ympäristöön ja sen on täytettävä toimivuuden, turvallisuuden ja viihtyisyyden vaatimukset. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999, 85§.)

Suunnitelman laatimisessa on noudatettava 8. luvun pykälän 62 säädöksiä, mikä tarkoittaa, että katusuunnittelua säätelevät samat vuorovaikutuksen vaatimukset kuin kaavoitusta. Katusuunnittelu on siis järjestettävä siten, että suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehdoista on tiedotettava niin, että osallisilla on mahdollista osallistua suunnitteluun, arvioida kadun vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. Muistutuksen tehneille on ilmoitettava kunnan perusteltu kannanotto esitettyyn mielipiteeseen. (Maankäyttö - ja rakennuslaki 132/1999, 8.luku.)

Maankäyttö- ja rakennuslaki tavoittelee suunnittelun ideaalitilaa, jossa kaikki suunnittelun osalliset ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Suunnittelun ideaalitilassa on neljä näkökulmaa, joita ovat kansalaisen, elinkeinoelämän, hallinnon ja poliittisen päätöksenteon näkökulma. Vuorovaikutussuhteet on esitetty kuviossa 3. (Horelli ym. 2003, 16.)

Kuvio 3. Eri osallisten vuorovaikutussuhteet ideaalitilassa suunnittelun aikana (Horelli ym. 2003, 16.)

3.2.2 Maankäyttö- ja rakennusasetus

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) 9. luvussa on säädetty tarkemmin katusuunnitelman laatimisesta, siihen liittyvästä vuorovaikutuksesta sekä katusuunnitelmaehdotuksen asettamisesta julkisesti nähtäville. (Maankäyttö- ja rakennusasetus 895/1999, 9.luku.)

9. luvun 41§:ssä on määritelty katusuunnitelman sisältö. Katusuunnitelmassa on esitettävä katualueen käyttäminen eri tarkoituksiin sekä kadun sopeutuminen ympäristöön ja sen vaikutukset ympäristökuvaan. Katusuunnitelmasta on tämän lisäksi esitettävä liikennejärjestelyidenperiaatteet, kadun kuivatus ja sadevesien johtaminen sekä tarvittaessa suunnitelmassa esitetään istutukset sekä muut pysyväisluonteiset laitteet ja rakennelmat. (Maankäyttö- ja rakennusasetus 895/1999, 41§.)

9. luvun 42§:ssä on säädetty katusuunnitelman vuorovaikutuksesta. Pykälässä viitataan asetuksen pykälään 30, jossa säädetään mielipiteen esittämisestä kaavaa valmisteltaessa. Pykälä 42 edellyttää, että pykälän 30 säädöksiä noudatetaan soveltuvin osin. 30 §:n mukaan osallisille on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä kaavaa valmisteltaessa. Katusuunnitelmia valmisteltaessa on siis varattava tilaisuus osallisille mielipiteen esittämiseksi. Tilaisuus voi olla valmisteluaineiston nähtäville asettaminen ja määräaika, jonka aikana

osallinen voi esittää mielipiteensä suullisesti tai kirjallisesti, tai erityinen katusuunnitelmaa koskeva tilaisuus tai muuksi sopivaksi katsottu tapa. Tilaisuuden varaamisesta mielipiteen esittämiseen tiedotetaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa todetulla, osallisten tiedonsaannin kannalta toimivalla tavalla. Mikäli tilaisuutta ei järjestetä, on asiasta ilmoitettava, niin kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. (Maankäyttö- ja rakennusasetus 895/1999, 42§.; Maankäyttö- ja rakennusasetus, 30§.)

3.2.3 Kuntalaki

Vuorovaikutuksesta säädetään myös kuntalaissa. Kuntalain (410/2015) 1.§:n 1. luvun mukaan lain tarkoituksena on *luoda edellytykset kunnan asukkaiden itsehallinnon sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumiselle kunnan toiminnassa.*

1. luvun lisäksi luvussa 5, Kunnan asukkaiden osallistumisoikeus, on säädetty lisää vuorovaikutuksesta. Pykälän 22 mukaan *kunnan asukkailla ja palveluiden käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston tehtävänä on huolehtia, että osallistumisen mahdollisuudet ovat monipuolisia ja vaikuttavia.* Pykälään on myös säädetty ne tavat, joilla osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti. Katusuunnittelun vuorovaikutusta koskevat kohdat 1, 2, 5 ja 6, jotka ovat seuraavat:

- 1) järjestämällä keskustelu - ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja;*
- 2) selvittämällä asukkaiden ja kunnassa säännönmukaisesti tai pidempiaikaisesti asuvien tai oleskelevien palvelujen käyttäjien mielipiteitä ennen päätöksentekoa;*
- 5) suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;*
- 6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua. (Kuntalaki 410/2015. Luku 5.)*

4 Saavutettavuus

4.1 Mitä saavutettavuus on?

Saavutettavuudella tarkoitetaan helpommin käytettäviä verkkopalveluita, ja sitä arvioidaan WCAG-ohjeistuksen avulla. Verkkopalveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa on tärkeää huomioida eri käyttäjien tarpeet. Käyttäjällä voi olla erilaisia rajoitteita, kuten sokeus tai muu näkövaikeus, fyysisiä haasteita, motorisia häiriöitä, kuulovamma tai lukihäiriö. Suomalaisilla on rajoitteita yli miljoonalla ihmisellä, ja monet heistä jäävät kokonaan verkkopalveluiden ulkopuolelle. (Poutapilvi.)

4.2 Viranomaisten laatimat digitaaliset palvelut

Viranomaisten laatimien digitaalisten palveluiden on oltava saavutettavia. Saavutettavuudesta on säädetty saavutettavuusdirektiivissä (EU2102/2016) ja laissa digitaalisten palveluiden tarjoamisesta (306/2019).

Saavutettavuusdirektiivin tavoitteena on edistää kaikkien mahdollisuutta toimia täysivertaisina digitaalisessa yhteiskunnassa, luoda Euroopan laajuisesti yhdenmukaiset minimitaso vaatimukset julkisen sektorin verkkosivuille ja mobiilisovelluksille, parantaa sekä digitaalisten palveluiden laatua että saatavuuden toteutumista Euroopan unionin sisämarkkinoilla. (Valtionvarainministeriö.)

Digitaalisten palveluiden tarjoamisesta lain (309/2019) tarkoituksena on edistää palveluiden saatavuutta, laatua, tietoturvallisuutta ja sisällön saavutettavuutta. Tällä tavoin laki mahdollistaa jokaisen yhdenvertaisen mahdollisuuden käyttää digitaalisia palveluja. Digitaalisten palveluiden tarjoamisesta lain (306/2019) mukaan saavutettavuudella tarkoitetaan periaatteita ja tekniikoita, joita on noudatettava palveluita suunniteltaessa, kehittäessä, ylläpidettäessä ja päivitettäessä, jotta ne olisivat paremmin käyttäjien, erityisesti vammaisten henkilöiden saavutettavissa. (Valtionvarainministeriö.)

Saavutettava palvelu toteutetaan noudattamalla suunnittele kaikille -periaatetta. Jo suunnittelun alussa huomioidaan erilaiset käyttäjät ja heidän kykynsä, taitonsa, vaatimuksensa ja mieltymyksensä, jolloin saadaan yksi palvelu, jota kaikki voivat hyödyntää. Saavutettava verkkopalvelu toimii erilaisilla päätelaitteilla ja avustavilla verkkopalveluilla, kuten puheohjauksella. (Aluehallintovirasto 2020.)

4.2.1 WCAG-ohjeistus

Kansainvälinen World Wide Web-konsortio (W3C) on kehittänyt ja ylläpitää WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) -ohjeistusta. Ohjeistusta käytetään useiden maiden lain-säädännön saavutettavuusvaatimusten perustana. (Aluehallintovirasto.)

WCAG -ohjeistuksen noudattaminen varmistaa verkkopalveluiden minimitason. Tämä tarkoittaa, että verkkosisältöä voi käyttää erilaisilla avustavilla teknologioilla, monitasoiset käyttäjät pääsevät hyödyntämään sisältöä ja käyttämään toimintoja rajoitteistaan huolimatta, ja sisältö toistuu oikein päätelaitteella. (Aluehallintovirasto.)

Verkkopalveluiden tekninen saavutettavuus paranee WCAG -ohjeistusta noudattamalla. Ohjeistuksella varmistetaan, että avustavat teknologiat pystyvät tulkitsemaan sisältöä oikein, ja käyttäjät voivat hyödyntää verkkopalvelun toiminnallisuuksia. Kokonaissaavutettavuuteen vaikuttaa verkkosisältöjen ymmärrettävyys ja verkkopalvelun käytettävyys, ja näihin WCAG ei ota juuri kantaa. (Aluehallintovirasto.)

4.2.2 Otakantaa.fi

Oikeusministeriö ylläpitää ja tuottaa otakantaa.fi -verkkopalvelua. Verkkopalvelun tarkoituksena on tehostaa viranomaisten, kansalaisten ja järjestöjen välistä vuoropuhelua ja osallistumista sekä helpottaa kansalaisvaikuttamista. Palvelu lisää päätöksenteon läpinäkyvyyttä sekä parantaa niiden laatua. Otakantaa.fi -verkkopalvelu on saavutettava ja noudattaa WCAG-ohjeistusta. (Oikeusministeriö.)

Otakantaa.fi -verkkopalvelua voi käyttää ilman rekisteröitymistä tai rekisteröityneenä. Rekisteröitynyt käyttäjä voi avata hankkeen tai ilmoittaa organisaatioon palveluun. Hanketta avatessa päätetään, voiko keskusteluita tai kyselyitä kommentoida ilman rekisteröitymistä. Rekisteröityneiden käyttäjien viestit näkyvät heti keskustelupalstoilla. Rekisteröimättömien käyttäjien kommentit voidaan tarkastaa ennen niiden julkaisemista, jos hankkeeseen on asetettu esimoderointi. Verkkopalvelussa julkaistaan viestejä, jotka noudattavat hyvää keskustelutapaa ja liittyvät keskustelun aiheeseen. Sääntöjen vastaisia viestejä ei julkaista. Viesti voidaan jättää julkaisematta tai poistaa jos se on lainvastainen, asiaton, loukkaava tai aiheeseen liittymätön. (Oikeusministeriö.)

4.2.3 Selkokieli

Viranomaisten laatimien verkkopalveluiden tulisi olla selkokielisiä. Selkokeskus määrittää, että selkokieli on suomen kieltä, *joka on mukautettu sisällöltään, sanastoltaan ja*

rakenteeltaan yleiskieltä luettavammaksi ja ymmärrettävämmäksi. Se on suunnattu ihmisille, joilla on vaikeuksia lukea tai ymmärtää yleiskieltä (Selkokeskus 2020).

Yleiskieli on suomen kielen kielimuoto, jota käytetään mm. uutisissa, oppikirjoissa, asiakirjoissa ja käyttöohjeissa. Se on kieli, jota opitaan kirjoittamaan koulussa, ja jota ymmärretään koko maassa. Yleiskieli on normitettu kielimuoto ja sen käyttöä ohjaillaan, jotta se säilyy yhtenäisenä ja toimivana. (Kotimaisten kielten keskus.)

Selkokieli on mukautettua yleiskieltä ja selkotekstejä on monen tasoisia. Tekstit voivat olla sanastoltaan ja rakenteeltaan hyvin yksinkertaisia tai ne voivat lähentyä helppoa yleiskieltä. Hyvä selkokielineen teksti avautuu lukijalle parhaalla mahdollisella tavalla. Onkin tärkeää, että kirjoittajalla on yhteys tekstin lukijoihin. (Selkokeskus 2016a.)

Selkokielen kirjoittamiseen on laadittu seuraavia periaatteita:

- Käytetään jokapäiväistä, yleisesti tunnettua ja konkreettista sanastoa.
- Vältetään vaikeita sanoja ja käsitteitä tai pyritään selittämään ne.
- Suositaan lyhyitä sanoja.
- Havainnollistetaan abstrakteja käsitteitä konkreettisilla esimerkeillä, ja vältetään kieli-
kuvien ja sanontojen käyttöä tekstissä.
- Vältetään lyhenteitä ja pyöristetään tekstissä olevat luvut. (Selkokeskus 2016b.)

Asiantuntijat käyttävät erikoiskieltä, jolloin tekstissä on paljon käsitteitä, joiden ymmärtäminen vaatii asiantuntemusta. Teksti on kirjoitettu asiantuntijoille ja asioita tarkastellaan abstraktilla tasolla. Kielen eri muotoja on esitetty kuviossa 4.

Kuvio 4. Kielimuodot (Selkokeskus 2020.)

5 Osallistuminen ja vuorovaikutus Espoossa

5.1 Osallistuva Espoo

Espoon visio on olla kaupunki, jossa kaupunkilainen voi aidosti vaikuttaa. Vision toteuttamiseksi Espoolle on laadittu tarinamuotoinen strategia, Espoo-tarina. Espoo-tarina ohjaa kaupungin toimintaa ja se on hyväksytty valtuustokaudelle 2017–2021 valtuustossa 11.9.2017. (Espoo a.)

Espoo-tarina korostaa osallistumista ja sisältää tavoitteita osallisuudesta. Espoossa kaikki toiminta tehdään kaupunkilaisia varten ja heidän kanssaan yhteistyössä, jotta kaikki espoolaiset voivat osallistua ja vaikuttaa kotikaupunkinsa kehittämiseen (Espoo 2017, 3–4). Strategiaan on kirjattu, että Espoon viestintä on vuorovaikutteista ja modernia. Tällä tarkoitetaan, että kaupunkilaiset, yhteisöt ja yritykset sekä kaupungin henkilöstö viestivät yhteisestä Espoosta. (Espoo 2017,11.)

5.2 Osallistuva Espoo -kehitysohjelma

Espoo-tarinan toteuttamiseksi Espoolla on tehty poikkihallinnollinen Osallistuva Espoo -kehitysohjelma (Espoo a.)

Osallistuva Espoo -kehitysohjelman tavoitteena on edistää asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen osallistumista Espoo-tarinan mukaisesti. Kehitysohjelman päämääränä on, että kaikki espoolaiset voivat helposti osallistua, asukkaat toteuttavat lähitekemistä ja ovat omatoimisia, ja vaikuttaminen, demokratia ja päätöksenteko kehittyvät. (Immonen ym. 2018,1.)

Kehitysohjelman mukaan osallisuudella tarkoitetaan osallisuuden tunnetta, joka syntyy, kun ihminen on osallisena yhteisönsä toiminnassa esimerkiksi asumisen, järjestötoiminnan tai työn kautta. Vaikutusmahdollisuus omaa elämäänsä koskevissa asioissa on olennainen osa yhteiskunnallista osallistumista ja kiinnittymistä yhteisöön. Osallisuus vaikuttaa merkittävästi terveyteen ja hyvinvointiin mm. vähentämällä kuolleisuuden riskiä. Myös eriarvoisuutta ja syrjäytymistä voidaan ehkäistä edistämällä osallisuutta. (Immonen ym. 2018,2.)

Kehitysohjelmaan on kirjattu kolme hyötytavoitetta:

- Ensimmäisenä tavoitteena on, että asukkaat, yritykset ja yhteisöt osallistuvat yhteisten haasteiden ratkaisuun. Tavoite saavutetaan teknologian kehityksellä ja avaamalla tietoa kaupunkilaisten ja yritysten käyttöön. Hyödynnetään sosiaalista mediaa sekä muita uusia työkaluja perinteisten asukasillojen ja -kyselyiden rinnalla, ja

lisätään kohtaamistilanteita ajatusten ja ideoiden vaihtoon mm. vanhempainilloissa ja palveluiden odotustiloissa. (Immonen ym. 2018,5.)

- Toisena tavoitteena on, että asukkaiden lähitekeminen ja omatoimisuus kukoistavat. Tavoitteella tuetaan uusien asukkaiden kiinnittymistä Espooseen. Tavoite saavutetaan, kun huolehditaan, että kuntalaisilla on tietoa, miten kuntalaiset voivat osallistua Espoossa ja omalla asuinalueellaan. Huolehditaan, että espoolaiset saavat tarvittavan tiedon helposti ja nopeasti mm. tukemalla asukasfoorumia ja asukasyhdistyksiä sekä poistamalla lähitekemisen esteitä. (Immonen ym. 2018,5.)
- Kolmantena tavoitteena on, että asukkaiden luottamus demokratiaan ja päätöksentekoon kasvaa. Tavoitteena on, että politiikka on kuntalaisista kiinnostavaa, ja viranhaltijoihin ja luottamushenkilöihin luotetaan ja he ovat tunnettuja arvostavasta vuorovaikutuksesta. Tämä saavutetaan, kun päätöksenteko on avointa ja toimivaa, edistetään luottamusta, läpinäkyvyyttä, osallistuvaa vuorovaikutusta ja avoimuutta valmistelussa ja päätöksenteossa. Yhtenä keinona on, että kaupunki kouluttaa henkilöstöään ja luottamushenkilöitä osallisuusasioista. (Immonen ym. 2018,5.)

Kehitysohjelman toimenpiteitä on rajattu toimialojen ja tulosityksiköiden palveluista siten, että kehitysohjelmassa osallisuudella tarkoitetaan ensisijaisesti kuntalaisten suoraa toimintaa ja kunnan edistyksellistä demokratiaa. Toimialat ja tulosityksiöt kehittävät oman toimintansa asukasosallisuutta osana linjaorganisaation toimintaa. Kehitysohjelmassa todetaan, että käytännössä osallisuutta ei aina voida erotella toisistaan, kun mm. liikunta- ja kulttuuripalveluissa asiakkaina ovat kaikki kuntalaiset. (Immonen ym. 2018,7.)

5.3 Espoon osallisuusmalli

Kehitysohjelman toimenpiteenä on Espooseen tehty osallisuusmalli ja sitä käsittelevä opas. Oppaan tarkoituksena on kuvata, mitä osallisuudella Espoossa tarkoitetaan, esitellä osallisuuden kulmakivet ja kertoa asukkaille, miten Espoossa voi osallistua ja vaikuttaa. Espoon henkilöstölle opas toimii perehdytysmateriaalina, jonka avulla osallisuusmallia voi hyödyntää omassa työssä. (Espoo 2021, 4.)

Espoon osallistumismalli perustuu Espoo-tarinan 2017–2021 arvoihin ja toimintaperiaatteisiin. Osallisuusmalli on esitetty kuviossa 5. Mallin kattona on osallisuusvisio, johon on kirjattu, että kaikki espoolaiset voivat osallistua ja vaikuttaa kaupungin kehittämiseen. Varsinaisen osallisuusmalli koostuu kolmesta kokonaisuudesta, näitä ovat osallistumisen kulmakivet, osallisuus- ja vuorovaikutustyö sekä tavoitteet ja linjaukset. (Espoo 2021, 8.)

Kuvio 5. Espoon osallisuusmalli (Espoo 2021, 8.)

5.3.1 Osallisuuden tavoitteet ja linjaukset

Espoon tavoitteena on, että asukkaiden osallistuminen ja lähitekeminen lisääntyvät, jotta osallisuutta koetaan ja parempia päätöksiä syntyy. Asukasosallisuutta vahvistamalla siirrytään kohti jatkuvaa ja suunnitelmallista osallisuus- ja vuorovaikutustyötä. Osallisuuden vahvistaminen kuuluu sekä sitoutuneelle henkilöstölle, että luottamushenkilöille. (Espoo 2021, 9.)

5.3.2 Osallisuus- ja vuorovaikutustyö

Kaupungin työntekijöillä on tuhansia kohtaamisia asukkaiden kanssa päivittäin. Kohtaamisten hyödyntäminen kaksisuuntaiseen viestintään ja vuorovaikutukseen säästää sekä asukkaiden että työntekijöiden aikaa. Tällä tavoin on myös helpompi tavoittaa asukkaita kuin yrittää saada heitä osallistumaan erilaisiin osallisuustilaisuuksiin. Asukkaiden asiantuntijuuden mukaan ottaminen auttaa hahmottamaan epäkohtia ja kehittämään toimintaa asukaslähtöisesti. On tärkeää huolehtia, että mukaan pääsevät kaikki ne ryhmät, jotka eivät perinteisesti eivät osallistu, jotta varmistutaan osallistujien moniäänisyydestä, ja demokratia ja päätöksenteko vahvistuvat. (Espoo 2021, 16.)

Espoolaisten osallisuus on kirjattu hallintosääntöön ja Espoo-tarinaa. Osallisuusmalli on osa Espoo-tarinan toteuttamista. Kaupungin tulosityksiköt toteuttavat lakisääteisiä tehtäviä, ja määrittelevät vuosittain osallisuus- ja vuorovaikutustyön tavoitteet osana toiminnan ja talouden suunnittelua. Tällä tavoin osallisuus- ja vuorovaikutustyötä johdetaan, suunnitellaan ja resursoidaan osana tulosityksiköiden vuosittaista toimintaa. Lakisääteiset tehtävät edellyttävät osallisuus- ja vuorovaikutustyön erityisosaajia. (Espoo 2021, 16.)

Osallisuusmalliin on tunnistettu viisi periaatetta, joiden mukaan voidaan edistää asukkaiden mahdollisuuksia onnistuneisiin osallisuus- ja vuorovaikutuskokemuksiin. Periaatteet ovat:

1. Aukkaalla on mahdollisuus saada oikeaa ja ajantasaista tietoa. Viestintä on monipuolista ja erityisryhmien tarpeet huomioidaan. (Espoo 2021, 18.)
2. Luodaan keskustelun areenoita, joissa voidaan kuunnella ja keskustella erilaisten ihmisten kanssa. Erilaiset mielipiteet on sallittuja ja keskustelussa tavoitellaan toisten ymmärtämistä, muttei yksimielisyyttä. Keskustelu sopii osaksi valmistelua ennen ratkaisujen kehittämistä ja päätöksentekoa. (Espoo 2021, 18.)
3. Luodaan yhteisen tekemisen areenoita, joissa ratkaisuja kehitetään yhteisesti asukkaiden kanssa. Asukkaiden osaaminen on hyödynnettävä resurssi. (Espoo 2021, 19.)
4. Yhteys päätöksentekoon lisää vaikuttavuutta. Luottamushenkilöt voivat osallistua osallisuus- ja vuorovaikutustyöhön, mutta ensisijaisesti on tärkeää, että tieto siitä välittyy heille ja on käytettävissä päätöksenteon tukena. (Espoo 2021, 19.)
5. Aukkaalla on mahdollisuus osallistua arviointiin. Kyselyiden ja erilaisten palautteiden tulosten on oltava kaikkien nähtävillä, ja osallistumisen vaikutukset tehtyihin päätöksiin kerrotaan avoimesti. (Espoo 2021, 19.)

5.3.3 Osallistumisen kulmakivet

Espoon osallistumisen kulmakiviä on neljä:

- *Avoim vuorovaikutus.* Avoimella vuorovaikutuksella tarkoitetaan ensisijaisesti hallinnon toimien läpinäkyvyyttä. Hallinnon toimet ovat ymmärrettäviä, luotettavia, ja tieto on oikeaa ja ajantasaista erityisesti osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksista sekä osallistumisen vaikutuksista. Läpinäkyvyyttä vahvistetaan avaamalla tietoa, ja viestinnässä otetaan huomioon esimerkiksi eri vuorovaikutuskanavat, asukkaiden ikä, toimintakyky, koulutustaso ja kieli. (Espoo 2021, 9–10.)

- *Demokratia ja päätöksenteko.* Espoon päätöksenteko on avointa ja toimivaa. Espoossa toteutuu sekä edustuksellinen demokratia, että suora demokratia. Edustuksellisessa demokratiassa äänestäjät valitsevat edustajansa tekemään päätöksiä puolestaan, ja valitut luottamushenkilöt tunnetaan arvostavasta vuorovaikutuksesta sekä yhteistyöstä. Suoran demokratian toteutusmuotoja ovat mm. kansalaisaloite ja osallistuva budjetointi. Suora demokratia vahvistaa ja monipuolistaa edustuksellista demokratiaa. (Espoo 2021, 10–11.)
- *Asukas ja asiakaslähtöiset palvelut.* Espoon palveluja kehitetään ja arvioidaan yhdessä asukkaiden ja asiakkaiden kanssa. Heidän olosuhteet ja tarpeet tunnetaan, jolloin palvelut ovat vaikuttavia ja siten myös taloudellisia ja tehokkaita. Espoolaisten asiakaskokemusta korostetaan ja sitä seurataan mm. mittaamalla asiakastyytyväisyyttä. (Espoo 2021, 11–12.)
- *Asukkaiden lähitekeminen.* Lähitekeminen on toimintaa asukkaan lähiympäristössä ja siihen liittyy lähiympäristön parantamista ja yhdessä tekemistä. Lähitekemistä on myös kansalais- ja järjestötoiminta. Lähitekeminen lisää asukkaiden osallistumisvalmiuksia, edistää terveyttä ja hyvinvointia sekä tukee yhteisöjen syntymistä ja toimintaa. Lähitekeminen on kaupungille kustannustehokasta toimintaa. (Espoo 2021, 12–13.)

5.4 Osallisuuden tasot Espoossa

Espoossa osallisuuden tasoja on tunnistettu viisi. Ensimmäisellä tasolla jaetaan informaatiota esimerkiksi tiedotustilaisuudessa ja viestintä on yksisuuntaista. Toisella tasolla viestinnästä tulee kaksisuuntaista. Tuolloin tiedon jakamisen lisäksi, kerätään asukkaiden näkemyksiä esimerkiksi katusuunnitelmaehdotuksesta palautteen avulla. Kolmannella ja neljännellä tasolla asukkaiden kanssa työskennellään yhdessä, jotta saavutetaan uusia ideoita tai ratkaisuja. Menetelmänä käytetään mm. työpajoja tai kokemusasiantuntijuutta. Viidennellä tasolla päätöksenteko siirretään asukkaille esimerkiksi osallistuvan budjetoinnin keinoin. Tasolla viisi asukkaat ovat mukana tekemässä päätöksiä, jotka sitovat niiden toteuttajaa. (Espoo 2021, 17.)

6 Suunnitelmien laatiminen Espoon kaupunkitekniikan keskuksessa

6.1 Kaupunkitekniikan keskus

Espoon kaupungin organisaatio muodostuu konsernihallinnosta ja kolmesta toimialasta, joita ovat sosiaali- ja terveystoimi, sivistystoimi sekä tekninen ja ympäristötoimi. Espoon kaupunkitekniikan keskus sijoittuu teknisen ja ympäristötoimen toimialalle. Kaupunkitekniikan keskus on noin 600 henkilön organisaatio, joka on jaettu neljään palvelualueeseen: kaupunkimittaukseen ja geotekniikkaan, hallintoon, investointeihin ja infrapalveluihin. Kaupunkitekniikan keskus huolehtii sille määrätystä tehtävistä, joita ovat kaupunkielämän perusedellytysten turvaaminen huolehtimalla kaupungin katujen, teiden ja muiden liikenneväylien, kunnallistekniikan ja viherympäristön toteuttamisen ohjelmoinnista, suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta sekä maanmittausalan viranomais- ja palvelutehtävien hoitaminen kaupungin alueella.

Kaupunkitekniikan keskuksen suunnitteluyksikkö sijoittuu investoinnit-palvelualueelle, joka jakaantuu kolmeen yksikköön: ohjelmointiin, suunnitteluun ja rakentamiseen. Yksiköissä työskentelee noin 180 henkilöä.

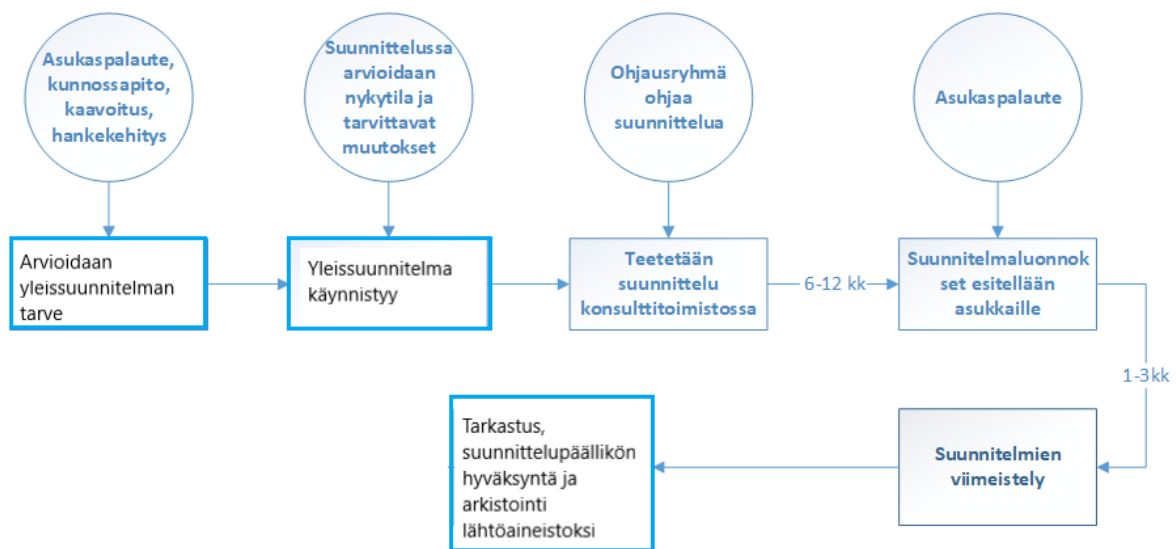
Suunnitteluyksikkö vastaa Kaupunkitekniikan keskuksen katujen ja yleisten alueiden suunnittelusta ja suunnitteluttamisesta. Suunnittelussa toimii noin 40 henkilöä ja sitä johtaa suunnittelupäällikkö. Suunnitteluyksikkö laatii lainvoimaiset katusuunnitelmat kaduista siten, että niiden rakentaminen asemakaavan mukaisesti on mahdollista. Suunnitteluyksikkö on tilaajaorganisaatio. Tämä tarkoittaa, että katusuunnitelmahankkeesta vastaa Kaupunkitekniikan keskuksen projektipäällikkö yhdessä ohjausryhmän eri asiantuntijoiden kanssa, ja kadun suunnittelun tuottaa konsulttitoimisto tilaajan ohjauksessa.

6.2 Yleissuunnitelmaprosessi

Yleissuunnitelma käynnistyy pääosin kaupungin aloitteesta. Aloitteena on tavallisesti uuden asemakaavas suunnittelun käynnistäminen tai muuttunut asemakaava. Yleissuunnittelu voidaan käynnistää myös silloin, kun halutaan tarkastella nykyisen asemakaavan laajempia kokonaisuuksia, kuten liikennejärjestelmien toimivuutta tai hulevesien hallintaa. Yleissuunnitelman tarkoituksena on tuottaa lähtöaineistoa seuraavia suunnitteluvaiheita varten. Kaa-voitukseen tuotetulla yleissuunnitelmalla halutaan varmistaa, että suunniteltu kaava on toteutuskelpoinen. Mikäli arvioidaan hallinnollisia katusuunnitelmia, yleissuunnitelman tarkoituksena on tuottaa tietoa suurista asiakokonaisuuksista, kuten koko alueen liikennejärjestelmistä, vesihuollosta tai ympäristöstä. Saadulla tiedolla voidaan arvioida, tulisiko hallinnolliset katusuunnitelmat suunnitella uudestaan ja katusuunnitteluprosessi käynnistää.

Yleissuunnitelma ei ota kantaa yksittäisiin rakenneratkaisuihin, vaan tavoitteena on suunnitella ratkaisut siihen tasoon, että voidaan todeta niiden toimivan. Yleissuunnitelmaa käytetään seuraavien suunnitteluvaiheiden yleiskuvana, ja on tavallista, että seuraavissa suunnitteluvaiheissa suunnitelmat tarkentuvat ja ratkaisut vielä muuttuvat. Valmistuneet yleissuunnitelmat tarkastetaan kaupungin asiantuntijoiden toimesta ja hyväksytään suunnittelu-päällikön allekirjoituksella seuraavien suunnitteluvaiheiden lähtöaineistoksi.

Yleissuunnitelmat eivät ole lainvoimaisia suunnitelmia, eivätkä siten viranomaisia sitovia ja valituskelpoisia suunnitelmia. Yleissuunnitelman vuorovaikutusta ei ole säädetty lailla ja yleissuunnitelman vuorovaikutuksen voi suunnitteluttaja itse määrittellä. Espoon kaupunkitekniikan keskus soveltaa katusuunnitteluprosessin vuorovaikutusta yleissuunnitteluprosessin vuorovaikutukseen. Kuviossa 6 on esitetty yleissuunnitelmaprosessin vaiheet.

Kuvio 6. Yleissuunnitelmaprosessin vaiheet Kaupunkitekniikan keskuksessa

6.3 Katusuunnitteluprosessi

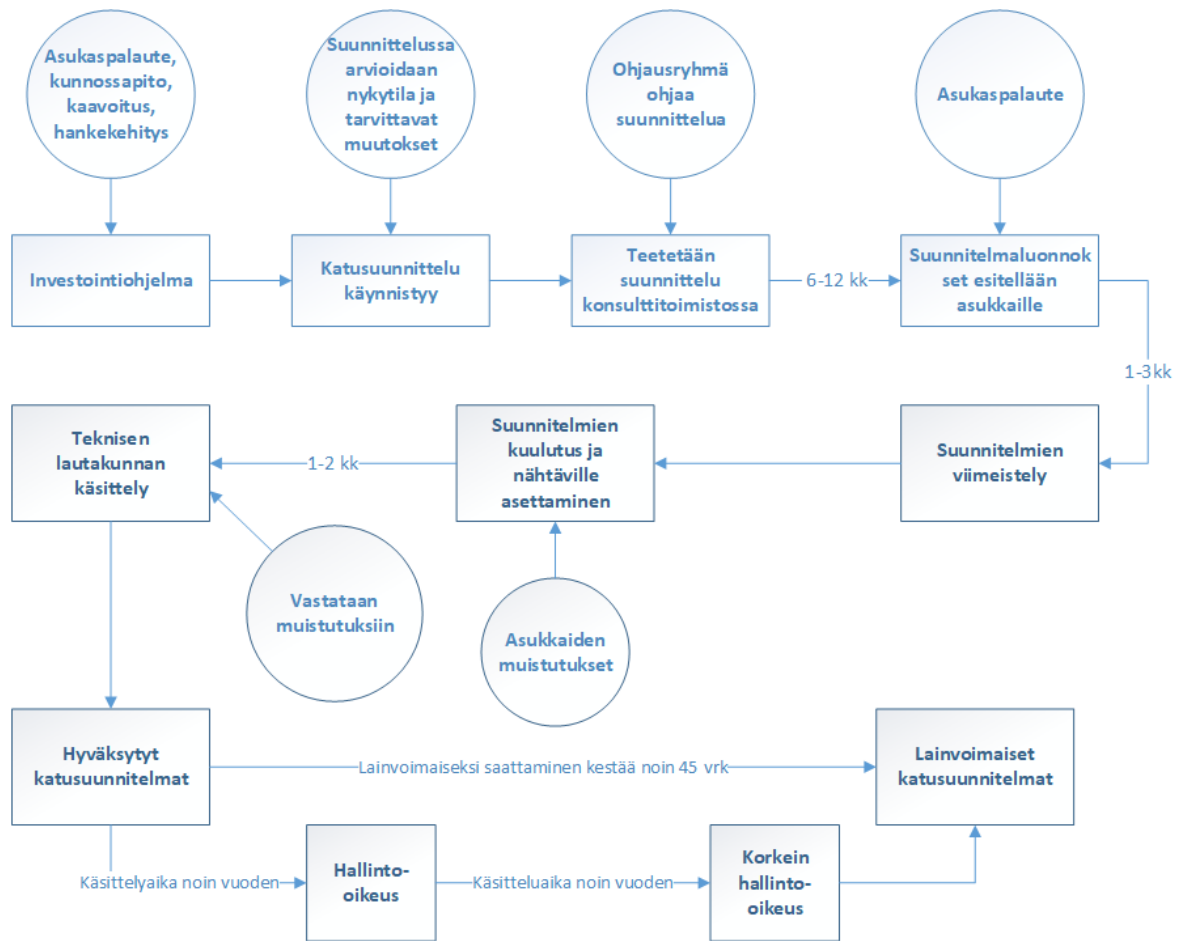
Katusuunnittelu käynnistyy kaupungin tai kaupunkilaisten aloitteesta. Aloite voi olla asukas-palaute, katujen kunnossapidosta saatu palaute, kaupunkitekniikan keskuksen asiantunti-joiden tunnistama ongelma, uuden asemakaavan toteuttaminen tai muuttunut asemakaava (Espoo b.). Tällöin hanke kirjataan kaupungin investointiohjelmaan ja suunnitteluhanke käynnistetään.

Suunnittelun alussa arvioidaan kadun nykytila ja tarvittavat muutokset katusuunnittelun käynnistämiseksi. Varsinainen suunnittelu teetetään konsulttitoimistolla ja suunnittelua oh-jaa kaupungin ohjausryhmä, joka koostuu eri alojen asiantuntijoista, kuten geotekniikan suunnittelun, liikennesuunnittelun, vihersuunnittelun ja kunnallistekniikan suunnittelun

asiantuntijoista. Suunnittelutyötä tehdään keskimäärin 6–12 kuukautta. Kun katusuunnitelmaluonnokset ovat valmistuneet esitellään ne asukkaille kuulemistilaisuudessa. Tavanomaisin tapa on ollut pitää asukastilaisuus, jossa on kerätty asukkailta joko kirjallista tai suullista palautetta. Kuulemistilaisuuteen suunnittelukohteen vaikutuspiirissä olevat tontinomistajat kutsutaan kirjeitse. Suunnitelmaluonnoksista saatujen palautteiden perusteella suunnitelmat viimeistellään. Viimeistelytyö vie aikaa noin 1–3 kuukautta. (Espoo b.)

Viimeistellyt suunnitelmat tarkastetaan ja katusuunnitelmaehdotuksen hyväksyy allekirjoituksellaan suunnittelupäällikkö. Hyväksytty katusuunnitelmaehdotus asetetaan katupäällikön toimesta nähtäville noin 14 vuorokauden ajaksi. Nähtävillä olon aikana katusuunnitelmaehdotuksesta osalliset voivat jättää virallisia muistutuksia. Nähtävillä olon jälkeen muistutuksista tehdään kooste ja muistutuksiin laaditaan vastineet. Katusuunnitelmaehdotus ja mahdolliset muistutukset ja niiden vastineet toimitetaan teknisen lautakunnan käsittelyyn. Tekninen lautakunta, joko hyväksyy tai hylkää katusuunnitelmaehdotuksen. Jos katusuunnitelmaehdotus hylätään, palautuu kohde uudelleen suunnitteluun tai suunnittelu keskeytetään kokonaan. Teknisen lautakunnan päätöksestä lähetetään pöytäkirjaote osallisille. Pöytäkirjaotteen mukana toimitetaan suunnitelmaselostus, käännöspäätöksestä sekä valitusosoite hallinto-oikeudelle. (Espoo b.)

Pöytäkirjaotteen toimittamisesta alkaa hyväksytyjen katusuunnitelmien valitusaika, jonka aikana osallisilla on mahdollisuus valittaa teknisen lautakunnan päätöksestä hallinto-oikeuteen (Espoo b.). Jos valitus tehdään, kestää noin vuoden ennen kuin hallinto-oikeus ottaa valituksen käsittelyyn. Hallinto -oikeus arvioi, oliko valitukseen ollut lainvoimaisia perusteita. Jos riittäviä perusteita valitukselle ei ole ollut, hylkää hallinto -oikeus valituksen. Jos hallinto-oikeuden hylkäyspäätöksestä ei pyydetä valituslupaa korkeimmasta hallinto-oikeudesta, saavat katusuunnitelmat lainvoiman. Korkeimmalla hallinto-oikeudella kestää keskimäärin yksi vuosi ennen kuin valitusoikeus otetaan käsittelyyn ja sen jälkeen oikeus arvioi, onko valitukseen perusteita. Jos valitukseen ei ollut perusteita, saavat hyväksytyt katusuunnitelmat lainvoiman. Jos korkein hallinto-oikeus ottaa valituksen käsittelyyn voi päätöksessä kestää vielä 1–2 vuotta. Jos joko hallinto-oikeus tai korkein hallinto-oikeus katsoo, että osallisella oli oikeus valittaa päätöksestä, on mahdollista, että suunnitelmat hylätään kokonaisuudessaan ja katusuunnittelu aloitetaan alusta tai vaihtoehtoisesti suunnitelmiin tehdään valituksen perusteella muutoksia, ja hallinnollinen prosessi aloitetaan uudestaan. On harvinaista, että suunnitelmista valitetaan hallinto-oikeuteen ja erittäin harvinaista, että suunnitelmista valitetaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tavanomaisesti suunnitelmat saavat lainvoiman noin 45 vuorokauden aikana. Kuviossa 7 on esitetty Kaupunkitekniikan keskuksen katusuunnittelun eteneminen lainvoimaisiksi katusuunnitelmiksi.

Kuvio 7. Katusuunnitteluprosessin vaiheet Kaupunkitekniikan keskuksessa

7 Laajalahden yleissuunnitelmahanke

7.1 Laajalahden asuinalue

Laajalahden asuinalue sijaitsee etelä-Espoossa. Alueen ensimmäinen asemakaava on 1970-luvulta ja alueen asemakaavoitus on täydentynyt sekä 1980- että 1990-luvuilla. Alueen kokoojakadun varrella, Kirvuntielle, on kerrostalo- ja rivitalokortteleita, mutta pääosin alueen asutus koostuu pientalojen korttelialueista. Laajalahden asuinalue on ns. vanha, omakotitaloasuinalue.

Kuvio 8. Opaskarttaote Laajalahden asuinalueesta (Espoon karttapalvelu.)

7.2 Raide-Jokerin vaikutukset asuinalueeseen

Raide-Jokeri on Espoon Keilaniemen ja Helsingin Itäkeskuksen välille rakennettava pika-raitiotielinja. Radan pituus on noin 25 kilometriä, josta 9 km sijoittuu Espoon puolelle. Raide-Jokeri on tulevaisuudessa merkittävä joukko liikennemuoto, ja sillä on ennustettu tehtävän noin 91000 matkaa vuonna 2030. Paremman poikittaisliikenteen lisäksi Raide-Jokeri mahdollistaa, uusien asemakaavojen myötä, uutta asutusta noin 4000 uudelle asukkaalle. Raide-Jokerin kaavoitus Espoossa on aloitettu vuonna 2016. (Raide-Jokeri.)

Vuonna 2019 Laajalahden Kurkijoenpuistoon ja Kurkijoentielle hyväksyttiin katusuunnitelmat, jotka mahdollistavat Raide-Jokeri-pikaraitiotien rakentamisen asuinalueen koilliskulman läpi. Raide-Jokeri-pikaraitiotien rakentaminen on aloitettu vuonna 2019 ja sen on tarkoitus valmistua kokonaisuudessaan vuonna 2024. Kurkijoenpuistossa ja Kurkijoentiellä Raide-Jokerin rakentaminen toteutuu vuosien 2019–2021 aikana. (Raide-Jokeri.)

Raide-Jokeri rakentamisen edellytyksenä oli myös Kehä I tien saneeraaminen välillä Kalevantie–Turunväylä (vt1). Saneerauksen yhteydessä mm. Kalevantien ja Turvesuontien nykyiset liittymät korvataan eritasoliittymillä. Kehä I tien saneeraaminen toteutuu vuosien 2019–2021 aikana. (Espoo c.)

7.3 Yleissuunnitelma

Raide-Jokerin kaavoittamisesta lähtien on alueen asukailta tullut palautetta, että Laajalahden asuinalueen viihtyisyys, liikenneturvallisuus sekä alueen arvo ovat merkittävästi huonontumassa, eikä alueen asukkaita ole kuultu suunnitelmia tehtäessä. Saapuneen palautteen vuoksi Espoon Kaupunkitekniikan keskus päätti teettää Laajalahden asuinalueesta yleissuunnitelman. Yleissuunnitelma toteutettiin suunnitteluprojektina, jossa hanketta ohjasi tilaajan ohjausryhmä ja työn toteutti konsulttitoimisto.

Suunnitteluprojektin ohjausryhmä koostui eri osa-alueiden asiantuntijoista. Kaupungin asiantuntijoina toimivat mm. kunnallistekniikan asiantuntijana aluepäällikkö, väyläsuunnittelun projektipäällikkö, pyöräliikenteen projektipäällikkö, viheraluepäällikkö, liikenteenhallintapäällikkö, vuorovaikutusasiantuntija, geotekniikan suunnittelupäällikkö ja joukkoliikenteenasiantuntija. Konsultin asiantuntijoina toimivat mm. projektipäällikkö, vuorovaikutusasiantuntija, katusuunnittelija, liikennesuunnittelija, maisemasuunnittelija, hulevesisuunnittelija, melusuunnittelija, geosuunnittelija, viestintä- ja vuorovaikutussuunnittelija sekä graafikko. Yhteensä hankkeen ohjausryhmässä oli 16–26 henkilöä. Ohjausryhmä kokoontui hankkeen aikana 9 kertaa.

Laajalahden yleissuunnitelmassa laadittiin Laajalahden katujen (Kivuntie, Muolaantie välillä Turvesuontie –Kyyrölänkuja, Turvesuontie välillä Kehä I–Kivuntie, Kaukolantie ja Räisäläntie) yleissuunnitelma, joka painottui katujen liikenneturvallisuus-, toimivuus ja melutarkasteluihin. Tämän lisäksi alueesta teetettiin hulevesiselvitys. Suunnittelun painopisteet valittiin saapuneen palautteen perusteella. Palautteet kerättiin Espoon palautejärjestelmästä ja niiden sisältö analysoitiin ennen varsinaisen suunnittelutyön aloittamista.

7.3.1 Yleissuunnitelman tavoite

Yleissuunnitelman tavoitteeksi asetettiin, että selvitetään yhdessä asuinalueen osallisten kanssa, mitä asuinalueella tulisi kehittää, ja mitä haasteita asuinalueella on. Hankkeen toteuttamisen lähtökohdaksi otettiin, että alueen osallisilla on alueen kehittämiseksi tarvittavaa tietoa, ja tietoa hyödynnetään yleissuunnitelmaa tehtäessä. Oikean tiedon saamiseksi hanke päätettiin toteuttaa osallistamalla asukkaita tavanomaista enemmän. Osallistamisen lähtökohdaksi otettiin avoin ja aktiivinen viestintä ja asukasvuorovaikutus. Tällä tavoin haluttiin varmistaa kaikkien osallisten osallistumismahdollisuus sekä se, että lopputulos on laadittu yhdessä asukkaiden ja kaupungin kesken.

7.3.2 Viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelma

Laajalahden yleissuunnitelmaa varten tehtiin viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelma. Viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelman tarkoituksena oli toimia hankkeen projektisuunnitelmana. Viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelma on liitteenä 1. Suunnitelmaan sisällytettiin:

- Suunnittelun lähtökohdiksi eri osapuolten välinen vuorovaikutus, yleissuunnitelma-prosessin määrittely sekä suunnittelun reunaehtojen kertominen osallisille.
- Hankkeen viestintä- ja vuorovaikutustehtävät, joita olivat viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelman tekeminen, verkkosivujen sisällöntuotanto, tiedotteiden laatiminen sekä kahden asukastilaisuuden järjestelyt, fasilitointi ja yhteenveto.
- Kohderyhmien tunnistaminen, joita olivat lähialueen asukkaat, asukasyhdistykset, alueen päiväkodin, kirjaston ja koulun asiakkaat sekä henkilökunta sekä muut alueella liikkuvat työ- ja vapaa-ajan matkustajat.
- Vuorovaikutuksen menetelmät ja vuorovaikutuksen tasot.
- Asukastilaisuuksien tavoitteet ja alustavat suunnitelmat.
- Kokohankkeen aikataulu ja vastuun periaatteet kaupungin ja konsultin välillä.

7.3.3 Yleissuunnitelman aikataulu

Alustava projektin tavoiteaikataulu oli tammikuusta 2020 elokuuhun 2020. Ensimmäinen asukastilaisuus ehdittiin pitämään helmikuussa 2020 ennen koronaepidemiaa, ja toiveena oli, että seuraava paikan päällä pidettävä asukastilaisuus olisi syys-lokakuussa, jolloin epidemian toivottiin olevan ohitse. Epidemiatilanne oli syksyllä 2020 ennallaan, joten paikan päällä pidettävä asukastilaisuus päätettiin korvata verkkotilaisuudella. Suunnitteluhankkeen kokonaisaikataulu piteni 4 kuukaudella siirtyen elokuusta joulukuun loppuun. Taulukossa 2.

on esitetty hankkeen aikataulu, toteutuneet vuorovaikutustilaisuudet ja ohjausryhmän suunnittelukokoukset.

Tehtävä	Toteutunut
Aloituskokous	Pe 17.1.20
Otakantaa.fi -sivuston keskustelu	19.2-24.3.20
1.asukastilaisuus	Ti 25.2.20
2. suunnittelukokous	To 20.2.20
3.suunnittelukokous	Ke1.4.2020
4.suunnittelukokous	Ti 5.5.20
Otakantaa.fi -sivuston keskustelu	1.6 -31.7.20
5.suunnittelukokous	To 2.7.20
6.suunnittelukokous	Pe 4.9.20
7.suunnittelukokous	Ke 14.10.20
2.asukastilaisuus	Ti 27.10.20
Otakantaa.fi -sivuston keskustelu	27.10-11.11.20
8.suunnittelukokous	Ti 10.11.20
Päätöskokous	Ma 21.12.20

Taulukko 2. Toteutunut aikataulu

7.3.4 Otakantaa.fi Laajalahden hankkeessa

Yleissuunnitelman vuorovaikutusalustaksi valittiin otakantaa.fi -verkkopalvelu, jonne hankkeelle perustettiin sivusto 19.2.2020. Projektin sivut löytyvät täältä: <https://www.otakantaa.fi/fi/hankkeet/429/>. (Otakantaa.fi 2020.)

Laajalahden kadut

142

19.2.2020 | Espoon kaupunki

Osallistu hankkeeseen

Laajalahden kadut

Näytä päätyneet keskustelut ja kyselyt

Laajalahden kaduista laaditaan yleissuunnitelma. Työ liittyy Raide-Jokerin ja Kehä I:n parannuksen aiheuttamiin muutoksiin ja alueen maankäytön kehittämiseen. Yleissuunnitelman on määrä valmistua syksyllä 2020.

Yleissuunnitelmaan kuuluvat Laajalahden kadut: Turvesuontie välillä Kehä I-Kirkuntie, Kirkuntie välillä Turvesuontie-Kurkijoenpuisto ja Kurkijoenpuisto. Suunnitelma painottuu katujen liikenneturvallisuus-, toimivuus- ja melutarkasteluihin.

Kuvio 9. Laajalahden yleissuunnitelman hankesivu (Otakantaa.fi 2020.)

7.4 Hankkeen osallistaminen ja vuorovaikutus

Hankkeen vuorovaikuttaminen

Hankkeen osallistaminen tehtiin pääosin yhteistoiminnallisesti ja vuorovaikutus toteutettiin mahdollisimman monitahoisena, välttämällä yksisuuntaista vuorovaikutusta. Yhteistoiminnallisia osallistamistapoja olivat asukastilaisuudet sekä otakantaa.fi -verkkopalveluun avatut keskustelut. Hankkeen osallistamistavat, osallisen osallistumistapa, vuorovaikutuksen luonne ja osallisten lukumäärä on esitetty taulukoissa 3–5.

Osallistamistapa	Osallisen osallistumistapa	Vuorovaikutuksen luonne	Osallistujien lukumäärä
Asukastiedotteen lähettäminen. 1.asukastilaisuudesta. Toimitettu 24.1.2020	Osallinen saa tiedon hankkeen alkamisesta ja hankkeen sisällöstä.	Yksisuuntainen, tiedottaminen	189 kiinteistöä
Asukastiedotteen lähettäminen 2.asukastilaisuudesta. Toimitettu 9.10.2020	Osallinen saa tiedon hankkeen alkamisesta ja hankkeen sisällöstä.	Yksisuuntainen, tiedottaminen	189 kiinteistöä
Hankkeen tiedotussivut Espoon kaupungin palvelimella https://www.espoo.fi/fi - FI/Asuminen_ ja_ ympa-risto/Kadut_ ja_ lii-kenne/Suunnittelu_ ja_ ra- kentaminen/Katusuunnitelmat/Tapiola/Laajalah- den_ kadut/Laajalah- den_ kadut(174180)	Osallinen saa tiedon hankkeen alkamisesta ja hankkeen sisällöstä.	Yksisuuntainen, tiedottaminen	Ei tiedossa.

Taulukko 3. Laajalahden yleissuunnitelman tiedotteet ja kaupungin verkkosivut

Laajalahden yleissuunnitelman tiedotteet sekä kaupungin verkkosivut ovat kaupungin tavanomainen tapa tiedottaa hankkeen aloittamisesta, hankkeessa tehtävästä suunnittelusta ja vaikuttamismahdollisuudesta. Hankkeen tiedotteet toimitetaan kaikille hankkeen osallisille kirjeitse postiosoitteeseen. Tavanomaisia vuorovaikutusmenetelmiä ei ole arvioitu tuloksissa erillisinä vuorovaikutuskertoina, vaan ne on sisällytetty käynnissä olleeseen kertaan.

Taulukossa 4. on esitetty Laajalahden hankkeen otakantaa.fi -palvelussa käydyt keskustelut ja saatujen kommenttien lukumäärä. Otakantaa.fi -palvelun keskustelut ovat osa hankkeen monitahoista vuorovaikuttamista, jossa osallisia kuultiin ja palautetta kerättiin suunnitelmien lähtöaineistoksi. Taulukossa esitetyt keskustelut ovat tavanomaisesta poikkeavaa,

hankkeessa lisättyä vuorovaikutusta. Taulukon kaksi ensimmäistä ajankohtaa on arvioitu tuloksissa yhdeksi vuorovaikutuskerraksi ja muut erillisiksi vuorovaikutuskerroiksi.

Osallistamistapa	Osallisen osallistumistapa	Vuorovaikutuksen luonne	Osallistujien lukumäärä
Yleisen keskustelun avaaminen suunnittelualueesta otakantaa.fi - verkkopalveluun. Toteutunut 19.2.2020 - 24.3.2020	Osalliset ovat mukana suunnittelussa muiden toimijoiden kanssa, saavat tietoa hankkeesta. Osallista kuullaan ja mielipiteet kerätään.	Monitahoinen, Kuuleminen ja palautteen kerääminen sekä Yhteistoiminta	12 keskustelun avausta, joissa 29 kommenttia
Keskustelun avaaminen 1.asukastilaisuudesta otakantaa.fi- verkkopalveluun. Toteutunut 19.2.2020 - 24.3.2020	Osalliset ovat mukana suunnittelussa muiden toimijoiden kanssa, saavat tietoa hankkeesta. Osallista kuullaan ja mielipiteet kerätään.	Monitahoinen, Kuuleminen ja palautteen kerääminen sekä Yhteistoiminta	12 keskustelun avausta, joissa 29 kommenttia
Keskustelun avaaminen asukastilaisuuden jälkeen valmistuneista luonnoksista otakantaa.fi - verkkopalveluun Toteutunut 1.6.2020 - 31.7.2020	Osalliset ovat mukana suunnittelussa muiden toimijoiden kanssa, saavat tietoa hankkeesta. Osallista kuullaan ja mielipiteet kerätään.	Monitahoinen, Kuuleminen ja palautteen kerääminen sekä Yhteistoiminta	14 keskustelun avausta, joissa 69 kommenttia
Keskustelun avaaminen 2. asukastilaisuuden jälkeen otakantaa.fi- verkkopalveluun. Keskustelussa käsitelty asukastilaisuus, asukastilaisuudessa esitetyt kysymykset ja vastaukset, hankkeen esittelyvideo ja yleissuunnitelmaluonnokset 27.10.2020 Toteutunut 27.10.2020- 11.11.2020	Osalliset ovat mukana suunnittelussa muiden toimijoiden kanssa, saavat tietoa hankkeesta. Osallista kuullaan ja mielipiteet kerätään.	Monitahoinen Kuuleminen ja palautteen kerääminen sekä Yhteistoiminta,	11 keskustelun avausta, joissa 23 kommenttia

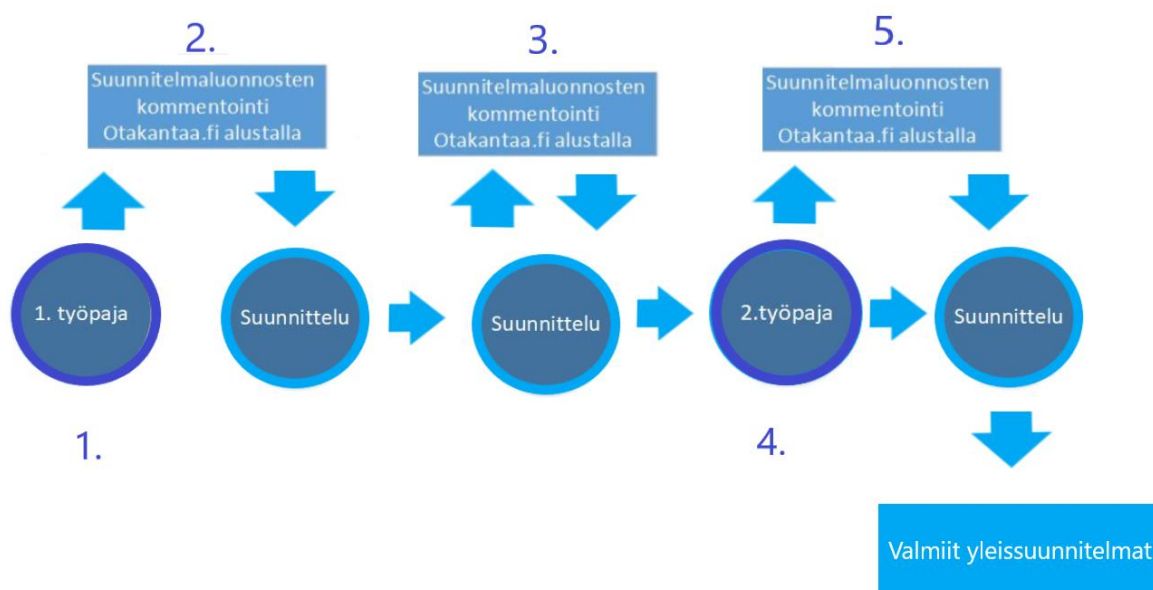
Taulukko 4. Laajalahden hankkeen keskustelut otakantaa.fi -verkkopalvelussa

Taulukossa 5 on esitetty järjestetyt asukastilaisuudet. Paikalla järjestetty asukastilaisuus on osa tavanomaista vuorovaikutusta ja etäyhteyksillä järjestetty 2. asukastilaisuus poikkeaa kaupungin tavanomaisesta osallistamisesta, ja on hankkeessa lisättyä vuorovaikutusta. Vuorovaikutuskertoja hankkeessa oli yhteensä 5 kappaletta.

Osallistamistapa	Osallisen osallistamistapa	Vuorovaikutuksen luonne	Osallistujien lukumäärä
Kaupunkitekniikan keskuksessa järjestetty asukastilaisuus 25.2.2020, klo 17.30-19.00 Tekniikantie 5	Osalliset ovat mukana suunnittelussa muiden toimijoiden kanssa, saavat tietoa hankkeesta. Osallista kuullaan ja mielipiteet kerätään.	Monitahoinen, Kuuleminen ja palautteen kerääminen sekä Yhteistoiminta	35 hlöä, joilta kerättiin 58 kommenttia.
Etäyhteyksillä järjestetty 2.asukastilaisuus. Pidetty 27.10.2020 klo 17-19. Työvälineenä Teams -sovellus, YouTube -video ja pienryhmäkeskustelut Teamsin keskusteluhuoneissa.	Osalliset ovat mukana suunnittelussa muiden toimijoiden kanssa, saavat tietoa hankkeesta. Osallista kuullaan ja mielipiteet kerätään.	Monitahoinen, Kuuleminen ja palautteen kerääminen sekä Yhteistoiminta	Youtube -videon katselukertoja 337. Pienryhmäkeskusteluiden kesto 1,5 tuntia, joissa osallistujia 22 kpl. Annettuja kommentteja 25 kpl.

Taulukko 5. Laajalahden hankkeen asukastilaisuudet

Kuviossa 10. on esitetty hankkeessa tehdyt osallistamis- ja suunnittelukerrat. Osallistaminen tuotti aineistoa suunnitteluun ja suunnittelusta tuotettiin aineistoa osallistamiseen.

Kuvio 10. Laajalahden yleissuunnitelmahankkeen osallistamis- ja suunnittelukerrat

8 Laajalahden yleissuunnitelmahankkeen osallistamisen tulokset

Tapaustutkimuksella haluttiin vastata kysymyksiin, miten osallistamista suunnitteluprosessissa tulisi kehittää riittävän vuorovaikutuksen saavuttamiseksi. Tapaustutkimuksen lähtökohtana oli moniongelmainen aloitustilanne, jossa osallisilla oli kokemuksena, ettei heitä aikaisemmissa suunnitteluvaiheissa ollut kuultu, ja osallisten lähiympäristöön oli kohdistunut suuria muutoksia, jotka aiheuttivat osallisissa kielteistä suhtautumista aloitettuun suunnitteluprosessiin.

Tapaustutkimuksen tulokset on saatu analysoimalla eri osallistamismenetelmillä saatua palautetta. Palautteen analysoinnilla haluttiin selvittää, onko osallistamisella vaikutusta saadun palautteen määrään ja laatuun, ja miten annettu palaute vaikutti suunnitteluratkaisuihin.

Analysointi tehtiin taulukoimalla palautteet teeman, suunnittelun osa-alueen, sijainnin, osallistamiskierroksen ja laadun mukaan. Taulukkoon kirjattiin myös, sisältyykö palaute suunnittelualueeseen, millaisia toimenpiteitä tehtiin ja tai miksi toimenpiteitä ei tehty. Teemat olivat liikenne, melu, maisema, hulevesi, valaistus ja muu. Suunnittelun osa-alueet määriteltiin asiantuntijaosaamisten mukaan, joita olivat hulevesisuunnittelu, joukkoliikenne, jalkankulku ja pyöräily, liikennesuunnittelu, liikenneturvallisuus, meluntorjunta, kaavoitus, pysäköinnin kehittäminen, pyöräilyn kehittäminen, kunnallistekniikka, vihersuunnittelu ja leikkipaikkasuunnittelu. Suunnittelun sijanniksi merkittiin kadun tai puiston nimi. Osallistamiskertoja arvioitiin olevan 5 kappaletta, sillä otakantaa.fi -palvelussa olevat keskustelut sijoittuivat samalle ajankohdalle, 19.2.2020–24.3.2020, ja nämä arvioitiin yhdeksi osallistamiskerraksi. Palautteen laatu jaoteltiin neutraalin, positiivisen ja kielteisen mukaan. Kielteiseksi palaute arvioitiin, jos se sisälsi huutomerkkejä tai se oli kirjoitettu isoilla kirjaimilla, mikä voidaan tulkita huutamiseksi verkkokeskusteluissa. Positiiviseksi palaute arvioitiin, jos se sisälsi kiitosta tai kehuja. Muutoin palaute arvioitiin neutraaliksi. Palautteista tehty koostetaulukko on liitteenä 2.

8.1 Paikalla järjestetty asukastilaisuus, 1. osallistamiskerta

Paikalla järjestettyyn asukastilaisuuteen osallistui 35 henkilöä ja heiltä saatiin 58 palautetta. Taulukossa 6 on esitetty saadut palautteet teemoittain ja niiden vaikutukset suunnitteluun.

Teema	Palautteiden lukumäärä	Vaikutti suunnitteluun
hulevesi	7	7
liikenne	36	16
maisema	8	4
melu	4	1
muu	2	
valaistus	1	1
kokonaismäärä	58 kpl	29 kpl

Taulukko 6. 1. osallistamiskerralla annettujen palautteiden teemat ja vaikutukset suunnitteluun

Määrällisesti eniten palautteita tuli liikenneteemasta 36 kappaletta ja seuraavaksi eniten maisemateemasta 8 kappaletta. Taulukossa 7 on esitetty teemoista saadut palautteet suunnitteluosa-alueittain.

Teema	Suunnitteluosa-alue	kpl
hulevesi	hulevesisuunnittelu	5
	kunnallistekniikka	1
	tieto	1
liikenne	jalankulku ja pyöräily	4
	joukkoliikenne	3
	kaavoitus	4
	kunnallistekniikka	3
	liikennesuunnittelu	2
	liikenneturvallisuus	14
	pysäköinnin kehittäminen	3
	pyöräilyn kehittäminen	2
	saneeraus	1
maisema	viher-suunnittelu	8
melu	meluntorjunta	4
muu	kunnallistekniikka	1
	leikkipaikkasuunnittelu	1
valaistus	tieto	1

Taulukko 7. 1.osallistamiskerran teemat ja suunnitteluosa-alueet

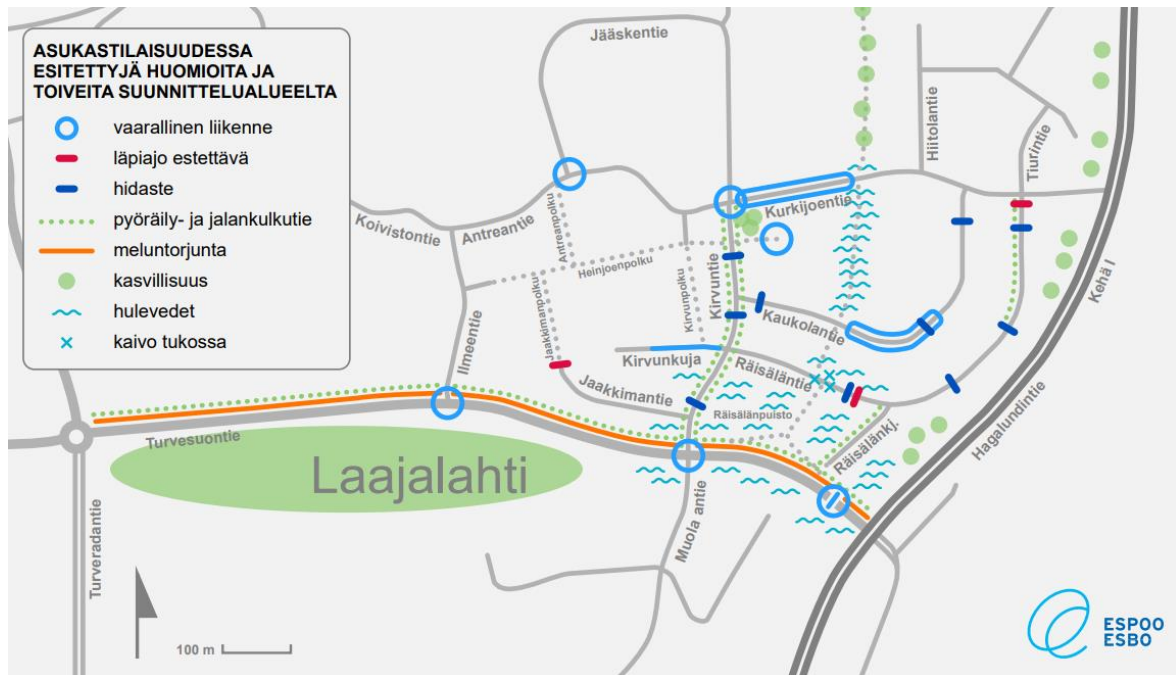
Annetuista palautteista 29 kappaletta oli sellaisia, jotka eivät johtaneet suunnittelutoimenpiteisiin. Näistä kolme kappaletta oli sellaisia, jotka toimitettiin tiedoksi toiselle toimialalle ja

kunnossapitoon. Taulukossa 8 on esitetty teema, suunnitteluosa-alue ja peruste, miksi palaute ei johtanut toimenpiteeseen. Määrällisesti eniten eli 9 kappaletta oli palautteita, jotka eivät kuuluneet suunnittelualueeseen. Suunnitteluperiaatteiden vastaisia palautteita oli viisi kappaletta ja neljässä palautteessa ehdotettiin toimenpiteitä, joita ei voida toteuttaa katutilan puutteen vuoksi. Suunnittelunohjausryhmä totesi, että neljä palautetta olivat sellaisia, joita voidaan arvioida jatkosuunnittelussa ja neljä kappaletta oli sellaisia, joiden nykytila säilytettiin palautteesta huolimatta. Nykytilanteen säilyttämistä puolsivat kaupungin yleiset tavoitteet ja käytännöt esimerkiksi Räisälänkujalle tavoiteltua jalankulku ja pyörätietä ei toteuteta, sillä Espoo ei rakenna päätyville tonttikaduille jalankulku ja pyöräteitä.

		Perusteluosuus, miksi eivät johtaneet toimenpiteisiin					
Teema	Suunnittelun osa-alue	Ei tilaa katualueella	Jatko-suunnittelu	Kaavanvastainen	Liikennesuunnittelun vastainen	Nykytilanne säilytetty	Suunnittelualueen ulkopuolella
liikenne	jalankulku ja pyöräily					2	
	joukkoliikenne						1
	kaavoitus	1		2			1
	kunnallistekniikka					1	
	liikenneturvallisuus	1		1	1	1	4
	pysäköinnin kehittäminen	1	1		1		
maisema	viher-suunnittelu	1	3				
melu	meluntorjunta						3
yhteensä		4	4	3	2	4	9

Taulukko 8. 1.osallistamiskerralla annetut palautteet, jotka eivät johtaneet suunnittelutoimenpiteisiin

Kaikista annetuista palautteista koottiin kartta otakantaa.fi -verkkopalveluun havainnollistamaan osallisten tekemiä huomioita ja toiveita. Koontikartta on esitetty kuviossa 11.

Kuvio 11. Asukastilaisuuden kommentteista koottu kartta, joka toimitettiin otakantaa.fi -alustalle. (Otakantaa.fi 2020.)

8.2 Otakantaa.fi -keskustelut, 2. osallistamiskerta

Otakantaa.fi -keskusteluissa ajanjaksolla 19.2. –24.3.2020 annettiin 30 palautetta, joista 14 vaikutti suunnitteluun. Annetut palautteet ja niiden teemat on esitetty taulukossa 9.

Teema	Palautteiden lukumäärä	Vaikutti suunnitteluun
liikenne	25	14
melu	3	
muu	2	
Kokonaismäärä	30 kpl	14 kpl

Taulukko 9. 2. osallistamiskerralla annettujen palautteiden teemat ja vaikutukset suunnitteluun

Määrällisesti eniten palautteita tuli liikenneteemasta yhteensä 25 kappaletta. Taulukossa 10 on esitetty teemoista saadut palauteet suunnitteluosa-alueittain.

Teema	Suunnitteluosa-alue	kpl
liikenne	jalankulku ja pyöräily	1
	joukkoliikenne	1
	liikennesuunnittelu	11
	liikenneturvallisuus	6
	muutos kaavaan	1
	pyöräilyn kehittäminen	5
melu	meluntorjunta	3
muu	kunnallistekniikka	1
	leikkipaikkasuunnittelu	1

Taulukko 10. 2. osallistamiskierroksen teemat ja suunnitteluosa-alueet

Annetuista palautteista 15 kappaletta oli sellaisia, jotka eivät johtaneet suunnittelutoimenpiteisiin. Taulukossa 11 on esitetty teema, suunnitteluosa-alue ja peruste, miksi palaute ei johtanut toimenpiteeseen. Määrällisesti eniten eli 9 kappaletta oli palautteita, jotka eivät kuuluneet suunnittelualueeseen. Suunnitteluperiaatteiden vastaisia palautteita oli 1 kappale ja yhdessä palautteessa ehdotettiin toimenpiteitä, joita ei voida toteuttaa katutilan puutteen vuoksi. Suunnittelunohjausryhmä totesi, että 3 palautetta koski pyöräkatuja, joita ei otettu suunnitteluun, sillä kyseessä on vielä tuntematon liikennemuoto Espoossa, ja koska Espoossa tonttikaduilla pyöräilyohjataan ajoradalle ja liikennemuodon muuttaminen edellyttäisi investointeja, joiden hyödyt suhteessa kustannuksiin arvioitiin kustannuksia pienemmiksi. Yksi palautteesta koski Kehä I:n rakentamisen aikaisia ratkaisuja ja tämä arvioitiin poistuvaksi ongelmaksi.

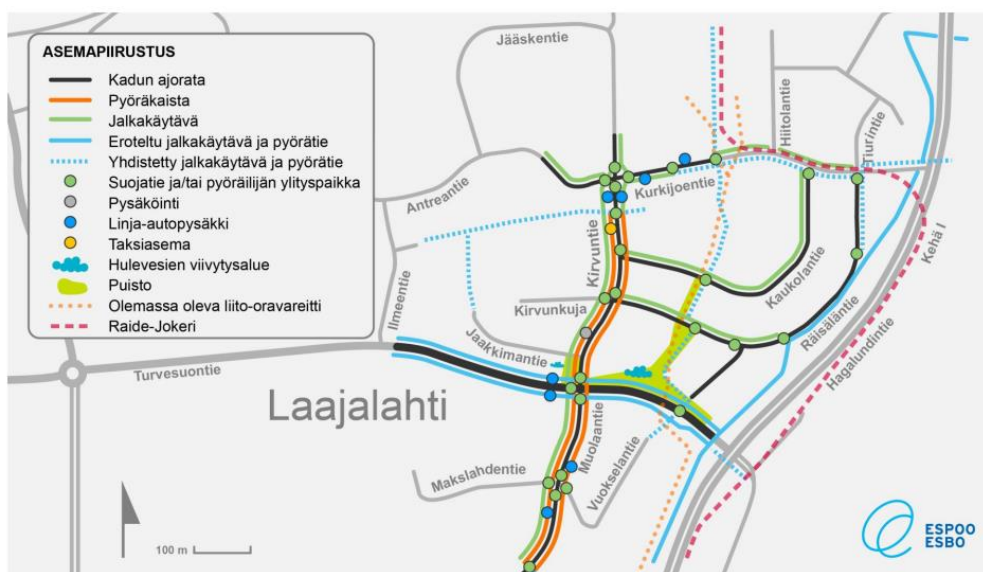
		Perusteluosuus, miksi eivät johtaneet toimenpiteisiin				
Teema	Suunnittelun osa-alue	Ei tilaa katualueella	Es-poossa vielä tuntematon liikenne-muoto	Kaavan-vastainen	Poistuva on-gelma	Suunnittelualan ulkopuolella
liikenne	liikenne-suunnittelu	1			1	3
	liikennetur-vallisuus			1		1
	muutos kaavaan					1
	pyöräilyn kehittä-minen		3			
melu	meluntor-junta					2
muu	kunnallis-tekniiikka					1
	leikkipaik-kasuunnit-telu					1
yhteensä		1	3	1	1	9

Taulukko 11. 2. osallistamiskerralla annetut palautteet, jotka eivät johtaneet suunnittelutoimenpiteisiin

8.3 Suunnitelmaluonnokset

Suunnitelmaluonnokset esiteltiin osallisille kaaviomaisina ratkaisuihin otakantaa.fi -verkkopalvelussa 1.6.2020–31.7.2020. Kaaviomainen esitystapa valittiin, koska haluttiin ohjata keskustelu suunnittelun kokonaisratkaisuihin niin, että keskustelu käytäisiin kokonaisuudesta, eikä yksittäisistä, kokoluokaltaan pienistä, suunnitteluratkaisusta. Suunnitelmaluonnokset suunniteltiin hyödyntämällä saatua palautetta sekä noudattamalla Espoon suunnitteluperiaatteita ja tavoitteita.

Koko suunnitelma

26.6.2020

Kuvio 12. Yleissuunnitelman luonnosvaiheen suunnitelma (Otakantaa.fi 2020)

Jalkakäytävät ja pyörätiet

Suunnitelmaluonnoksissa pyöräliikenteen kehittäminen suunniteltiin kokonaisuutena tukemaan Laajalahden alueella olevaa etelä-pohjoissuuntaista pyöräilyn pääreittiä, joka sijoittuu Kirvuntielle ja Muolaantielle sekä itä-länsisuuntaista pyöräilyn seutureittiä, joka sijoittuu Turvesuontielle. Pyöräilyn kehittämiseksi Kirvuntielle ja Muolaantielle suunniteltiin jalkakäytävä ja pyöräkaistat. Turvesuontielle suunniteltiin pohjoisreunaan kevyen liikenteen väylä, jossa eroteltu jalkakäytävä ja pyörätie. Heinjoenpolku, Jaakkimanpolku ja Veteraanipolku sekä alueen halki etelä-pohjoissuunnassa Vuokselantieltä Kurkijoentielle kulkeva puistoraitti suunniteltiin yhdistetyksi jalkakäytävä- ja pyörätieksi. Kurkijoentielle, Kaukolantielle, Räsäläntielle sekä Kirvuntielle Veteraanipolusta pohjoiseen suunniteltiin sekaliikenne, jossa pyöräily on ohjattu ajoradalle.

Asukastilaisuudessa ja otakantaa.fi -verkkopalvelussa oli toivottu Turvesuontien pohjoisreunaan jalankulku - ja pyöräreittiä, Muolaantielle oli toivottu hidastustoimenpiteitä, Kirvuntielle toivottiin pyöräkaistoja ja lasten liikenneturvallisuuden parantamista. Edellä mainitut toiveet ovat toteutuneet Turvesuontien jalankulku- ja pyörätien osalta kokonaisuudessaan suunnitelmissa. Muolaantiellä ja Kirvuntiemä toiveet liikenneturvallisuudesta parantamisesta toteutuvat, sillä pyöräkaistat hidastavat ajoneuvoliikennettä ja samalla lasten liikenneturvallisuus paranee, kun pyöräily ja jalankulku on eroteltu toisistaan.

Jalkakäytävät ja pyörätiet

26.6.2020

Kuvio 13. Jalkakäytävät ja pyörätiet yleissuunnitelmaluonnoksissa (Otakantaa.fi 2020)

Pysäköinti ja saattoliikenne

Useissa kommentteissa toivottiin lisää pysäköintiä alueelle. Suunnitelman painopiste oli pyöräilyn ja joukkoliikenteen yhteyksien kehittämisessä. Pyöräilykaistojen vaatiman tilan tarpeen vuoksi mm. Kirvuntieltä jouduttiin poistamaan kadunvarsipysäköintipaikkoja ja siten osallisten toiveet pysäköinnin lisäämisestä ei toteutunut suunnitelmissa. Kommentteissa pyydettiin koululaisten saattopaikan sijoittamista Kirvuntielle. Tämä kommentti voitiin huomioida suunnitelmissa.

Joukkoliikenne

Alueen linja-autopysäkkijärjestelyjä suunniteltiin parannettavaksi toimivan joukkoliikenteen turvaamiseksi. Muolaantiellä, Mäksälähdentien ja Vuokselantien liittymässä, nykyiset pysäkit suunniteltiin korvattavaksi ajoratapysäkeillä, jotka pyritään sijoittamaan liikenneturvallisuussyistä riittävän kauas Muolaantien ylittävistä suojateista. Ajoratapysäkeillä pyrittiin myös liikenteen hidastamiseen, jota oli toivottu kommentteissa Muolaantielle.

Kirvuntien pohjoispäähän keskeiselle paikalle ostoskeskuksen kohdalle on suunniteltu linja-autopysäkkipari. Kurkijointien eteläreunassa kirjaston kohdalla nykyinen pysäkki

parannetaan kahdelle bussille mitoitetuksi ajoratapysäkeiksi. Kirvuntien kirjaston kohdalla olevan pysäkin parantaminen huomio kommentin, jossa nykyinen pysäkki todettiin riittämättömäksi.

Linja-autopysäkit

26.6.2020

Kuvio 14. Linja -autopysäkit suunnitelmaluonnoksessa (Otakantaa.fi 2020)

Kurkijontien ajorataa ja erotusaluetta suunniteltiin kavennettavaksi, jotta kadun ajonopeuksia saadaan hillittyä ja pohjoisreunalle järjestettyä tilaa uudelle linja -autopysäkeille. Kurkijontien pohjoisreunan uusi pysäkki korvaa Antreantien itäpäässä Raivaaja-aukiolla sijainneen pysäkin. Kurkijontien uuden linja-autopysäkin yhteyteen on suunniteltu Kurkijontien ylittävä suoja tie, joka parantaa myös jalankulkuyhteyksiä kadun pohjoispuolisille kiinteistöille.

Puistot ja katu ympäristö

Suunnitelmaluonnoksissa huomioitiin kommentteissa esiin nousseet suunnittelualueen tyyppillinen kasvillisuus, puistojen siisteystaso ja toive katuvihreän lisäämisestä. Katuympäristöön ja puistoihin kaavailtiin täydentävää, alueelle ominaista kasvillisuutta. Räisälänpuiston, Raivaaja-aukion ja Jaakkimannotkon viihtyisyyttä ja toiminnallisuutta pyritään parantamaan. Tavoitteena on lisäksi kohottaa alueen kaupunkikuvallista ilmettä sen alkuperäinen

identiteettiä huomioon ottaen. Suunnittelualueen halki etelä-pohjoissuunnassa kulkevaa liito-oravayhteyttä pyritään vahvistamaan täydennysistutuksin.

26.6.2020

Kuvio 15. Suunnittelualueen puistot (Otakantaa.fi 2020)

Hulevedet

Asukastilaisuudessa tuli useita kommentteja hulevesien aiheuttamista haitoista. Yleissuunnitelmassa pyrittiin toteuttamaan hulevesisuunnittelu siten, että hulevesien aiheuttamat haitat vähentyisivät tai poistuisivat kokonaan. Suunnitelmissa esitettiin hulevesien valuma-alueet ja virtausreitit sekä mitoitettiin alustavat, kaupungin yleisille alueille sijoittuvat hulevesien hallintarakenteet tilavarauksineen. Alustavasti hulevesiä on suunniteltu viivytettäväksi luontevissa paikoissa Turvesuontien pohjoislaidalla.

26.6.2020

Kuvio 16. Suunnittelualan hulevesien käsittely (Otakantaa.fi 2020)

Meluntorjunta

Yleissuunnitelmassa huomioitiin melusta saadut kommentit siten, että alueelta laadittiin nykytilanteen melumallinnus, jonka perusteella todettiin, että liikenteen aiheuttama päivääjän melutason ohjearvo 55dB ylittyy osalla alueen kiinteistöistä ja aiheuttaa meluntorjunnan tarpeen. Suunnittelualueelle suunniteltiin alustavat melusteiden mitat ja sijainnit.

8.4 Otakantaa.fi -keskustelut, 3. osallistamiskerta

Otakantaa.fi -keskusteluissa ajanjaksolla 1.6.2020–31.7.2020 annettiin 17 palautetta, joista 9 kappaletta vaikutti suunnitteluun. Annetut palautteet ja niiden teemat on esitetty taulukossa 12.

Teema	Palautteiden lukumäärä	Vaikutti suunnitteluun
liikenne	12	5
hulevesi	1	1
maisema	2	1
melu	1	1
muu	1	1
Kokonaismäärä	17 kpl	9 kpl

Taulukko 12. 3. osallistamiskerralla annettujen palautteiden teemat ja vaikutukset suunnitelmiin

Määrällisesti eniten palautteita tuli liikenneteemasta 12 kappaletta. Taulukossa 13 on esitetty teemoista saadut palautteet suunnitteluosa-alueittain.

Teema	Suunnitteluosa-alueet	kpl
liikenne	jalankulku ja pyöräily	1
	joukkoliikenne	2
	liikennesuunnittelu	5
	liikenneturvallisuus	1
	pyöräilyn kehittäminen	3
hulevesi	hulevesisuunnittelu	1
melu	meluntorjunta	1
maisema	vihersuunnittelu	2
muu	kunnallistekniikka	1
Kokonaismäärä		17

Taulukko 13. 3. osallistamiskierroksen teemat ja suunnitteluosa-alueet

Annetuista palautteista 6 kappaletta oli sellaisia, jotka eivät johtaneet suunnittelutoimenpiteisiin. Taulukossa 14 on esitetty teema, suunnitteluosa-alue ja peruste, miksi palaute ei johtanut toimenpiteeseen. Määrällisesti eniten eli kaksi kappaletta koski alueen linja-autopysäkkien sijaintia tai pituutta. Suunnitteluperiaatteiden vastaisia palautteita oli yksi kappale ja suunnittelualueen ulkopuolella olevia palautteita yksi. Yksi palaute koski raskasta liikennettä, joka tulkittiin poistuvaksi ongelmaksi, sillä palautteessa käsiteltiin pääosin rakentamisen aikaista raskasta liikennettä.

		Perusteluosuus, miksi eivät johtaneet toimenpiteisiin				
Teema	Suunnittelun osa-alue	Kaavan vastainen	Pysäkkien pituus perustuu liikennöitsijän tarpeeseen ja koulun saattoon	Pysäkin sijainti perustuu liikennöinnin tarpeeseen	Raskasta liikennettä ei voida kieltää. Liittyy alueen rakentamiseen pääasiallisesti	Suunnittelualueen ulkopuolella
Liikenne	joukkoliikenne		1	1		
	liikennesuunnittelu	1				
	liikenneturvalisuus				1	1
	pyöräilyn kehittäminen					1
yhteensä		1	1	1	1	2

Taulukko 14. 3.osallistamiskerralla saadut palautteet, jotka eivät johtaneet suunnittelutoimenpiteisiin

8.5 Etäyhteyksillä järjestetty asukastilaisuus, 4. osallistamiskerta

Asukastilaisuudessa esiteltiin tehdyt suunnitelmat videon muodossa. Video ladattiin myös YouTube -kanavalle niille osallisille, jotka eivät voineet osallistua etätilaisuuteen. Videon jälkeen siirryttiin pienryhmäkeskusteluihin, joiden aiheina olivat kadut ja liikenne, liikennemelu ja puistot, viheralueet ja hulevedet. Pienryhmäkeskusteluihin oli varattu 1,5 tuntia aikaa ja jokaisessa pienryhmässä kysymyksiin oli vastaamassa sekä kaupungin että konsultin asiantuntijoita. Pienryhmäkeskustelut nauhoitettiin, jotta asukkaiden esittämiin kysymyksiin olisi jälkikäteen helppo palata. Pienryhmäkeskusteluista kerätyt palautteet ja niiden vastaukset ladattiin Otakantaa.fi -verkkopalveluun kaikkien osallisten nähtäville. Pienryhmäkeskusteluihin osallistui 18 aktiivista asukasta.

Keskusteluissa esitettiin 26 palautetta, joista 15 palautetta vaikutti suunnitteluun. Annetut palautteet ja niiden teemat on esitetty taulukossa 15.

Teema	Palautteiden lukumäärä	Vaikutti suunnitteluun
liikenne	11	5
hulevesi	3	2
maisema	4	3
melu	8	5
Kokonaismäärä	26	15

Taulukko 15. 4. osallistamiskerralla annettujen palautteiden teemat ja vaikutukset suunnitteluun

Määrällisesti eniten palautteita tuli liikenneteemasta 11 kappaletta. Taulukossa 16 on esitetty teemoista saadut palautteet suunnitteluosa-alueittain.

Teema	Suunnitteluosa-alue	kpl
liikenne	joukkoliikenne	1
	liikennesuunnittelu	7
	liikenneturvallisuus	3
hulevesi	hulevesisuunnittelu	3
melu	meluntorjunta	8
maisema	vihersuunnittelu	4
Kokonaismäärä		26

Taulukko 16. 4.osallistamiskerran teemat ja suunnitteluosa-alueet

Annetuista palautteista 10 kappaletta oli sellaisia, jotka eivät johtaneet suunnittelutoimenpiteisiin. Taulukossa 17 on esitetty teema, suunnitteluosa-alue ja peruste, miksi palaute ei johtanut toimenpiteeseen. Määrällisesti eniten eli 3 kappaletta oli suunnittelun alueen ulkopuolelta kommentoituja asioita. Seuraavaksi eniten eli 3 kappaletta oli palautteita, joita voidaan tarkastella seuraavien suunnitteluvaiheiden yhteydessä. Suunnitteluperiaatteiden vastaisia palautteita oli yksi kappale. Yksi palaute olisi edellyttänyt suunnitteluratkaisua, johon ei katualueella ole tilaa.

		Perusteluosuus, miksi eivät johtaneet toimenpiteisiin			
Teema	Suunnittelun osa - alue	Kaavan vastainen	Ei tilaa ka-tualueella	Jatkosuunnittelussa tarkasteltava	Suunnittelualueen ulkopuolella
liikenne	joukkoliikenne				
	liikennesuunnittelu	1	1	1	2
	liikenneturvallisuus	1			
melu	meluntorjunta			1	1
maisema	viher-suunnittelu				1
hulevesi	hulevesisuunnittelu			1	
yhteensä		2	1	3	4

Taulukko 17. 4.osallistamiskerralla annetut palautteet, jotka eivät johtaneet suunnittelutoimenpiteisiin

8.6 Otakantaa.fi -keskustelut ajanjaksolla, 5.osallistamiskerta

Keskusteluissa esitettiin 26 palautetta, joista 15 kappaletta vaikutti suunnitteluun. Annetut palautteet ja niiden teemat on esitetty taulukossa 18.

Teema	Palautteiden lukumäärä	Vaikutti suunnitteluun
liikenne	6	2
maisema	3	2
melu	1	
Kokonaismäärä	10 kpl	4 kpl

Taulukko 18. 5. osallistamiskerralla annettujen palautteiden teemat ja vaikutukset suunnitteluun

Määrällisesti eniten palautteita tuli liikenneteemasta 6 kappaletta. Taulukossa 19 on esitetty teemoista saadut palautteet suunnitteluosa-alueittain.

Teema	Suunnitteluosa-alue	kpl
liikenne	jalankulku ja pyöräily	1
	liikennesuunnittelu	1
	liikenneturvallisuus	1
	pyöräilyn kehittäminen	3
melu	meluntorjunta	1
maisema	vihersuunnittelu	1
Kokonaismäärä		10

Taulukko 19. 5.osallistamiskierroksen teemat ja suunnitteluosa-alueet

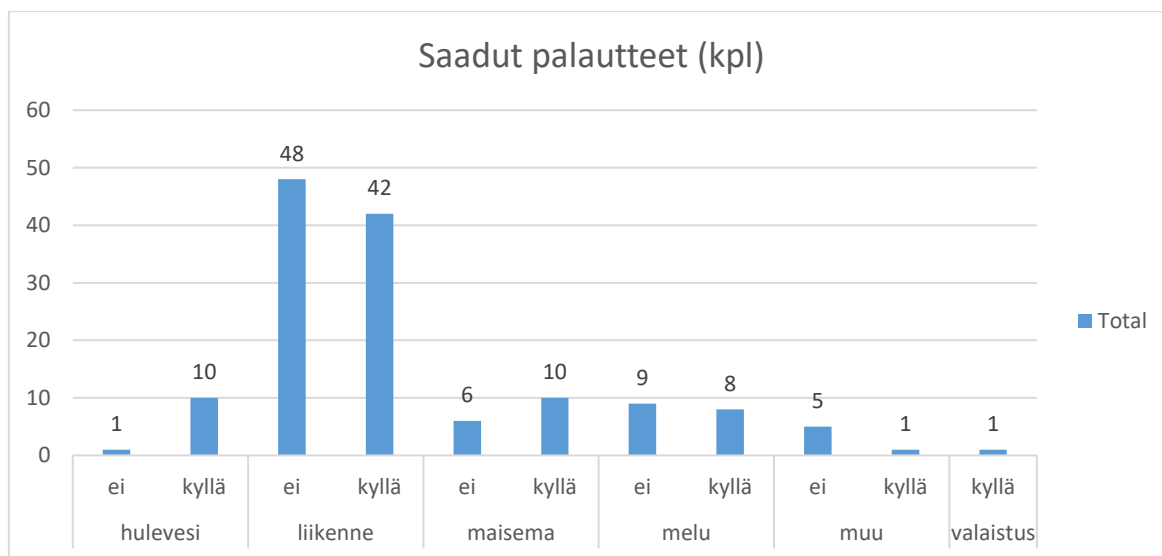
Annetuista palautteista 6 kappaletta oli sellaisia, jotka eivät johtaneet suunnittelutoimenpiteisiin. Taulukossa 20 on esitetty teema, suunnitteluosa-alue ja peruste, miksi palaute ei johtanut toimenpiteeseen. Määrällisesti eniten eli 3 palautetta kommentoi pyöräilyratkaisuja, ja toiveena oli pyöräkaistoista luopuminen. Yksi palaute oli suunnittelualueen ulkopuolelta ja yksi palaute sisälsi toiveen raskaan liikenteen kiellosta Turvesuontielle.

		Perusteluosuus, miksi eivät johtaneet toimenpiteisiin			
Teema	Suunnittelun osa-alue	Ratkaistu toisessa suunnitelmassa	Ei tilaa katualueella, ratkaisu osa kokonaisratkaisua	Ei mahdollinen, pääkadulla sallittava raskas liikenne	Suunnittelualueen ulkopuolella
liikenne	jalankulku ja pyöräily		1		
	liikennesuunnittelu			1	
	pyöräilyn kehittäminen		2		
melu	meluntorjunta				1
maisema	vihersuunnittelu	1			
yhteensä		1	3	1	1

Taulukko 20. 5. osallistamiskerralla annetut palautteet, jotka eivät johtaneet suunnittelutoimenpiteisiin

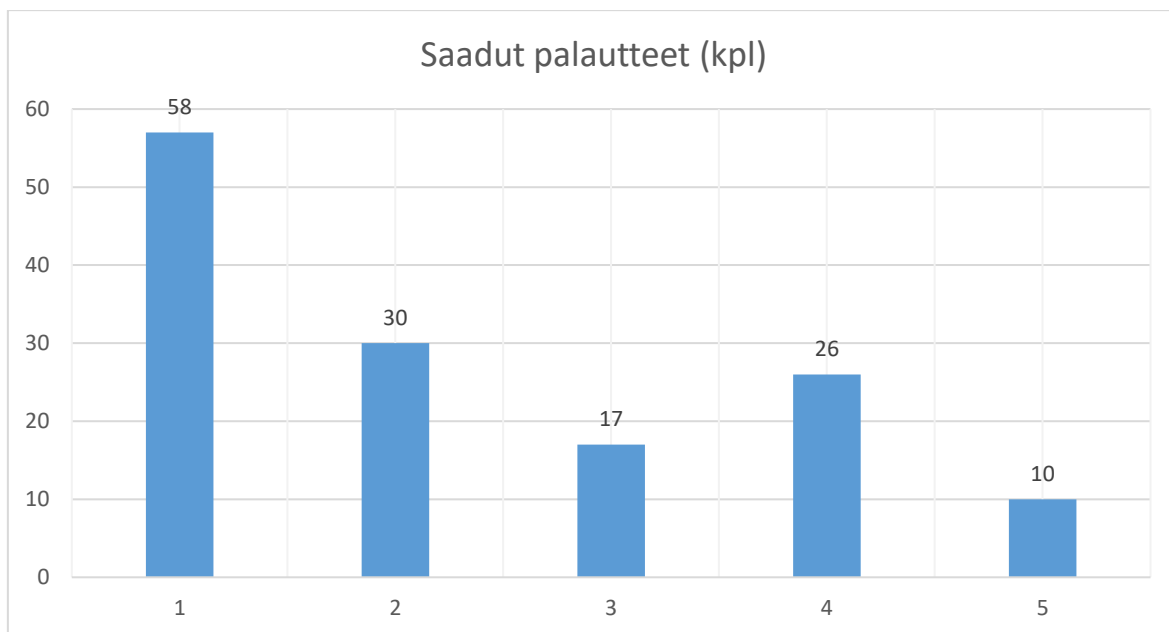
8.7 Saatujen palautteiden yhteenveto

Osallistamiskierroksilla saatiin yhteensä 141 palautetta, joista suunnitteluun vaikutti 69 palautetta. Kaikki saatu palaute oli laadultaan neutraalia. Eniten palautetta annettiin liikenneteemasta 90 kappaletta ja seuraavaksi eniten meluteemasta 17 kappaletta. Liikenneteeman palautteista suunnitteluun vaikutti 42 kommenttia ja 48 kommenttia oli sellaisia, jotka eivät vaikuttaneet suunnitelmiin. Meluteemasta suunnitelmiin vaikutti 8 palautetta ja 9 palautetta oli sellaisia, jotka eivät vaikuttaneet suunnitelmiin. Palautteet teemoittain ja suunnitteluun vaikuttaneiden kommenttien lukumäärät on esitetty kuviossa 17.

Kuvio 17. Saadut palautteet teemoittain ja palautteiden toteutuminen suunnitelmissa. Palautteiden kokonaismäärä 141 kpl. Toteutuneiden palautteiden määrä 72 kpl ja ei toteutuneiden määrä 69 kpl

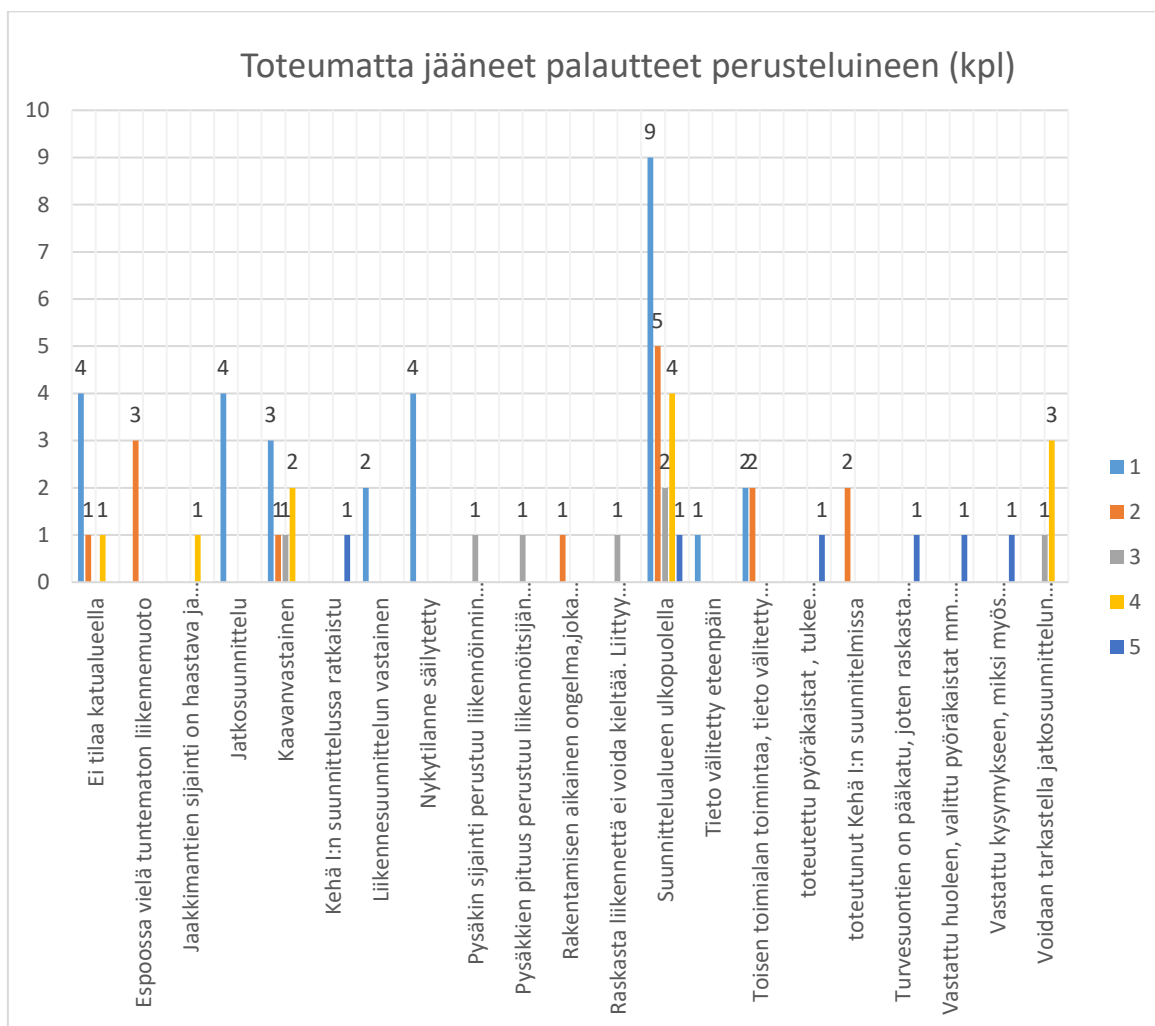
Saapuneiden palautteiden määriä analysoitiin vuorovaikutuskertojen perusteella. Osallistamiskierroksilla 1 saatiin 43 % palautteista, kerralla 2 saatiin 21 %, kerralla 3 saatiin 12 %, kerralla 4 saatiin 18 % ja kerralla 5 saatiin 7 %. Palautteiden trendin voitiin todeta olevan laskeva osallistumiskertojen lukumäärän kasvaessa. Asukastilaisuuksista saatiin 60% palautteista ja otakantaa.fi- verkkopalvelun kautta 40 % palautteista. Palautteiden määrät ja osallistamiskierrokset on esitetty kuviossa 18.

Kuvio 18. Saadut palautteet osallistamiskierroksittain

Kaikkien osallistamiskierrosten aikana saatiin 69 palautetta, jotka eivät johtaneet suunnittelutoimenpiteisiin. 1. Osallistamiskerralla saatiin 29 palautetta eli 42 %, toisella 15 eli 21 % palautetta, kolmannella 8 eli 11 % palautetta, neljällä 10 palautetta eli 15 % ja viidennellä 7 palautetta eli 10 %. Saatujen palautteiden trendin voitiin todeta olevan laskeva osallistumiskertojen lukumäärän kasvaessa. Palautteista voitiin myös laskea, että asukastilaisuuksissa annettiin 57 % palautteista.

Palautteista suunnittelualueen ulkopuolelle sijoittui 21 kappaletta ja kaavanvastaisia palautteita oli 7 kappaletta, katualue ei mahdollistanut muutosta 6 kappaleessa palautteista ja toisen toimialan palautteita oli 4 kappaletta. Palautteista 55 % oli sellaisia, jotka eivät joko kuuluneet suunnittelualueeseen tai palaute ei ollut mahdollinen asemakaavan tuomien rajoitteiden vuoksi. Toteutumatta jääneet palautteet ja niiden karkea sisältö on esitetty kuviossa 19.

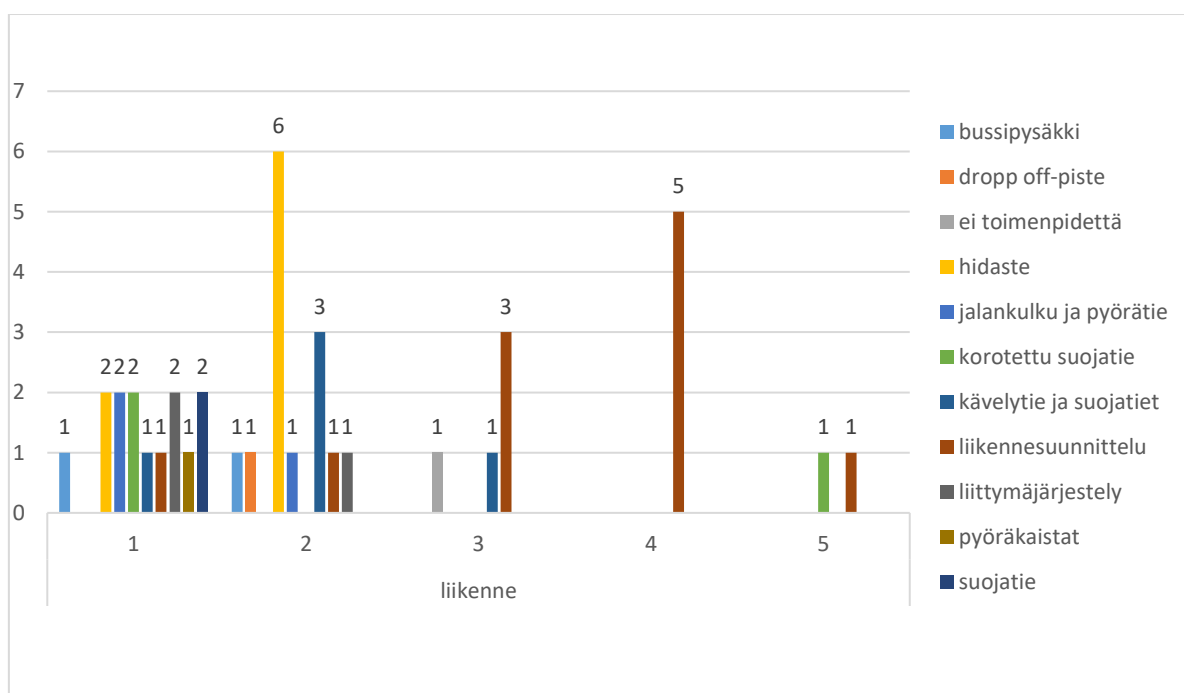
Kuvio 19. Toteutumatta jääneet kommentit ja niiden perusteet jaoteltuna vuorovaikutuskierroksittain yhteensä 69 kpl

8.7.1 Liikenneteeman palautteet, jotka huomioitiin suunnittelussa

Yhteenvedossa analysoitiin tarkemmin liikenneteeman palautteita, joita määrällisesti saatiin eniten. Liikenneteemasta saatujen palautteiden perusteella suunnitelmissa toteutettiin muutoksia linja-autopysäkkeihin, suunniteltiin koululaisten saattopaikka sekä hidasteita. Suunnitelmiin lisättiin jalankulku ja pyöräteitä, kävelyteitä ja suojateitä. Parannettiin liittymäjärjestelyitä ja suunniteltiin pyöräkaistat. Analysoinnissa huomattiin, että kaksi palautetta vaikuttivat myös meluteemaan ja olivat siten päällekkäisiä palautteita, joten nämä jätettiin analysoinnista pois. Yksi palaute kirjattiin ei toimenpiteitä -sarjaan, sillä tämän palaute voidaan huomioida vasta jatkosuunnittelussa.

Yleissuunnitelmasuunnitteluun vaikuttaneiden liikenneteeman palautteiden kokonaismäärä oli 41 kappaletta, joista yksi palaute huomioidaan jatkosuunnittelussa. Osallistamiskierroksilla 1 ja 2 saatiin määrällisesti eniten palautteita eli 28 kappaletta. Tämä oli 70 %

liikenneteeman palautteiden kokonaismäärästä, joilla oli vaikutusta suunnitteluun. Osallistamiskierroksilla 3–5 annettiin 12 palautetta, joista yksi palaute huomioidaan jatkosuunnittelussa. Osallistamiskierroksilla 3–5 annetuista palautteista 6 kappaletta oli aikaisemmin jo huomioitujen suunnitteluratkaisuiden täydentäviä palautteita, ja uusia 5 kappaletta. Vuorovaikutuskierroksilla 3–5 saatiin siis liikenneteemassa kokonaan uusia palautteita 12 % ja kommenttien kokonaismäärästä laskettuna 3,5 %. Analyysin perusteella vaikuttaa siltä, että suurin osa suunnitteluratkaisuihin vaikuttavista palautteista annettiin kahden ensimmäisen osallistumiskierroksen aikana. Huomioitujen palautteiden määrä ja laatu sekä osallistamiskierrokset on esitetty kuviossa 20.

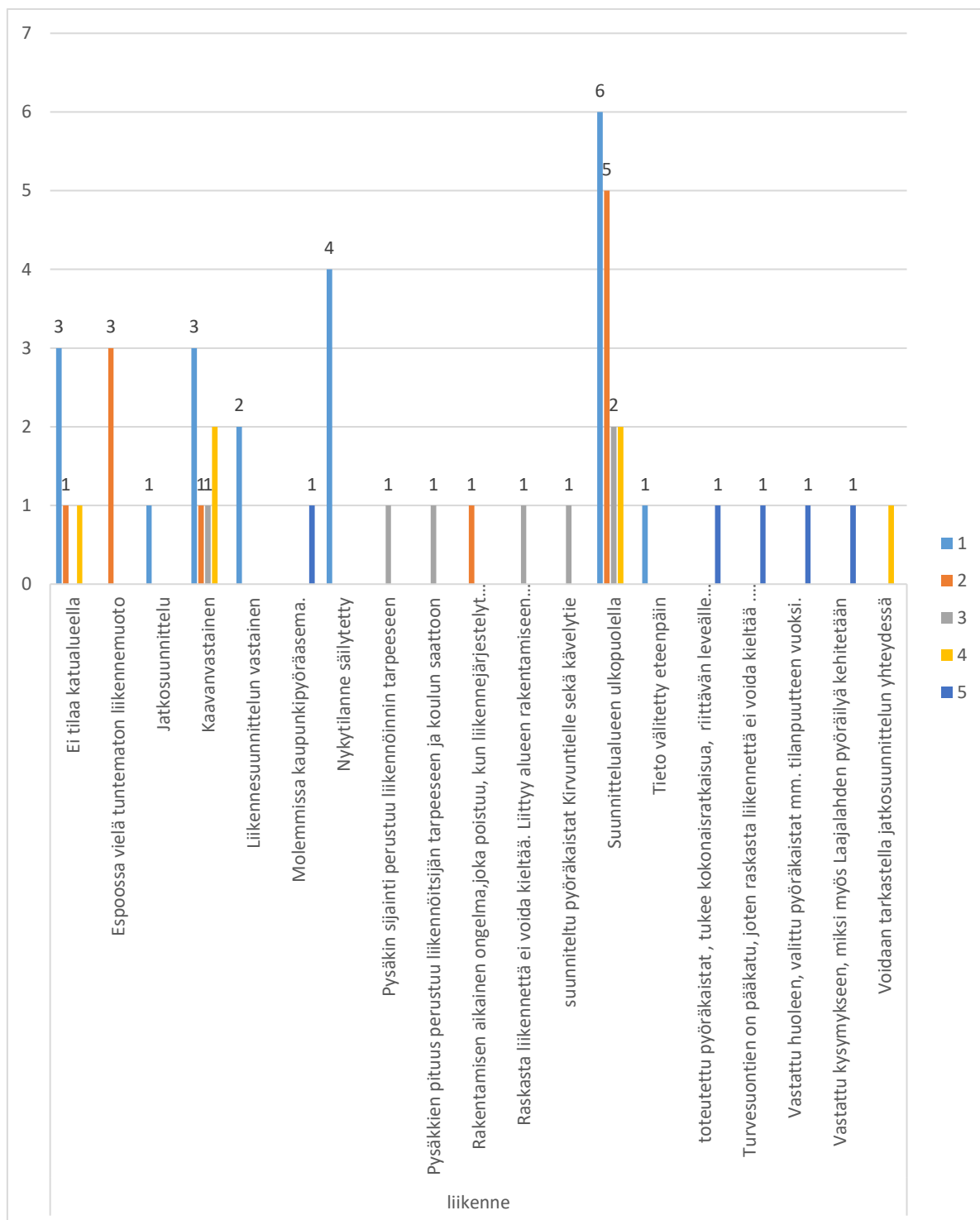

Kuvio 20. Liikenneteeman palautteiden perusteella tehty suunnitelmaratkaisut jaoteltuna osallistamiskierroksiin

8.7.2 Liikenneteeman palautteet, jotka eivät vaikuttaneet suunnitteluun

Liikenneteemassa suunnittelualueen ulkopuolelta annettiin palautteita 15 kappaletta. Kaa-
vanvastaisia palautteita annettiin 7 kappaletta. Katutilan rajoitteet tulivat vastaan viidessä
palautteessa ja nykytilanteeseen ei tehty muutosta, vaikka neljässä palautteessa sellaista
toivottiin. Muutoin palautteet olivat yksittäisiä kommentteja, joihin ei voitu reagoida, joko
siksi, että kaupungin kokonaistavoitteet arvioitiin tärkeämmiksi kuin yksittäinen palaute tai
siksi, että palaute oli suunnitteluperiaatteiden vastainen. Palautteesta huolimatta suunnitel-
missa säilytettiin joukkoliikenteen periaatteet, pyöräilyn kehittämisen periaatteet ja nykyiset
pääkatu- ja ratkaisut. Tämä tarkoitti, että suunnitelmissa säilytettiin mm. linja-autopysäkkien si-
jainnit ja koot, pyöräkaistat alueella, Turvesuon raskaanliikenteen läpiajo ja pyöräasemien

sijainnit. Palautteet, jotka eivät vaikuttaneet suunnitteluun, niiden lukumäärä ja vuorovaikutuskierrokset on esitetty kuviossa 21.

Kuvio 21. Liikenneteeman palautteet osallistamiskierroksittain, joita ei huomioitu suunnittelussa

9 Haastattelututkimuksen tulokset

9.1 Tavanomainen vuorovaikuttaminen osallisten kanssa

Haastateltavilta kysyttiin tavanomaisinta vuorovaikutustapaa osallisten kanssa. Tavanomaisia vuorovaikutustapoja asukkaiden ja projektipäälliköiden välillä olivat tiedotteet, sähköposti- ja puhelinkeskustelut sekä paikalla järjestettävät asukastilaisuudet. Sähköpostikeskusteluiden merkitys korostui haastateltavien vastauksissa ja kaikki haastateltavat olivat olleet yhteydessä osallisiin sähköpostitse.

Sähköpostilla asiakkaat ovat tavallisesti yhteyksissä. (H1 2021, 1.)

Tyypillisin tapa asukkaiden kanssa on sähköposti tai soittot, jos asukkailla tulee jotain kysyttävää, niin he soittavat tai lähettävät sähköpostia. (H3 2021, 1.)

Varmaan tiedotteella lähestytään, että tällöinen tulossa, ja sitten perusasukastilaisuus. Tietenkin sitten sen jälkeen, kun heillä on yhteystiedot, niin sähköpostitse ja puhelimitse aika paljon. (H4 2021, 1.)

Tavanomaisin tapa on sähköposti. (H7 2021, 1.)

9.2 Osallistaminen paikalla järjestettävässä asukastilaisuudessa

Osa haastateltavista oli käyttänyt osallistamiseen vain tavanomaisia menetelmiä eli asukkaille toimitettavaa tiedotetta ja paikalla järjestettävää asukastilaisuutta. Jokaisessa haastattelussa sivuttiin myös paikalla järjestettäviä asukastilaisuuksia, ja menetelmän hyviä ja huonoja puolia. Lähtökohtaisesti paikalla järjestettäviä ns. perinteisiä asukastilaisuuksia pidettiin hyvänä osallistamismenetelmänä, jonka aikana asukkailla on mahdollisuus keskustella suunnitteluratkaisuista, ja kysymyksiin voitiin välittömästi vastata, jolloin vuorovaikutus oli monitahoista ja osallisilla oli suora yhteyspäätöksen tekoon. Tärkeänä pidettiin, että osallisille voitiin heti perustella, mitä suunnitteluratkaisu tarkoittaa.

Mielestäni se on hyvä tapa, koska pystyn siinä heti perustelemaan asukkaille jotakin, mitä hän ymmärtää väärin tai ylipäättään asukkaat eivät osaa lukea katusuunnitelmia, vaan heille pitää kertoa, mitä mikäkin asia ja merkintä siellä merkitsee. (H5 2021, 1.)

Asukkaat tykkäävät siitä, että niille kerrotaan sanoin, mitä sinne on tulossa, eikä pelkästään, että näytetään katusuunnitelmat, että kato tuosta, mitä sinne tulee. (H5 2021, 2.)

No ehkä siinä perinteisessä asukastilaisuudessa, se vuorovaikutus on sillä tavalla jouhevampaa, kun he voivat heti tai ehkä heidän on helpompaa lähestyä kysymyksillä

sitten sen tilaisuuden aikana kuin, että netin kautta ottaa sitten suunnittelijaan tai suunnitteluttajaan yhteyttä. (H6 2021, 2.)

Näen sen ihmisen, kuka puhuu ja mitä hän haluaa kysyä. Voi kysyä ihan mitä vaan. Senkin sanon, että tyhmiä kysymyksiä ei ole, että aina voi kysyä, yritän sitten vastata ja konsultti on myös siinä apuna tietysti. (H8 2021, 2.)

Usea haastateltava kertoi, että perinteinen asukastilaisuus soveltuu hyvin osallistamiseen. Haastateltavat olivat huolissaan eri tasoisten ja vanhempien sukupolvien mahdollisuudesta osallistua, jos perinteistä asukastilaisuutta ei järjestetä. Samalla esitettiin huoli, että verkko-palveluissa olevia suunnitelmien sisältöä ei välttämättä ymmärretä.

Se perinteinen menetelmä, että on asukastilaisuus, on mielestäni tasapuolisempi asukkaille. Siinä eritasoiset asukkaat, eri valmiuksilla olevat asukkaat, pystyvät tasa-puolisesti osallistumaan. Toki se on työläämpää meille. (H7 2021, 1.)

No sitä vähän mietin / ihmettelen, että jos ne pelkästään menevät vaan nettiin nämä suunnitelmat, että onko sellaisia ihmisiä tai varmasti on vanhoilla asuinalueella sellai-sia ihmisiä, jotka ei osaa mennä nettiin, eikä osaa etsiä niitä suunnitelmia tai ainakaan lukea niitä sieltä. (H5 2021, 2.)

Ja sitten toki pitää muistaa, että kaikilla ei välttämättä ole nettiyhteyksiä käytössä, jos miettii jotain vanhempia henkilöitä, niin heille ehkä tämä tietotekniikan käyttäminen voi olla haastavaa. (H6 2021, 2.)

Paikalla järjestettävän asukastilaisuuden haasteiksi tunnistettiin rajattu ajankohta, tiedon saavutettavuus sekä mahdolliset aggressiiviset osallistujat, joiden vuoksi muut osallistujat eivät halunneet osallistua.

Jotenkin mulla on semmoinen kuva, että pääsääntöisesti ihmiset ovat tyytyväisiä asu-kastilaisuudesta, ketkä siellä on sitten paikalla. Se on valitettavaa, että taas, että kun halutaan livenä paikalle, niin kaikille ihmisille se aika ei käy. (H8 2021, 2.)

Tulee palautetta sellaisilta ihmisiltä, jotka eivät sen suunnittelualueen ihan välittö-mässä läheisyydessä ole, ja sitten he aika usein myös toivovat, että heidät otetaan siihen asukastilaisuuteen mukaan. Otettaisiin enemmän siltä varsinaiselta alueelta, eikä vaan niiltä, jotka ovat kadun varren tai sen saneerausalueen varren asukkaita. (H4 2021, 2.)

Kuten tässä (verkkopalvelussa) ja kaikissa keinoissa miettii sitä, että tavoittaako kaik-kia ihmisiä, ja erityisesti nämä kerrostalot. Tässä oli kerrostaloalue, ja ylipäänsä se

asetelma on siinä, että se kirje menee johonkin ja viekö kukaan sitä infotaululle tai tiedottaako taloyhtiön hallitus eteenpäin. Niin se on ylipäänsä kyllä aivan mysteeri, että koen omakotitaloissa helpommaksi sen, että se oikeasti kirje menee just niille, jotka siinä asuu, ja ne voi sitten reagoida tai olla reagoimatta. (H1 2021, 2.)

Jos sinne tulee, joku semmoinen, joka on koko ajan suupäällä, kieltää ja on vihainen kaikesta, niin ne muut ihmiset ei uskalla sanoa mitään tai niille ei tule puheenvuoroa, kun on tieteenkin rajallinen aika, kun siellä ollaan. (H5 2021, 2.)

Olen huomannut takavuosina sen, että toiset ovat rohkeampia ja päälle käyvämpiä ja toiset ovat ujompia ja hiljaisempia, että toiset saattavat jyrätä toiset. Kaikki eivät välttämättä sitten uskalla tuoda omia ajatuksia esille, jos tuota joku toinen on jo ennestään äänessä. (H7 2021, 3.)

Haastateltavat kertoivat, että perinteisen asukastilaisuuden jälkeen tulee jonkin verran yhteydenottoja sähköpostilla ja puhelimitse. Pääosa palautteesta on kuitenkin saatu jo asukastilaisuudessa. Osallisilta saatu palaute koskee pääosin osallisten omaan kiinteistöä, kun yhdistyksiltä saatu palaute voi koskea koko alueen liikennejärjestelyjä.

Pääosa palautteesta saadaan asukastilaisuudessa. (H8 2021, 2.)

Sen olen huomannut, että usein ensimmäisessä asukastilaisuudessa on eniten osallistujia, ja sitten se mielenkiinto vähenee, kun on kerran päässyt asiansa kertomaan ja kokee tulleen kuulluksi. (H2 2021, 3.)

Enimmäkseen ne yhteydenotot ovat olleet tonttiajoliittymää koskevia, sen sijaintia ja korkeusasemaa, ja sitten jos on vanha alue ja sinne mennään jälkeensä kunnallistekniikkaa rakentamaan, miten käy heidän pensasaidoillensa ja tämmöisille. (H7 2021, 1.)

Asukasyhdistykseltä, jos tulee palautetta, se on usein saman tyyppistä kuin asukkailta suoraankin. Pyöräilyjärjestöiltä, jos tulee niin. Ne on minun osaltani olleet harvinaisia, onneksi, koska ne ei yleensä ole mitään kiittäviä. Sitten tuota, joskus saattaa tulla HSL: kin pysäkkijärjestelyihin tai tämmöisiin. (H7 2021, 2.)

On tullut jopa sellaista palautetta, että oli hyvä asukastilaisuus. (H5 2021, 2.)

Eniten tulee palautetta siitä, että miten se meidän tonttiliittymä, että se meidän katu-liittymä, että juuri se on nyt huonosti. (H5 2021, 2.)

Sieltä tulee tämmöistä negatiivista, että mitä te nyt tänne tulette, ja emme me nyt halua tätä. Tämä on nyt yksi näkökulma. Toinen on sitten taas, että kiitos paljon, että tämä oli tosi hieno tilaisuus. Nyt mekin tiedämme, mitä tapahtuu, mutta ehkä

enemmän on tätä positiivista palautetta. Se on välillä tämmöistä, että miten kukin näkee tämmöisen asian. (H8 2021, 2.)

Haastateltavia pyydettiin arvioimaan, onko perinteisen asukastilaisuuden vuorovaikutus riittävää. Haastateltavat pitivät tätä menetelmää riittävänä. Perinteisen asukastilaisuuden eduksi mainittiin useasti mahdollisuus keskustella ja tulla kuulluksi sekä mahdollisuudesta jättää kirjallinen palaute.

Mielestäni se on riittävä, koska sinne pääsee paikan päälle. Yritetään järjestää esteetön sisäänkäynti näihin paikkoihin, että kaikki voivat osallistua. Ja ne järjestetään ilta-aikaan. Siellä tilaisuudessa pystyy jättämään kirjallisen palautteen, kun siellä on niitä papereitakin, että voi sitten kirjoittaa, jos ei nyt äänen halua sanoa, mikä itseä kiinnostaa. Niin kyllä minä pidän sitä hyvänä. (H5 2021, 2.)

9.3 Osallistaminen verkkopalveluiden avulla

Osallistamista Espoossa tehdään verkkopalveluissa, joko laittamalla suunnitelmat nähtävälle Espoon verkkosivuille tai käyttämällä oikeusministeriön otakantaa.fi -palvelua. Vuonna 2020, koronaepidemian vuoksi, siirryttiin käyttämään vain verkkopalveluita osallistamisessa. Siirtyminen verkkopalveluiden käyttämiseen oli nopeaa ja ohjeistusta luotiin samanaikaisesti, kun verkkopalveluita käytettiin.

Haastateltavilta kysyttiin, mitä verkkopalvelua he olivat käyttäneet. Haastateltavista kolme kappaletta oli käyttänyt Espoon verkkosivuja, kolme kappaletta otakantaa.fi -palvelua ja kaksi heistä ei ollut käyttänyt kumpaakaan verkkopalvelua, sillä heillä ei ollut katusuunnitelma-hankkeita käynnissä vuoden 2020 aikana.

9.3.1 Espoon verkkosivujen käyttäminen osallistamiseen

Espoon verkkosivuille luodaan aina hankkeen alkaessa katukohtaiset sivut. Katukohtaisilla sivuilla kerrotaan, mitä hankkeessa tehdään, mihin hanke sijoittuu, missä vaiheessa hanke on, ja kuka on hankkeen yhteyshenkilö. Ennen koronaepidemiaa katukohtaisia sivuja hyödynnettiin osana osallistamista. Tuolloin hankkeesta ladattiin sivustolle luonnosvaiheen luonnokset ja muut täydentävä materiaali, ja osallisille lähetetyssä tiedotteessa kerrottiin, mistä luonnokset löytyvät ja milloin asukastilaisuus on. Hallinnollisen käsittelyn jälkeen, kun tekninen lautakunta oli hyväksynyt suunnitelmat, ladattiin sivuille lainvoimaiset katusuunnitelmat.

Koronaepidemian vuoksi hankesivustoille ladatut katusuunnitelmaluonnokset ja niistä lähetetty tiedote olivat osassa hankkeissa ainoa käytetty osallistamisen menetelmä.

Tiedotteessa kerrottiin, että koronatilanteen vuoksi asukastilaisuutta ei voida järjestää ja katusuunnitelman luonnokset ovat nähtävillä verkkosivuilla, ja niistä voi jättää palautetta joko sähköpostitse tai puhelimitse. Espoon verkkosivuilla tapahtuva vuorovaikuttaminen oli tiedottavaa, yksisuuntaista vuorovaikutusta, jossa ei ole suoraa yhteyttä päätöksentekoon.

Haastateltavat arvioivat osallistamisen perinteisessä asukastilaisuudessa olevan parempi laatuista kuin Espoon verkkosivuilla tehtävässä osallistamisessa. Haasteina koettiin keskustelutilan puuttuminen ja se, että verkkosivujen kautta osallistuminen edellyttää enemmän osallistujalta aktiivisempaa osallistumista.

Kontaktia olisi kaivannut enemmän eli sitä nykyistä asukastilaisuutta ja sen pitämistä. Olisi ollut se tila, jossa pystyy kysymään. Tuntuu, että jos olisi ollut asukastilaisuus, niin se olisi madaltanut kysymyskynnystä. Se kontakti niihin asukkaisiin ja keihin se suunnitelma vaikuttaa on aika heppoinen. (H3 2021, 2.)

Tämä nettiaikakausi niin, se saattaa ja todennäköisesti jakaakin ihmisiä. Toiset ovat valventuneempia sen kautta osallistumaan kuin toiset. (H7 2021, 2.)

Haastateltavat arvioivat Espoon verkkosivuilla tapahtuvan osallistamisen vaikuttavan saatavan palautteen määrään. Molempien haastateltavien mielestä saatua palautetta tuli vähemmän kuin perinteisen asukastilaisuuden kautta. Palautteen vähäisyyden arvioitiin johtuvan mm. siitä, etteivät osalliset osaa mennä verkkosivuille katsomaan aineistoa.

Yllättävän vähän kuitenkin, että varmaan 5-10 soittoa tuli per hanke. En tiedä luulisi, että tuo koronatilanne olisi jotenkin aktivoinut enemmän kuntalaisia soittelemaan, mutta kai se sitten passivoi tai sitten ei ollut vaan kysyttävää. (H3 2021, 1.)

Itse olen kokenut, että verkkopalveluiden kautta tulee vähemmän palautetta. Yllättävää kyllä. Verrattuna vanhaan tapaan, jostain syystä. (H7 2021, 1.)

Haastateltavia pyydettiin arvioimaan, oliko hankkeessa tehty vuorovaikuttaminen riittävää. Toinen haastateltavista arvioi, että vuorovaikutus oli riittävää, sillä hankkeet olivat yksinkertaisia, eikä niihin kohdistunut paljoa muutoksia. Toinen haastateltavista arvioi, että jäi hie-
man epäselväksi, onko vuorovaikutus riittävää, sillä palautetta oli tullut vähän.

Näiden hankkeiden osalta, jotka mulla oli verkkopalvelussa, niin kyllä minä koen, että se on riittävä. Ne olivat aika yksinkertaisia hankkeita. Ei tullut juurikaan mitään muutoksia tai ei rakennettu juurikaan mitään uutta. Sitten jos ne olisivat olleet isompia hankkeita niin, sitten olisi ehkä ollut syytä panostaa enemmän siihen vuorovaikutukseen. (H3 2021, 2.)

Mutta nyt tuota, kun se on netissä niin se jää vähän epäselväksi, että yllättävän vähän on tullut palautetta näin nettiaikakaudella, minun mielestäni. (H7 2021, 2.)

9.3.2 Otakantaa.fi – sivujen käyttäminen osallistamiseen

Haastateltavien mukaan otakantaa.fi -verkkopalvelun hyötynä osallistamiselle on se, että osallinen voi osallistua hänelle sopivaan aikaan, aineistoon voi perehtyä ja palata tarvittaessa uudestaan. Menetelmän hyödyksi nähtiin myös se, että osalliset pääsevät näkemään muiden osallisten mielipiteitä, ja tällöin heillä on parempi mahdollisuus ymmärtää myös muiden osallisten näkökantoja sekä kaupungin suunnitteluhaasteita.

Luulen, että jotkut ihmiset käyttävät mieluummin aikaansa siihen, että netissä perehtyvät ja kommentoivat kuin, että lähtisivät tiettyä aikana tiettyyn paikkaan ihmisten keskelle. Sitten on varmasti myös ihmisiä, joille käy kumpi vaan, mutta minä koen, että jotkut kokevat nettivaikuttamisen helpommaksi. (H1 2021, 1.)

Tämä palvelee jollakin tavalla näitä osallisia, kun nykyään aika moni haluaa omassa rauhassa käydä tutustumassa ja pohtimassa näitä asioita. Niin se on tuonut jollain tavalla tiettyä vapautta siihen vuorovaikutukseen, ja jollain tavalla koen, että tämä on ehkä ainakin osittain parantanut tätä vuorovaikutusta. (H2 2021, 1.)

Jotkut kannatti hanketta ja jotkut taas vastusti sitä, mutta se oli ihan mielenkiintoista, ja on varmasti myös ihan asukkaille ihan silmiä avaavaa, että he näkevät sellaisen keskustelun. Niin, että ehkä he näkivät myös sen siellä kommenttikentässä, että osa sitä puoltaa ja osa sitä vastustaa, ettei ole tavallaan yhtä ratkaisua, mitä kaikki kannattaa, että näissä pitää tavallaan tasapainoilla. Se on jollain tavalla etu, että he näkevät sen kommenttiketjun siinä. (H2 2021, 2.)

Haastateltavat arvioivat otakantaa.fi -verkkopalvelun käytettävyyttä ja sen soveltumista osallistamiseen. Haastateltavien mielestä otakantaa.fi voisi olla käytettävämpi. Haasteina pidettiin monia alasvetovalikoita, joiden vuoksi osa osallisista ei ollut löytänyt aineistoa ja olivat olleet yhteydessä kaupungin edustajaan. Kaikki haastateltavat pitivät hyvänä, että osallinen voi palata aineistoon uudelleen, ja että aineiston mukana oleva hankevideo lisää suunnitteluhankkeen ymmärrettävyyttä. Haastatteluissa kommentointiin, että kaikki osalliset eivät välttämättä halua kommentoida julkisesti ja tämän vuoksi on syytä tarjota kommentointi mahdollisuus myös puhelimitse tai sähköpostilla.

Otakantaa.fi -sivussa on jotain huonoa puolia eli joutuu klikkaamaan plussaa ja alasvetovalikoita. (H1 2021, 1)

Se julkinen kommentointi, se ei ole kaikkien mielestä se mielekkäin tapa, ja koko ajan tarjosin itse sitä, että voi joko sähköpostilla tai puhelimitse kommentoida, ettei ole pakko sitä julkista kommenttia laittaa. (H1 2021, 1.)

No sen voisin sitten vielä sanoa, kun mulla oli siellä myös tämä video, että siinä aika työlästä oli se, että tehtiin myös ne tekstitykset ja niiden käännökset, mutta mitä saavutettavampi sen parempi. (H1 2021, 3.)

Ja mielestäni se on varmaan asukkaalle sillain ihan mukavaa, että siitä on se video tehty, niin siinä on helpompi sen asukkaankin ymmärtää sitä kuin, että sinne laitettai-siin pelkästään se pdf -suunnitelma. Siitä on sentään vähän jotain kerrottukin siitä kohteesta. (H6 2021, 1.)

Haastateltavat arvioivat otakantaa.fi -verkkopalvelun vaikutuksia työmäärään ja työskentelyyn. Työmäärän koettiin hieman kasvavan, mutta kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että työmäärä väheni, kun työskentelytapa oli tutumpi.

Omalta kannalta pidin siitä, että jos siellä tuli sellainen kysymys, johon en suoraan osannut antaa vastausta, pystyin perehtymään siihen asiaan kunnolla etukäteen, ennen kuin vastasin siihen. (H2 2021, 2.)

Kyllä se jonkin verran lisää, mutta toisaalta se on siinä sitten tehty, eikä siinä ole sitä asukastilaisuuden järjestelyä, jossa on myös vaivaa. Videon tekeminen vei jonkin tunnin, kun sitä teki ensimmäistä kertaa, mutta se olisi toisella kerralla jo entistä nopeampaa. (H1 2021, 3.)

Mielestäni tämä on ollut minulle positiivinen kokemus, että toki se on vähän työllistänyt, kun sitä esittelyvideota on tehnyt, kun ei ole aikaisemmin ollut sellaisesta koke-musta, mutta heti huomasi, kun teki toisen, sillä vanhalla tai edellisen hankkeen poh-jalla, niin se meni jo huomattavasti nopeammin. (H6 2021, 2.)

No haasteita tuotti ehkä se, kun tuli puheeksi, että esittelyvideoon pitää tuottaa se tekstitys. Mielestäni tämä on kuitenkin ollut itselle semmoinen suhteellisen helppo tapa tuottaa tänne sitä aineistoa. (H6 2021, 2.)

Haastateltavat arvioivat otakantaa.fi -verkkopalvelun kautta saatua palautetta. Haastateltavat kertoivat saaneensa palautetta, jolla oli vaikutusta suunnitelmataratkaisujen kehittämiseen. Haastatteluiden tuloksista ilmeni, että osaan hankkeista ei tullut lainkaan tai vain vähän palautetta. Palautteen vähäisyyden arvioitiin johtuvan mm. hyvin hoidetusta vuorovaikutuk-sesta, materiaalin ymmärrettävyydestä tai siitä, ettei hankkeet olleet kiinnostavia asukkai-den näkökulmasta.

Minullahan ollut nyt 4 hanketta siellä otakantaa -palvelussa. Yhdessä tuli huomattavasti paljon vuorovaikutusta, ja nämä muut jäivät sitten hyvin paljon vähemmälle. Ne ei ehkä ollut niin kiinnostavia asukkaiden näkökulmasta. Niistä missä tuli palautetta tästä vuorovaikutustavasta, niin se oli hirveen myönteistä se palaute, ja kiiteltiin, että näin hienoa aineistoa heille tuotetaan. (H2 2021, 2.)

Mulla on siellä nyt kaksi hanketta ollut. Minulla ei siihen toisen hankkeeseen tullut yhtään palautetta. Siinä oli vielä kaksi videota. Siinä oli tämä tekemäni PowerPoint -video, ja suunnittelija oli tehnyt virtuaalisen esittelyvideon. Ehkä virtuaalinenkin video antoi siitä sen verran hyvin mielikuvaa, niin ei tosiaan ei tullut siihen hankkeeseen yhtään palautetta. (H6 2021, 2.)

Haastateltavat pyydettiin arvioimaan, oliko otakantaa.fi -verkkopalvelun avulla tehty vuorovaikuttaminen riittävää. Kaikki haastateltavat kertoivat, että vuorovaikutus oli riittävää.

No, kyllä minä kokisin, että se on riittävää. Kuitenkin nykyaikana tosi paljon kaikki menee tähän, että tietokoneen välityksellä tehdään asioita, että kyllä kokisin, että se on ihan riittävällä tasolla toteuttaa tätä kautta tai tällä tavalla. (H6 2021, 3.)

9.4 Haastateltavien huomioita vuorovaikutuksesta

Haastateltavat nostivat useaan kertaan esille, että asukastilaisuudessa on mahdollisuus tulkita ihmisten reaktioita hankkeeseen, ja asukkailla on mahdollisuus tulla kohdatuksi ja kuulluksi.

Se tuli vielä mieleen, että jos perinteistä asukastilaisuutta miettii niin, heti sen tilaisuuden aikana käy selvästi ilmi se fiilis niissä asukkaissa, ja joko jää sellainen olo, että oli pa ihan katastrofi ja kauhean kielteistä suhtautumista tai sitten sellainen, että oli pa hyvä keskustelu. (H1 2021, 3.)

Huomasin, että aika monella oli vain tarve päästä puhumaan, että sitä pitäisi varmaan jollain tavalla määrittää asukasten osallistamista, sen perusteella, minkä tyyppistä asutusta siellä on. (H2 2021, 1.)

Kontaktia olisi kaivannut enemmän eli sitä nykyistä asukastilaisuutta ja sen pitämistä. Olisi ollut se tila, jossa pystyy kysymään. Tuntuu, että jos olisi ollut asukastilaisuus, niin se olisi madaltanut kysymyskynnystä. (H3 2021, 2.)

Asukastilaisuudessa pääsevät asukkaat keskenäänkin keskustelemaan. Toisin kuin jos suunnitelma on pelkästään nähtävillä, niin heillä on palautekanavana ainoastaan ottaa yhteyttä suoraan kaupunkiin. (H7 2021, 3.)

Haastateltavat myös huomioivat, että osallisten tulisi myös itse olla aktiivisia ja seurata, mitä asuinalueella tapahtuu. Huomioina oli myös se, että eri suunnitteluvaiheita ei tunnisteta.

Vaatisi ihmisiltä aktiivisuutta käydä välillä katsomassa, mitä kaupunki suunnittelee, että olisivat vähän perillä kaupungin asioista. (H4 2021, 2.)

Rakentamisen aikana vasta heräävät ne, jotka eivät olleet netissä nähtävillä pitoa huomanneet tai osanneet käydä katsomassa. (H7 2021, 3.)

Sellainen mielikuva, vaan on, että asukas voi olla 6 vuotta myöhässä palautteen kanssa, että tämmöisiä saattaa tulla. (H4 2021, 2.)

9.5 Vuorovaikuttamisen ohjeistus

Haastateltavilta kysyttiin, että mitä ohjeistusta heillä on käytössä vuorovaikuttamiseen liittyen. Kaikki haastateltavat pitivät hyvänä ja tarpeellisena, että organisaatiossa on vuorovaikutuskoordinaattoreita, joiden puoleen voi vuorovaikuttamiseen liittyvissä kysymyksissä kääntyä. Varsinainen vuorovaikuttaminen organisaatiossa perustuu hyviin käytäntöihin, eikä niistä ollut kirjallista ohjeistusta. Otakantaa.fi -verkkopalvelulle oli tehty pohja ohjeiden tekemiseen, mutta pääosin ohjeistus liittyi vuorovaikutuskoordinaattoreilta saatuihin ohjeistuksiin.

Koen hyvänä sen, että meillä on tällainen ihminen, joka on näihin erityisesti perehtynyt ja häneltä voi aina kysyä, että miten minä nyt teen tämän, ja hän tulee myös meidän yksikkökokouksiin esittelemään ja kertomaan. Itse asiassa on nyt kaksi sellaista henkilöä. Minä koen sen kaikkein kätevimmäksi. Voi suoraan kysyä, miten tämä nyt on ja mitkä on kokemukset. Mitä kannattaa tehdä, ja kannattaako munkin tehdä näin. (H1 2021, 3.)

Haastateltavilta kysyttiin, että kaipaavatko he jotakin ohjeistusta vuorovaikuttamiseen liittyen. Puolet haastateltavista oli sitä mieltä, että vuorovaikutuskoordinaattorin ohjeistus riittää, eikä muuta ohjeistusta tarvita. Neljä haastateltavaa kommentoi, että olisi hyvä saada jonkinlainen yleisohjeistus siitä, minkä tasoista vuorovaikutusta hankkeissa tulisi järjestää.

Ehkä joku määritelmä, että meneekö se niin, että tonttikadut vaativat vähemmän ja kokooja- ja pääkadut tietysti enemmän. Voisi olla kyllä tuollainen, mitkä katuluokat vaativat enemmän vuorovaikutusta. (H4, 2.)

Pitäisi varmaan jollain tavalla määrittää asukasten osallistamista, sen perusteella, minkä tyyppistä asutusta siellä on. (H1, 1.)

Ehkä sellainen olisi ihan hyvä, kuinka intensiivisesti asukkaisiin pitää panostaa tai olla yhteydessä. (H3, 2.)

Otakantaa -sivustolla saattaa olla joillain vaan se pdf ja aika suppeasti kuvattu hanketta, että olisi yhtenäinen toimintapa tai vaikka siitä projektin koosta riippuen, milloin laaditaan semmoinen video, ja milloin riittää tarvittaessa pelkät pdf:t. Niin ja milloin sitten on esimerkiksi tarpeellista laatia esim. niitä tekstityksiä muillakin kielillä. Tällainen yleisohjeistus olisi ehkä ihan paikallaan. (H6 2021, 3.)

10 Johtopäätökset ja pohdinta

Tämän tutkimuksen tutkimusongelmana oli suunnittelussa tehtävä osallistaminen ja vuorovaikutus. Tavoitteena oli tunnistaa riittävä vuorovaikutuksen taso, suunnittelun vuorovaikutukseen liittyvät tavanomaiset ongelmat sekä pyrkiä löytämään ratkaisuja niihin. Tutkimushankkeella pyrittiin vastaamaan kysymyksiin:

- Miten suunnittelun vuorovaikutusta tulisi kehittää?
- Mikä on riittävä vuorovaikuttamisen taso?
- Mitkä ovat verkkopalveluissa tapahtuvan vuorovaikuttamisen merkittävimmät haasteet ja miten niitä voitaisiin ratkoa?

Tapaustutkimuksen tuloksista voidaan tehdä johtopäätös, että osallistamiskertojen lisääntyessä palautteiden määrä vähenee, ja suunnitteluhankkeeseen vaikuttavista palautteista yli puolet saadaan kahden ensimmäisen osallistamiskerran aikana. Suunnittelun vuorovaikutuksen kehittämiseksi voidaan tehdä tulkinta, että osallistamiskertojen lisääminen ei välttämättä anna lisäarvoa suunnitteluttajille, osallisille tai suunnitteluhankkeen sisällölle. Kahden ensimmäisen osallistamiskertojen jälkeen tehdyn osallistamisen hyöty arvioidaan vähäiseksi. Teemahaastatteluissa saatu aineisto tukee havaintoa siitä, että ensimmäisillä osallistamiskierroksilla on suurin painoarvo. Haastateltavien vastauksissa arvioitiin, että noin puolet palautteista saadaan asukastilaisuudessa ja asukastilaisuuden jälkeen tulee jonkin verran yhteydenottoja. Haastatteluissa tuli ilmi, että osallisilla on tarve tulla kuulluksi, muttei välttämättä varsinaista tarvetta jättää suunnitteluratkaisuista palautetta. Suunnitteluhankkeiden osallistamista kehitettäessä on syytä miettiä, onko yli kahden osallistamiskerran järjestäminen järkevää, kun huomioidaan kaupungin rajalliset resurssit ja osallistamisesta syntyvät kustannukset. Suunnittelun vuorovaikutusta kehitettäessä olisi myös hyvä huomioida osallisten tarve tulla kuulluksi eli miten järjestetään osallisille turvallinen keskustelutila, jossa osalliset voivat keskustella tasapuolisesti asiantuntijoiden ja muiden osallisten kanssa. Tutkijan tekemän havainnon perusteella turvallinen keskustelutila on mahdollista järjestää, joko pienryhmäkeskusteluissa asukastilaisuuksissa tai otakantaa.fi -verkkopalvelussa, johon on määritelty hyvän verkkokeskustelun säännöt.

Tutkimustuloksista voidaan tehdä johtopäätös, että asukastilaisuus on hyvä tapa osallistaa asukkaita. Tapaustutkimuksessa palautteista yli 60 % saatiin asukastilaisuuksista ja osallistuminen asukastilaisuuksiin oli hyvää. Tosin 2.asukastilaisuuden järjestämistä voidaan pitää kyseenalaisena, sillä tapaustutkimuksessa 1.asukastilaisuuteen osallistui 35 henkilöä eli 19 % osallisista ja 2.asukastilaisuuteen osallistui 22 henkilöä eli 11 % osallisista. Kaikki haastateltavat pitivät asukastilaisuutta hyvänä osallistamismenetelmänä, ja asukastilaisuuden puuttumisen arveltiin vaikuttavan osallistumisaktiivisuuteen sekä saadun palautteen

vähäiseen määrään. Tästä voidaan tehdä johtopäätös, että suunnittelun vuorovaikutukseen on hyvä sisällyttää asukastilaisuus. Siihen tulisiko asukastilaisuuden olla paikalla järjestettävä vai virtuaalinen, ei tässä tutkimuksessa voida ottaa kantaa, sillä tutkimusmateriaalin ei anna siihen vastausta. On kuitenkin tärkeää huomioida, että haastateltavat nostivat esille asukkaiden tarpeen kohdatuksi ja kuulluksi. Asukastilaisuudessa tämä on mahdollista järjestää huolimatta siitä, onko kyseessä virtuaalinen tai paikalla järjestettävä asukastilaisuus.

Tapaustutkimuksen palautteista voidaan päätellä, että osallisilla on haasteita tunnistaa suunnittelualueen rajoja sekä suunnitteluperusteita. Tapaustutkimuksessa 55 % palautteista oli sellaisia, jotka olivat joko suunnittelualueen ulkopuolelta tai palaute oli asemakaavan vastainen. Teemahaastatteluissa tuli myös ilmi, että osa osallisista aktivoituu liian myöhään ja antaa suunnittelu- tai rakentamisvaiheessa sellaista palautetta, jota ei ole asemakaavan vuoksi mahdollista toteuttaa. Suunnittelun osallistamiseen olisikin hyvä sisällyttää asemakaavantulkinta eli osallisille kerrotaan, mitä asemakaavan mahdollistaa, ja mitä rajoitteita asemakaava tuo suunnitteluhankkeeseen. Lähtökohtien selvittämien mahdollistaa osallisten paremman osallistumisen ja saatu palaute voisi kohdistua paremmin varsinaiseen suunnitteluhankkeeseen. Asemakaavan tulkinta olisi mahdollista liittää selkokielisenä esimerkiksi katuhankkeen hankesivuille.

Sekä tapaustutkimuksen että haastatteluiden tuloksista voidaan tehdä johtopäätös, että saatu palaute vaikuttaa tehtävien suunnitelmien sisältöön, mikäli palaute on asemakaavan mukainen, sijaitsee suunnittelualueella ja noudattaa Espoon suunnitteluperiaatteita.

Tapaus- ja haastattelututkimuksesta saatujen tulosten perusteella, voidaan tehdä johtopäätös, että riittävä vuorovaikuttamisen taso saavutetaan yhdellä tai kahdella osallistamiskerralla. Johtopäätöstä tukee tapaustutkimuksesta saatujen palautteiden määrä ja niiden vaikutus suunnitteluratkaisuihin. Suunnitteluun vaikuttavista palautteista 70 % annettiin liikenneteeman osalta kahden ensimmäisen vuorovaikutuskierroksen aikana ja 35 % 1.osallistamiskierroksen aikana. Arvioitaessa riittävää vuorovaikutuksen tasoa voidaan peilata sekä lakien asettamia vaatimuksia että haastateltujen kokemuksia riittävästä vuorovaikutuksesta. Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) edellyttää, että osallisilla tulee olla mahdollisuus seurata suunnittelua ja vaikuttaa siihen, ja tämän lisäksi osallisilla tulee olla mahdollisuus ilmaista mielipiteensä joko suullisesti tai kirjallisesti (Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999, 8.luku). Lakia tulkittaessa Espoon verkkosivujen käyttäminen osallistamiseen voidaan tulkita riittäväksi, sillä osalliset saavat tiedon suunnittelun kulusta ja heillä on mahdollisuus ilmaista mielipiteensä joko suullisesti (puhelimella) tai kirjallisesti (sähköpostilla tai virallisella muistutuksella). Teemahaastatteluista saatiin tulokseksi, että verkkopalveluiden käyttämistä osallistamiseen pidettiin riittävänä, mutta vastauksista voidaan tehdä tulkinta,

että jää epäselväksi ymmärtävätkö osalliset riittävästi suunnitelmia, mikäli osallistaminen on tiedottavaa ja vuorovaikuttaminen yksisuuntaista. Haastateltavat tunnistivat oman asiantuntijaroolinsa suunnitelmien tulkitsijana osallisille. Paikalla järjestettävässä asukastilaisuudessa vuorovaikutus on kaksisuuntaista ja virtuaalisessa asukastilaisuudessa vuorovaikutus on myös mahdollista järjestää kaksisuuntaisena, jolloin asiantuntijaroolin hyödyntäminen suunnitelmien tulkitsijana on mahdollisuus toteuttaa.

Tutkimusaineiston perusteella voidaan tehdä johtopäätös, että mikäli osallistaminen tehdään, ilman asukastilaisuutta vain verkkopalvelussa, tulisi kiinnittää huomiota osallisille toimitettavan materiaalin saavutettavuuteen, selkokielisyyteen ja sisällön ymmärrettävyyteen. Tapaustutkimuksen aikana verkkopalveluiden materiaalin sisältöä korjattiin saadun palautteen perusteella, jotta materiaalista saatiin ymmärrettävämpää. Haastatteluista voidaan tulkita, että tekstitetty ja selostettu hankevideo lisää suunnitelmien ymmärrettävyyttä ja osallisilla oli parempi mahdollisuus ymmärtää suunnitteluhankkeen sisältöä. Tapaustutkimuksen aikana tuotettua videota oli katseltu yli 330 kertaa, josta voidaan päätellä, että osallisilla on tarve saada tietoa ja mahdollisesti myös tarve palata annettuun aineistoon. Video myös mahdollistaa osallisen omaehtoisen osallistumisen hänelle sopivana aikana. Verkkopalveluilla tehtävän osallistamisen haasteeksi voidaan tunnistaa verkkomateriaalin sisältö ja sen tulkinta, sekä sen laadullinen vaihtelu. Verkkopalveluilla tehtävästä osallistamisesta olisi hyvä tehdä ohjeistus, jossa kerrotaan, mitä aineistoa osallisille olisi hyvä tuottaa, miten saadaan ymmärrettävää ja selkokielistä aineistoa tuotettua, ja miten suunnitelma aineisto olisi tasalaatuista.

Tutkimusaineiston perusteella asukasvuorovaikutusta voidaan kehittää verrattain pienillä menetelmillä. Aineiston perusteella asukasvuorovaikutusta kehitettäessä tulisi:

- järjestää joko virtuaalinen tai paikalla järjestettävä asukastilaisuus, jossa on turvallinen keskustelutila ja osallisilla mahdollisuus tulla kuulluksi.
- tarvittaessa viedään suunnitelmat otakantaa.fi -verkkopalveluun osallistamisen täydentämiseksi.
- tuottaa selkokielistä ja ymmärrettävää suunnittelumateriaalia sekä asemakaavasta tulkinta osallisille. Aineiston on hyvä olla yhteismitallista ja suunnitteluhankkeesta tuotettu video lisää aineiston ymmärrettävyyttä sekä mahdollistaa osalliselle omaehtoisen palaamisen aineistoon.
- mahdollistaa kaupungin asiantuntijaroolin ja osallisen kohtaaminen.

Tutkimuksessa saadut kehittämistoimenpiteet vastaavat Espoon osallisuusmallin periaatteita. Tästä voidaan tehdä johtopäätös, että tutkimuksen tulokset ovat oikean suuntaisia.

Tutkimusta tehtäessä tuli tarkastella tehdyn tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimuksessa oli kaksi osaa kirjallisuusselvitys sekä tapaustutkimus.

Kirjallisuusselvityksessä käsiteltiin, mitä osallistaminen ja vuorovaikutus ovat, miten lainsäädäntö määrittelee osallistamista, mitä saavutettavuus on ja mitä vaatimuksia saavutettavuus asettaa verkkopalveluille. Kirjallisuusselvityksessä myös selvitettiin, mitä ovat Espoon kaupungin asettamat tavoitteet osallistumiselle ja vuorovaikutuksella, ja miten Espoossa on suunniteltu, että osallistaminen tulisi hoitaa. Kirjallisuustutkimuksen avulla laadittiin osallistamisen ja vuorovaikuttamisen nykytila-analyysi, jonka avulla pyrittiin selvittämään, mitä lisätietoa tapaustutkimuksen toteuttamisella suunnittelun vuorovaikuttamisesta halutaan saavuttaa.

Opinnäytetyö oli työelämän kehittämistehtävä. Kehittämistoiminnassa on oleellista selvittää, millaista tietoa tavoitellaan. Kehittämistoiminnassa voidaan pyrkiä tuottamaan näyttöön perustavaa tietoa, jolloin pyritään tuottamaan tietoa mm. siitä voidaanko jotakin menetelmää pitää toimivana. Tuolloin Kortenien ja Borgin (2008) mukaan kehittämistehtävässä etsitään näyttöä kehitettävän asian käyttökelpoisuudesta. Kehittämistoiminta sisältää myös hiljaista tietoa. Tämä tarkoittaa, että alan ammattilaisella on käsitys siitä, että tehty toiminta on hyvää ja tuottaa tulosta, mutta hän ei välttämättä pysty määrittelemään, mihin tieto perustuu. Rolfin (1995) mukaan hiljainen tieto on sosiaalisesti ankkuroitunutta, jossa se ns. toimii. Kun hiljainen tieto kytketään sosiaaliseen kontekstiinsa muodostaa se keskeisen kehittämistoiminnan lähteen. (Toikko & Rantanen 2009, 39-41.)

Kehittämistehtävässä käytetyt laadulliset tutkimusmenetelmät tapaustutkimus ja teemahaastattelut soveltuivat hyvin kehittämistehtävän tiedon tuottamiseen, sillä tapaustutkimuksilla pyritään vastaamaan kysymyksiin, ”mitä”, ”miten” ja ”miksi” eli tuottamaan näyttöä siitä, onko kehitettävä asia käyttökelpoinen ja teemahaastatteluilla pyrittiin saamaan ihmisiltä hiljaista tietoa osallistamisesta.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan tutkimuksen näytön ja tutkijan arvioinnin perusteella (Kananen 2017, 175). Case-tutkimuksesta saatuja tuloksia palautteiden lukumääristä, vuorovaikutuskertojen vaikutuksesta palautteen määrään ja laatuun sekä palautteiden sisältöanalyysistä voidaan pitää luotettavina, sillä hanketta dokumentoitiin koko hankkeen ajan ja kaikki saapuneet kommentit kirjattiin ylös. Teemahaastattelun tuloksia voidaan pitää verrattain luotettavina. Teemahaastatteluiden luotettavuutta heikentää se, että haastattelija ja haastateltavat olivat toisilleen tuttuja, ja haastateltavalla on työhistorian vuoksi ennakkokäsityksiä tehtävästä vuorovaikutuksesta. Haastatteluiden litterointia tehtäessä huomioin, että haastattelijalla oli jonkin verran vaikutusta haastateltaviin ja osa haastattelujen tuloksista poistettiin aineistosta.

Tutkimustulosten otanta on verrattain pieni, mutta tapaustutkimuksen ja teemahaastatteluiden tulokset olivat samansuuntaisia. Työn aihe on sellainen, että osallistamisesta ja vuorovaikuttamisesta löytyy lukuisia vanhoja tutkimuksia, joissa on tehty kokeiluhankkeita asukasvuorovaikuttamisen kehittämiseksi. Tutkimuksia oli tehty sekä organisaatioiden ja osallisten näkökulmista, mutta tutkijana en löytänyt tutkimusta, jossa olisi selvitetty osallistajien kokemuksia osallistamisesta. Osallistajat tulkittiin usein aineistoissa osallisten vastapuoleksi, vaikka mm. teemahaastatteluiden perusteella voidaan tulkita, että osallistajat työskentelevät aktiivisesti sen eteen, että osalliset voisivat mahdollisimman hyvin osallistua, ja kantoivat huolta siitä, että osallisilla on riittävä tieto, ja että he pääsevät osallistumaan oikea-aikaisesti. Jatkotutkimuksena olisi mielenkiintoista selvittää, miten osallistaminen ja yhteiskunnan muutokset ovat muuttaneet osallistamista ja miten osallistajat tämän kokevat. Osallistaminen on tärkeä osa kaupungin organisaatiota ja siten vaikuttaa merkittävästi kaupungin työntekijöiden työhön ja mahdollisesti myös sen kuormittavuuteen.

Lähteet

Aluehallintovirasto. 2020. Saavutettavat digipalvelut rakentavat yhdenvertaista Suomea. Viitattu 23.4.2021. Saatavissa: <https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/saavutettavat-digipalvelut-rakentavat-yhdenvertaista-suomea/>

Aluehallintovirasto. Tietoa WCAG -ohjeistuksesta. Viitattu 24.2.2021. Saatavissa: <https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/digipalvelulain-vaatimukset/tietoa-wcag-kriteereista/>

Eriksson, P. & Koistinen, K. 2005. Monenlainen tapaustutkimus. Kuluttajatutkimuskeskus, julkaisuja 4:2005. Kerava: Savion Kirjapaino Oy.

Espoo. 2021. Kuulemisesta kumppanuuteen - Espoon osallisuusmalli. Viitattu 23.4.2021. Saatavissa: <https://www.espoo.fi/download/noname/%7B0488FCE3-1756-48F1-AFC7-6D5A2589567D%7D/135040>

Espoo. 2017. Espoo-tarina 2017-2021. Viitattu 20.4.2021. Saatavissa: <https://www.espoo.fi/download/noname/%7BD2192649-32C3-4E01-8EB1-7CA033DC1945%7D/98258>

Espoo. a. Espoo-tarina. Viitattu 20.4.2021. Saatavissa: <https://www.espoo.fi/fi-fi/espoo-kaupunki/paatoksenteko/espootarina>

Espoo. b. Suunnitteluprosessin eteneminen. Viitattu 17.4.2021. Saatavissa: [https://www.espoo.fi/fi-fi/Asuminen_ja_ymparisto/Kadut_ja_liikenne/Suunnittelu_ja_rakentaminen/Katusuunnitelmat/Suunnitteluprosessin_eteneminen\(47380\)](https://www.espoo.fi/fi-fi/Asuminen_ja_ymparisto/Kadut_ja_liikenne/Suunnittelu_ja_rakentaminen/Katusuunnitelmat/Suunnitteluprosessin_eteneminen(47380))

Espoo. c. Kehä I välillä Kalevalantie - Turunväylä (vt 1). Viitattu 25.4.2021. Saatavissa: https://www.espoo.fi/fi-fi/Asuminen_ja_ymparisto/Kadut_ja_liikenne/Liikennesuunnittelu/Liikennehankkeet/Ajankohtaiset_hankkeet/Keha_I_valilla_Kalevalantie_Turunvayla_vt_1

Espoon karttapalvelu. Viitattu 25.4.2021. Saatavissa: <https://kartat.espoo.fi/ims>

Green Building Council Finland. 2019. Viitattu 1.5.2021. Saatavissa: <https://figbc.fi/kestavan-infran-maaritelma-julkaistu/>

Haastateltava H1. Haastattelu 10.3.2021

Haastateltava H2. Haastattelu 10.3.2021

Haastateltava H3. Haastattelu 10.3.2021

Haastateltava H4. Haastattelu 11.3.2021

Haastateltava H5. Haastattelu 15.3.2021

Haastattelu H6. Haastattelu 15.3.2021

Haastattelu H7. Haastattelu 17.3.2021

Haastateltava H8. Haastattelu 23.3.2021

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Horelli, L., Roininen, J. & Wallin, S. 2003. Osallistuminen ja vuorovaikutus kaavoituksessa: Seurannan ja arvioinnin viitekehys. Helsinki: Edita Prima Oy. Saatavissa: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/40434/SY_664.pdf?sequence=1

Immonen, M., Norlamo, T. & Pajakoski, T. 2018. Ohjelmasuunnitelma Osallistuva Espoo-kehitysohjelma. Espoo. Viitattu 21.4.2021. Saatavissa: https://www.espoo.fi/fi-FI/Espoon_kaupunki/Paatoksenteko/Espootarina/Osallistuva_Espoo

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Suomen Yliopistopaino Oy.

Kettunen, P. 2002. Miksi osallistumisesta puhutaan? Osallistumisen kehittäminen suomalaisissa kunnissa. Teoksessa Bäcklund P., Häkli J., Schulman H. (toim.) Osalliset ja Osaajat-Kansalaiset kaupungin suunnittelussa. Helsinki: Gaudeamus. 18–35.

Koskiahho, B. 2002. Onko osallisuus vahvaa demokratiaa? Maankäyttö- ja rakennuslain soveltamisesta. Teoksessa Bäcklund P., Häkli J., Schulman H. (toim.) Osalliset ja Osaajat-Kansalaiset kaupungin suunnittelussa. Helsinki: Gaudeamus. 36–57.

Kotimaisten kielten keskus. Mitä yleiskieli on? Viitattu 24.4.2021. Saatavissa: https://www.kotus.fi/kielitieto/yleiskieli_ja_sen_huoltaminen/yleiskieli/mita_yleiskieli_on

Kuntalaki 410/2015. Saatavissa: [Kuntalaki 410/2015 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX®](#)

Laki digitaalisten palveluiden tarjoamisesta 306/2019. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2019/20190306?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=digitaalisten>

Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999. Saatavissa:
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=maank%C3%A4ytt%C3%B6%20ja%20rakennuslaki>

Valtionvarainministeriö. Saavutettavuus. Viitattu 24.2.2021. Saatavissa:
<https://vm.fi/saavutettavuusdirektiivi>

Oikeusministeriö. Tietoa palvelusta. Viitattu 24.4.2021. Saatavissa:
<https://www.otakantaa.fi/fi/tietoa-palvelusta/3/>

Otakantaa.fi. 2020. Laajalahden kadut. Viitattu 25.4.2021. Saatavissa:
<https://www.otakantaa.fi/fi/hankkeet/429/>

Poutapilvi. Saavutettavuusdirektiivi. Viitattu 25.2.2021. Saatavissa:
<https://saavutettavuusdirektiivi.fi/>

Raide-Jokeri. Mikä Raide-Jokeri? Viitattu 25.4.2021. Saatavissa:
<https://raidejokeri.info/mika-raide-jokeri/>

Rättilä, T. & Rinne, J. 2016. Kuntademokratia kaksilla raiteilla. Kunnallisalan kehittämissäätiön Tutkimusjulkaisu -sarjan julkaisu nro 96. Sastamala: Vammalan kirjapaino Oy.

Selkokeskus. .2016a. Yleisohjeet. Viitattu 24.4.2021. Saatavissa:
<https://selkokeskus.fi/selkokieli/selkokirjoitusohjeet/yleisohjeet/>

Selkokeskus. 2016b. Sanat. Viitattu 24.4.2021. Saatavissa:
<https://selkokeskus.fi/selkokieli/selkokirjoitusohjeet/sanat/>

Toikko, T. & Rantanen T., 2007. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy

Virtala, S., 2014. Aivotutkimuksen hankesuunnittelumalli. Jyväskylän Ammattikorkeakoulu. Viitattu 15.5.2021. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201404214533>

Ympäristöministeriö. Ympäristöhallinnon ohjeita 1/2007. Osallistuminen yleis- ja asemakaavoituksessa. Helsinki: Edita Prima Oy. Saatavissa
<http://hdl.handle.net/10138/41516>

Ympäristöministeriö. Maankäyttö - ja rakennuslain uudistus. Viitattu 14.5.2021. Saatavissa:
<https://mrluudistus.fi/tietoa-lakiuudistuksesta/>

Ympäristöministeriön asetus maankäyttö - ja rakennusasetus 895/1999. Saatavissa:
[Maankäyttö- ja rakennusasetus 895/1999 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX®](#)

Liite 1. Laajalahden katujen viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelma

Viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelma: Laajalahden katujen yleissuunnitelma

27.1.2020

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Lähtökohdat	3
2.	Työn sisältö ja tavoitteet	4
3.	Kohderyhmät	5
4.	Menetelmät	6
5.	Toimenpiteet	7
	• Viestintä: verkkosivut ja tiedotteet	7
	• Asukastilaisuus 1	8
	• Asukastilaisuus 2	10
6.	Aikataulu	11
7.	Vastuunjako tilaajan ja konsultin kesken	12

LÄHTÖKOHDAT

Hankkeessa laaditaan Laajalahden katujen (Turvesuontie välillä Kehä I-Kirvuntie, Kirvuntie välillä Turvesuontie- Kurkijoentie ja Kurkijoentie välillä Kirvuntie-Kurkijoenpuisto) yleissuunnitelma, joka painottuu katujen liikenneturvallisuus-, toimivuus- ja melutarkasteluihin sekä vuorovaikutukseen alueen asukkaiden kanssa.

Eri osapuolien välisellä vuorovaikutuksella on keskeinen rooli yleissuunnitelman laatimisessa. Avoimella ja aktiivisella viestinnällä ja asukasvuorovaikutuksella varmistetaan kaikkien halukkaiden osallistumismahdollisuus ja yhteistyössä laadittu lopputulos. Vuorovaikutuksessa on keskeistä tuoda esiin yleissuunnitelman määritelmä ja suunnitelman reunaehdot, suunnitelmaa varten tarkasteltavat osa-alueet: katu-, liikenne-, melu- ja hulevesisuunnittelu.

28.1.2020

3

TYÖN SISÄLTÖ JA TAVOITTEET

Tässä suunnitelmassa viestinnällä tarkoitetaan tiedon yksisuuntaista levittämistä määritellyille kohderyhmille ja vuorovaikutuksella kaksisuuntaista tiedon jakamista ja yhteistyötä, jossa korostuu keskustelun ja kuuntelevan vuoropuhelun merkitys.

Hankkeen viestintä- ja vuorovaikutustehtävät:

1. Viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelma
2. Verkkosivujen sisällöntuotanto
3. Aloitus-, etenemis- ja päättymistiedotteet
4. Kahden asukastilaisuuden järjestelyt, fasilitointi ja yhteenveto

Työn tavoitteena on laatia laadukas katujen yleissuunnitelma vuorovaikutteisesti tilaajan ja asukkaiden kanssa.

28.1.2020

4

KOHDERYHMÄT

Ensisijaiset kohderyhmät:

1. Lähialueen asukkaat,
2. Laajalahti ry ja Pro Ruukinranta ry
3. Laajalahden koulu ja päiväkoti, Pilke Pupuna päiväkoti ja Laajalahden kirjasto

Toissijaiset kohderyhmät

1. Muut alueella ja sen läpi liikkuvat työ- ja vapaa-ajan matkustajat

MENETELMÄT

VERKKOSIVUT

Verkkosivujen sisältö:

- Hankkeen perustiedot
- Karttakuva suunnittelualueesta
- Tieto asukastilaisuuksista
- Tiedotteet
- Yhteystiedot

Konsultti laatii sivujen sisällöt ja tiedotteet ja lähettää ne tilaajalle kommentoitavaksi.

28.1.2020

7

ASUKASTILAISUUS 1

Tilaisuuden tavoitteet:

1. Jakaa tietoa hankkeesta: mitä ja miten ollaan tekemässä, jotta osallistujat ymmärtävät miksi yleissuunnitelma laaditaan.
2. Lisätä ymmärrystä suunnittelualueen nykytilanteesta ja tulevaisuudesta
3. Kuunnella ja keskustella osallistujien kanssa
4. Kerätä osallistujilta tietoa ja havaintoja suunnittelualueesta
5. Vastata askarruttaviin kysymyksiin
6. Muodostaa yhteinen näkemys suunnittelualueen tilanteesta

Paikka: Espoon Kaupunkitekniikan keskus tai konsultin tila Säterinportissa

Aika: tiistaina 25.2., klo 17:30-19:00

Kutsuttavat: kaikki hankkeesta kiinnostuneet alueen asukkaat. Kutsu lähtee hankkeen aloitustiedotteen konsultin laatimalle yhteystietolistalle ja tilaajan postituslistalle.

Tiedotus: tilaaja vastaa tiedotteiden jakelusta ja viestimisestä Espoon kaupungin viestintäkanavissa.

28.1.2020

8

ASUKASTILAISUUS 2

Toisessa asukastilaisuudessa esitellään yleissuunnitelmaluonnos, kerätään asukkaiden palautetta siitä ja perustellaan suunnitelmaratkaisut. Tilaisuus voidaan samankaltaisena kuin ensimmäinenkin tilaisuus tai vaihtoehtoisesti pop up –tyylisenä esittelypisteenä esimerkiksi Sellon kirjastossa, mikä mahdollistaa laajankin osallistumisen ja henkilökohtaisemman keskustelumahdollisuuden.

Paikka: Espoon kaupunkitekniikan keskus tai konsultin tila Säterinportissa tai Sellon kirjasto

Aika: huhti-/toukokuussa

Kutsuttavat: kaikki hankkeesta kiinnostuneet alueen asukkaat. Kutsu lähtee konsultin laatimalle yhteystietolistalle ja tilaajan postituslistalle.

Tiedotus: tilaaja vastaa tiedotteiden jakelusta ja viestimisestä Espoon kaupungin viestintäkanavissa.

Suunnitelma toisesta tilaisuudesta täsmennetään ensimmäisen asukastilaisuuden jälkeen.

28.1.2020

10

AIKATAULU

TOIMENPIDE	AJANKOHTA
VERKKOSIVUJEN JULKAISU	1/2020
HANKKEEN ALOITUSTIEDOTE	1/2020
ASUKASTILAISUUS 1	2/2020
HANKKEEN ETENEMISTIEDOTE	4/2020
ASUKASTILAISUUS 2	5/2020
HANKKEEN PÄÄTTYMISTIEDOTE	7-8/2020

28.1.2020

11

VASTUUNJAKO

- **Konsultti vastaa:**
 - Verkkosivujen sisältöjen laatimisesta ja karttakuvista
 - Tiedotteiden laatimisesta
 - Asukastilaisuuksien valmisteluista: tila, ohjelma, kutsu, fasilitointi ja yhteenvedon tekeminen.
- **Tilaaaja vastaa:**
 - Verkkosivujen perustamisesta ja päivittämisestä
 - Tiedotteiden jakelusta
 - Asukastilaisuuksien markkinoinnista

Liite2. Koostetaulukot palautteista.

Palaute	Teema	Suunnittelun osa-alue	Sijainti	Vuorovaikutuskierros	Toteutettu suunnittelu	Toimenpide	Miksi ei toteutunut
<ul style="list-style-type: none">• Kaikki tiedot liian kapella	liikenne	kaavoitus	Koko suunnittelualue	1	ei	ei toimenpidettä	Ei tilaa katualueella
<ul style="list-style-type: none">• Yleisesti koko alueelle lisää parkkipaikkoja kadunvarsipysäköinnin sijaan	liikenne	pysäköinnin kehittämiseksi	Koko suunnittelualue	1	ei	ei toimenpidettä	Ei tilaa katualueella
<ul style="list-style-type: none">• Räisäläntielle kätupuita (baanan ja kadun välillä)	maisema	viheruunnittelu	Räisäläntie	1	ei	ei toimenpidettä	Ei tilaa katualueella
<ul style="list-style-type: none">• Kaukolan tien mutka vaarallinen – jalankulkutiet on liian kapea	liikenne	liikenneturvallisuus	Kaukolan tie	1	ei	ei toimenpidettä	Ei tilaa katualueella
<ul style="list-style-type: none">• Räisäläntiellä maässä pysäköinti vaarallista etenkin talvella	liikenne	pysäköinnin kehittämiseksi	Räisäläntie	1	ei	ei toimenpidettä	Jatko suunnittelu
<ul style="list-style-type: none">• Alueelle pitää istuttaa paljon mäntyä. Alueelle ominainen puulaji.	maisema	viheruunnittelu	Koko suunnittelualue	1	ei	ei toimenpidettä	Jatko suunnittelu
<ul style="list-style-type: none">• Kurkijoen tien pensaat ja puut säilytettävä	maisema	viheruunnittelu	Kurkijoen tie	1	ei	ei toimenpidettä	Jatko suunnittelu
<ul style="list-style-type: none">• Turvesuontietä tulee paljon pölyä ☹️ onko mahdollista sitoa kasvillisuudella? (ert. tien eteläpuolella)	maisema	viheruunnittelu	Turvesuontie	1	ei	ei toimenpidettä	Jatko suunnittelu
<ul style="list-style-type: none">• Kurkijoen tien 1 tonnilta kääntyminen Kurkijoen tielle vaikeaa	liikenne	liikenneturvallisuus	Kurkijoen tie	1	ei	ei toimenpidettä	Kaavanvastainen
<ul style="list-style-type: none">• Ei läpikulkua Räisäläntiellä	liikenne	kaavoitus	Räisäläntie	1	ei	ei toimenpidettä	Kaavanvastainen
<ul style="list-style-type: none">• Vuokseläntien 10.12.14 tonteilta pääsy Turvesuontien ja Vuokseläntien risteykseen	liikenne	kaavoitus	Vuokseläntie	1	ei	ei toimenpidettä	Kaavanvastainen
<ul style="list-style-type: none">• Antreantille Antreanpolun kohdalle kolmio	liikenne	liikenneturvallisuus	Antreantie	1	ei	ei toimenpidettä	Liikennesuunnittelun vastainen
<ul style="list-style-type: none">• Onko Räisälänpuistossa pysäköintimahdollisuuksia	liikenne	pysäköinnin kehittämiseksi	Räisälänpuisto	1	ei	ei toimenpidettä	Liikennesuunnittelun vastainen
<ul style="list-style-type: none">• Miksi Räisälänpuistossa ei ole jalankulku- ja/tai pyörätietä?	liikenne	jalankulku ja pyörätiet	Räisälänpuisto	1	ei	ei toimenpidettä	Nykytilanne säilytetty
<ul style="list-style-type: none">• Räisäläntien pohjoispäässä ei ole jalankulkutietä ollenkaan	liikenne	jalankulku ja pyörätiet	Räisäläntie	1	ei	ei toimenpidettä	Nykytilanne säilytetty
<ul style="list-style-type: none">• Räisäläntie 33: Jalakäytävä on autotallin lattian tasolla	liikenne	kunnallistekniikka	Räisäläntie	1	ei	ei toimenpidettä	Nykytilanne säilytetty
<ul style="list-style-type: none">• Veteraanipolun huoltoajon turvallisuus (huom. leikkipaikka)	liikenne	liikenneturvallisuus	Veteraanipolku	1	ei	ei toimenpidettä	Nykytilanne säilytetty
<ul style="list-style-type: none">• Rinnakkaisväylä Ruukinranta-Leppävaaran solmu välillä pelätään, että läpiajo lisääntyvät Kurkijoen tiellä	liikenne	kaavoitus	Alueen ulkopuolella	1	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelualueen ulkopuolella
<ul style="list-style-type: none">• Voiko Kurkijoen tielle tulevaa Raide-Jokerin pysäkkiä ja bussipysäkkiä yhdistää?	liikenne	liikenneturvallisuus	Kurkijoen tie	1	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelualueen ulkopuolella
<ul style="list-style-type: none">• Turvesuontielle Ilmeisten risteyskohtaan suojatietä	liikenne	joukkoliikenne	Kurkijoen tie	1	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelualueen ulkopuolella
<ul style="list-style-type: none">• Turvesuontien liikennepysäköintialueita	liikenne	liikenneturvallisuus	Turvesuontie	1	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelualueen ulkopuolella
<ul style="list-style-type: none">• Turvesuontien pohjoispäässä vaarallista	liikenne	liikenneturvallisuus	Turvesuontie	1	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelualueen ulkopuolella
<ul style="list-style-type: none">• Antrean tien pohjoispäässä kantautuu Vt 1 melua	melu	meluntorjunta	Antreantie	1	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelualueen ulkopuolella
<ul style="list-style-type: none">• Kurkijoenpuiston meluesteet puuttavat, ei betonista eikä graafiteja	melu	meluntorjunta	Kurkijoenpuisto	1	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelualueen ulkopuolella
<ul style="list-style-type: none">• Kurkijoen tien ja Elisevaaran rukan kohdalla pidempi melueste	melu	meluntorjunta	Kurkijoen tie	1	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelualueen ulkopuolella
<ul style="list-style-type: none">• Räisäläntien ja Kurkijoen risteyskohdassa valo ongelmia	liikenne	kunnallistekniikka	Räisäläntie	1	ei	tiedon välitys	Tieto välitetty eteenpäin
<ul style="list-style-type: none">• Miten mediäni mahtuu laskutamaan Laajalahden koulun laajennuksen jälkeen?	muu	kunnallistekniikka	Koulu	1	ei	tiedon välitys	Toisen toimialan toimintaa, tieto välitetty eteenpäin
<ul style="list-style-type: none">• Koulun kentälle lapsille urheiluvälineitä	muu	leikkipaikkasuunnittelu	Koulu	1	ei	tiedon välitys	Toisen toimialan toimintaa, tieto välitetty eteenpäin

Palaute	Teema	Suunnittelun osa-alue	Sijainti	Vuorovaikutuskierros	Toteutettu suunnitelmissa	Toimenpide	Miksi ei toteutunut
<ul style="list-style-type: none"> Kirvuntien LP-alueen kohdalla oleva bussipysäkki laajentunut – pysäkki nykyisellään riittämätön Hidasteet liian matalia Kaukolantiella Hidasteita Räisäläntielle Kurkijoenpuistossa hulevesikeräilyä tontilla Räisälänpuiston reunalla tontti 3 kiinteistössä oma pumpu kellarissa käytössä 9.3.202 Hulevesien viivytys tai ohjaaminen Räisäläntieltä Turvesuontielle Turvesuuntien ja kehä 1 liittymään kertyy vettä 	liikenne liikenne liikenne hulevesi hulevesi hulevesi hulevesi	joukkoliikenne liikenneturvallisuus liikenneturvallisuus hulevesisuunnittelu hulevesisuunnittelu hulevesisuunnittelu hulevesisuunnittelu	Kirvuntie Kaukolantie Räisäläntie Kurkijoenpuisto Räisälänpuisto Räisäläntie Turvesuontie	1 1 1 1 1 1 1	kyllä kyllä kyllä kyllä kyllä kyllä kyllä	bussipysäkki hidaste hidaste hulevesipuisto hulevesisuunnitelma hulevesisuunnitelma hulevesisuunnitelma	
<ul style="list-style-type: none"> Hulevesien virtaus taattava Turvesuuntien ja Muolaantien koillisulmassa (asema-kaavassa alue 17P1) Jalanku- ja pyörätie Turvesuuntien pohjoispuolelle Pyörätiet molemmin puolin Turvesuontielle Hidasteita Kirvuntielle (vaikka heti) Kirvunkujalta Kirvuntielle näkyvyys heikko - päiväkotilaisia kulkee tässä 	hulevesi liikenne liikenne liikenne liikenne	hulevesisuunnittelu jalanku- ja pyöräily pyöräilyn kehittäminen liikenneturvallisuus liikenneturvallisuus	Turvesuontie Turvesuontie Turvesuontie Kirvuntie Kirvuntie	1 1 1 1 1	kyllä kyllä kyllä kyllä kyllä	hulevesisuunnitelma jalanku- ja pyörätie jalanku- ja pyörätie korotettu suojatie korotettu suojatie	
<ul style="list-style-type: none"> Pyöräilyteiden reunakivet ovat teräviä Muolaantien itäpuolelle jalankulkutie Turvesuuntien bussipysäkillä katos Turvesuontie-Kirvuntie-Muolaantien risteyskseen toivotaan parannuksia; vaiheistettut liikennevalot, liikennepöytä tms Kulu Turvesuontieltä Kirvuntielle Hienot männyt säilytettävä (Raivaaja-aukion ja kirjaston tontin kulmalla) Räisälänpuisto sisimmäksi, nyt alue on epämaäräinen ryteikkö Räisälänpuisto, Jaakkimaannokko ja muut nykyiset viheralueet toivotaan säilytettävän Turvesuuntien pohjoispuolelle meluaika koko matkalle Lisää puita koko suunnittelualueelle Kaistat pyöräilijöille molempiin suuntiin Kirvuntielle Hiekkeitä ei kestä sadetta, urat jopa 20 cm syviä 	liikenne liikenne liikenne liikenne liikenne liikenne maisema maisema maisema melu maisema liikenne liikenne	kunnallistekniikka jalanku- ja pyöräily joukkoliikenne liikennesuunnittelu liikennesuunnittelu liikennesuunnittelu viher-suunnittelu viher-suunnittelu viher-suunnittelu melu- ja torjunta viher-suunnittelu pyöräilyn kehittäminen saneeraus koko suunnittelualue	Koko suunnittelualue Muolaantie Turvesuontie Turvesuontie Turvesuontie Turvesuontie Raivaaja-aukio Räisälänpuisto Räisälänpuisto Räisälänpuisto Turvesuontie Koko suunnittelualue Koko suunnittelualue	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	kyllä kyllä kyllä kyllä kyllä kyllä kyllä kyllä kyllä 1 kyllä kyllä kyllä kyllä	kävelyteiden saneeraus kävelyte ja suojatiet liikennesuunnittelu liittymäjärjestely liittymäjärjestely maisemasuunnittelu maisemasuunnittelu maisemasuunnittelu maisemasuunnittelu meluaika puulistutuksia pyöräkaistat saneeraus-suunnitelma	
<ul style="list-style-type: none"> Kurkijoenpuiston yli turvattava Raivaaja-aukiolta itään Turvallinen kulu Vuokselaantieltä Turvesuuntien yli Antreantiteltä Jääskenkallion polun pohjoispuolella on umpeen kasvanut oja Käyvaloja pimeänä Turvesuontilla Päävesijohto on aiheuttanut ympäristölle vaurioita (soistunut alue) 	liikenne liikenne hulevesi valaistus hulevesi	liikenneturvallisuus liikenneturvallisuus tieto tieto kunnallistekniikka koko suunnittelualue	Kurkijoenpuisto Vuokselaantie Antreantie Turvesuontie Koko suunnittelualue	1 1 1 1 1	kyllä kyllä kyllä kyllä kyllä	suojatie suojatie tieto kunnossapitoon tieto kunnossapitoon vesihuoltosaneeraus	

Palaute	Teema	Suunnittelun osa-alue	Sijainti	Vuorovaikutuskierros	Toteutettu suunnitelmässä	Toimenpide	Miksi ei toteutunut
Kirvuntien liittymä Turvesuontielle valo-ohjauksen muuttaminen kiertoliittymäksi puoltava	liikenne	liikennesuunnittelu	Kirvuntie	2	ei	ei toimenpidettä	Ei tilaa katualueella
Jaakimantie pyöräkaduksi	liikenne	pyöräilyn kehittäminen	Jaakimantie	2	ei	ei toimenpidettä	Espoossa vielä tuntematon liikennemuoto
Kaukolantien pyöräkaduksi	liikenne	pyöräilyn kehittäminen	Kaukolantie	2	ei	ei toimenpidettä	Espoossa vielä tuntematon liikennemuoto
Useita vihreitä pyöräkatuja koko suunnittelualueelle	liikenne	pyöräilyn kehittäminen	Koko suunnittelualue	2	ei	ei toimenpidettä	Espoossa vielä tuntematon liikennemuoto
Muolaantielle läpiajokielto ja nopeuksien hillitseminen	liikenne	liikenneturvallisuus	Muolaantie	2	ei	ei toimenpidettä	Kaavanvastainen
Autoliikenne Kehä 1:lle	liikenne	liikennesuunnittelu	Kehä 1	2	ei	ei toimenpidettä	Rakentamisen aikainen ongelma,joka poistuu, kun liikennejärjestelyt Kehä 1:llä valmistuneet.
• Rinnakkaisväylä Ruukimranta-Leppävaaransolmu välille	liikenne	muutos kaavaan	Alueen ulkopuolella	2	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelualueen ulkopuolella
Turvesolmun liittymä	liikenne	liikennesuunnittelu	Alueen ulkopuolella	2	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelualueen ulkopuolella
Läpiajoliikenteen estäminen Kurkijoensilta pitkin	liikenne	liikennesuunnittelu	Kurkijoensilta	2	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelualueen ulkopuolella
Ruukimrantaan	liikenne	liikennesuunnittelu	Kurkijoensilta	2	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelualueen ulkopuolella
Läpiajoliikenteen estäminen Kurkijoensilta pitkin	liikenne	liikennesuunnittelu	Kurkijoensilta	2	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelualueen ulkopuolella
Turvesuontielle Ilmeentien kohdalle kevyen liikenteen silta tai alkuku	liikenne	liikenneturvallisuus	Turvesuontie	2	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelualueen ulkopuolella
• Miten mediheli mahtuu laskeutumaan Laajalahden koulun laajennuksen jälkeen?	muu	kunnallistekniikka	Koulu	2	ei	ei toimenpidettä	Valittu eteenpäin
• Koulun kentälle lapsille urheiluaktiviteetteja	muu	leikkipaikasunnittelu	Koulu	2	ei	ei toimenpidettä	Valittu eteenpäin
Meluntorjunta Kehä 1:n suuntaan	melu	meluntorjunta	Kehä 1	2	ei	ei toimenpidettä	toteutunut Kehä 1:n suunnitelmissa
Meluntorjunta Kehä 1:n suuntaan	melu	meluntorjunta	Kehä 1	2	ei	ei toimenpidettä	toteutunut Kehä 1:n suunnitelmissa
212 reitti	liikenne	joukkoliikenne	Koko suunnittelualue	2	kyllä	bussipysäkki	
Kirvuntielle kouluisten saattoliikenne, dropp off -pisteet	liikenne	liikennesuunnittelu	Kirvuntie	2	kyllä	dropp off-piste	
Muolaantielle hidasteita	liikenne	liikenneturvallisuus	Muolaantie	2	kyllä	hidaste	
Muolaantielle hidasteita	liikenne	liikenneturvallisuus	Muolaantie	2	kyllä	hidaste	
Räisäläntien liikenteen rauhoittaminen asukkailla	liikenne	liikenneturvallisuus	Räisäläntie	2	kyllä	hidaste	
Räisäläntien läpiajon turvaaminen	liikenne	liikennesuunnittelu	Räisäläntie	2	kyllä	hidaste	
Räisäläntien liikenteen rauhoittaminen asukkailla	liikenne	liikennesuunnittelu	Räisäläntie	2	kyllä	hidaste	
Räisäläntien läpiajon turvaaminen	liikenne	liikennesuunnittelu	Räisäläntie	2	kyllä	hidaste	
Kevyen liikenteen väylä Turvesuontien pohjoisreunaan	liikenne	jalankulku ja pyöräily	Turvesuontie	2	kyllä	jalankulku ja pyörätie	
Kirvuntielle huomioitava lasten turvallisuus	liikenne	liikenneturvallisuus	Kirvuntie	2	kyllä	kävelytie ja suojatiet	
Kevyen liikenteen reitit koko Laajalahdessa	liikenne	pyöräilyn kehittäminen	Koko suunnittelualue	2	kyllä	kävelytie ja suojatiet	
Kevyen liikenteen reitit koko Laajalahdessa	liikenne	pyöräilyn kehittäminen	Koko suunnittelualue	2	kyllä	kävelytie ja suojatiet	
Läpiajoliikenteen vähentäminen ja ajonopeuksien hillitseminen Turvesuontilla	liikenne	liikennesuunnittelu	Turvesuontie	2	kyllä	liikennesuunnittelu	
Kirvuntien liittymä Turvesuontielle valo-ohjauksen muuttaminen kiertoliittymäksi kietävä	liikenne	liikennesuunnittelu	Kirvuntie	2	kyllä	liittymäjärjestely	
Meluntorjunta Turvesuontilla	melu	meluntorjunta	Turvesuontie	2	kyllä	meluaita	

Palaute	Teema	Suunnittelun osa-alue	Sijainti	Vuorovaikutuskierros	Toteutettu suunnitelmassa	Toimenpide	Miksi ei toteutunut
Lumivaarantien yhdistyminen pyöräteihin	liikenne	liikennesuunnittelu	Lumivaarantie	3	ei	ei toimenpidettä	Kaavanvastainen
Kurkijoentien pohjoisreunalle suunniteltu bussipysäkki poistaminen	liikenne	joukkoliikenne	Kurkijoentie	3	ei	ei toimenpidettä	Pysäkin sijainti perustuu liikennöimien tarpeeseen
Laajalahden pysäkit kommentti pysäkkien lyhentämiseksi liikenne	liikenne	joukkoliikenne	Koko suunnittelualue	3	ei	ei toimenpidettä	Pysäkkien pituus perustuu liikemöityjän tarpeeseen ja koulun saattoon
Raskaan liikenteen läpiajo Antreanttiellä ja jalankulku /pyöräily	liikenne	liikennesuunnittelu	Antreantie	3	ei	ei toimenpidettä	Raskasta liikennettä ei voida kieltää. Liittyy alueen rakentamiseen pääasiallisesti suunniteltu pyöräkaistat
Yhdistetyt kävely- ja pyörätiet Leppävaaraan	liikenne	pyöräilyn kehittäminen	Kirvuntie	3	kyllä	ei toimenpidettä	Kirvuntielle sekä kävelytie
Ilmeentien risteys turvallisuus	liikenne	liikenneturvallisuus	Ilmeentie	3	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelualueen ulkopuolella
Pyöräily rantatietä Otaniemeen	liikenne	pyöräilyn kehittäminen	Otaniementie	3	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelualueen ulkopuolella
Leikki- ja leikkipaikkoja	muu	puistosuunnittelu	Puistot	3	ei	maisemasuunnittelu	Voidaan tarkastella jatkosuunnittelun yhteydessä
Ei kevyen liikenteen väyliä Turvesuontien pohjoisreunaan	liikenne	jalankulku ja pyöräily	Turvesuontie	3	ei	jalankulku ja pyörätie	
Kommentti kuvamateriaalista	muu	kunnallistekniikka	Koko suunnittelualue	3	kyllä	aineistomuutos	
Hulevesipuistot viihtyisyys	hulevesi	hulevesisuunnittelu	Puistot	3	kyllä	hulevesipuisto	
Kävelytiet ja suojatiet säilytettävä Kirvunttiellä	liikenne	liikennesuunnittelu	Kirvuntie	3	kyllä	kävelytie ja suojatiet	
Pyöräparkit- keskustelua sijainneista	liikenne	pyöräilyn kehittäminen	Kurkijoentie	3	kyllä	liikennesuunnittelu	
Ajonopeuksien hillintä Turvesuonttiellä 1	liikenne	liikennesuunnittelu	Turvesuontie	3	kyllä	liikennesuunnittelu	
Ajonopeuksien hillintä Turvesuonttiellä 2	liikenne	liikennesuunnittelu	Turvesuontie	3	kyllä	liikennesuunnittelu	
Laajalahden keskustan säilyttäminen torimaisena	maisema	viher-suunnittelu	Laajalahden keskusta	3	kyllä	maisemasuunnittelu	
Meluntorjunta Turvesuonttiellä	melu	meluntorjunta	Turvesuontie	3	kyllä	melua	

Palaute	Teema	Suunnittelun osa-alue	Sijainti	Vuorovaikutuskierros	Toteutettu suunnitelmassa	Toimenpide	Miksi ei toteutunut
Onko Räisälänpuiston itään päin laskevaa ojaa tarkoitus maisevoida ja siistiä ? Ojassa on nykyisin paljon roskaa. Kiveämisen avulla saisi puistikosta vähän siistimmän. Vesijää seisomaan pohjoisemman avo-ojan kohdalle ja sieltä tulee vettä tontille ja kellarin. Ojan virtauksen parantaminen toivottavaa.	hulevesi	hulevesisuunnittelu	Räisälänpuisto	4	ei	ei toimenpidettä	Voidaan tarkastella jatko-suunnittelun yhteydessä
	Osasta Jaakkimantien omakotitaloista puretaan nykyisin hulevesiä Turvesuontien avo-ojiin. Onko ojat huomioitu Turvesuontien järjestelyissä ?	hulevesi	Turvesuontie	4	kyllä	hulevesipuisto	
	korkealla ja alue on märkä. Miten tämä on huomioitu hulevesisuunnittelussa ? Poisto-ojan pitäisi olla syvemmällä ja hulevesien hallinta järjestää Kehä I:n toisella puolella	hulevesi	Räisälänpuisto	4	kyllä	hulevesipuisto	
	Turvesuontien yllättävän suojatien tarve Räisälänkujan ja Vuokselantien kohdalla kyseenalaistettiin	liikenne	Turvesuontie	4	kyllä	liikennesuunnittelu	
Kirvuntielle toivottiin korotettua liittymää Kirvunkujan ja Räisäläntien kohdalle	liikenne	liikenneturvallisuus	Kirvuntie	4	kyllä	liikennesuunnittelu	
Kirvunkujan liikennemäärä tulevaisuudessa, kun Heinojanpolun liikennettä siirtyy Kirvunkujalle	liikenne	liikennesuunnittelu	Kirvunkuja	4	kyllä	liikennesuunnittelu	
Ali- tai ylikulu Turvesuontien yltse	liikenne	liikennesuunnittelu	Turvesuontie	4	ei	ei toimenpidettä	Ei tilaa katualueella
Jaakkimantien läpiajon estäminen	liikenne	liikennesuunnittelu	Jaakkimantie	4	ei	ei toimenpidettä	Kaavanvastainen
Läpiajoliikenne Ruukinrannasta Kehä I:n yli Laajalahteen	liikenne	liikennesuunnittelu	Kurkijoensilta	4	ei	ei toimenpidettä	Voidaan tarkastella jatko-suunnittelun yhteydessä
Kurkijoentien pohjoispuolen pysäkin tarkistaminen mielellään lähemmäs kuin estetty	liikenne	liikennesuunnittelu	Kurkijoentie	4	kyllä	liikennesuunnittelu	

Palaute	Teema	Suunnittelun osa-alue	Sijainti	Vuorovaikutuskierros	Toteutettu suunnitelmis	Toimenpide	Miksi ei toteutunut
Miten Raide-Jokerin ja Kurkijöntien ajoneuvoliikenteen järjestelyt on yhteensovitettu	liikenne	liikemesuunnittelu	Kehä I	4	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelalueen ulkopuolella
Kehä I:n täpölelle toivottiin rinnakkaisyyttä Laajalahdensolmun ja Ruukinramantien välille.	liikenne	liikemesuunnittelu	Kaukolantie	4	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelalueen ulkopuolella
Kaukolantie toivottiin muutettavan yksisuuntaiseksi, jotta mm. koulun liikenne rauhoittuisi	liikenne	liikenneturvallisuus	Kaukolantie	4	ei	ei toimenpidettä	Kaavanvastainen
Bussilinjat lopputilanteessa hankkeiden valmistuttua	liikenne	joukko liikenne	Koko suunnittelualue	4	kyllä	liikennesuunnittelu	
Miksi Kurkijointie ei ole suunnittelussa mukana?	maisema	vihtersuunnittelu	Kurkijointienpuisto	4	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelalueen ulkopuolella
Räisälänpuistoon esitetty hulevesiallas ja jätevesipumppaamo. Onko puistoa jäämässä ollenkaan ? maisema Aina, kun rakennetaan, maastoa raivataan hiiveän tehokkaasti alueen ulkopuolelle. Tuntuu, että suunnittelun alueen rajojen sisältä poistetaan kaikki elollinen.	maisema	vihtersuunnittelu	Koko suunnittelualue	4	kyllä	maisemasuunnittelu	
Todettiin, että Jaakkimantien varrella on meluntorjuntatarve eli 55 dB ja suunnittelut toimenpiteet parantavat melutilannetta. Silti Jaakkimantien itäosassa ohjearvo ylittyi.	maisema	vihtersuunnittelu	Koko suunnittelualue	4	kyllä	maisemasuunnittelu	
Onko mahdollista liittää meluesteitä Räisälänkujan aukkojen kohdalla ?	maisema	vihtersuunnittelu	Koko suunnittelualue	4	kyllä	maisemasuunnittelu	
Graffiteista oltiin huolissaan: Raide-Jokerin melukaide Kurkijoenpuistossa saattaa kerätä graffitteja. Toiveena korostui meluaitojen puurihoitus samaan tapaan kuin on tulossa Kehä I Laajalahteen, nimenomaan graffitien ehkäisemiseksi.	melu	meluntorjunta	Jaakkimantie	4	ei	melukaide	Jaakkimantien sijainti on haastava ja meluntorjunta vaikeampaa Voidaan tarkastella jatkosuunnittelun yhteydessä
	melu	meluntorjunta	Räisälänkuja	4	ei	ei toimenpidettä	
	melu	meluntorjunta	Kurkijointienpuisto	4	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelalueen ulkopuolella

Palaute	Teema	Suunnittelun osa-alue	Sijainti	Vuorovaikutuskierros	Toteutettu suunnitelmäs	Toimenpide	Miksi ei toteutunut
Turvesuontien ajonopeuksista oltiin huolissaan, lännen suunnasta tullessa ei malleta hidastaa 60-> 40 km/h, millä on vaikutusta myös melutasoon.	melu	meluntorjunta	Turvesuontie	4	kyllä	liikennesuunnittelu	
Maksilahdenpuistossa, Turvesuontien eteläpuolella on noin 10 vuotta sitten harvennettu puita viereisen kiinteistön leikkipaikan kohdalta. Tontille kantaautuu Turvesuontien melua ja on vähän turhankin hyvä näköyhteys. Onko mahdollista istuttaa tähän uusi puita suojaaksi ?	melu	meluntorjunta	Maksilahdenpuisto	4	kyllä	maisemasuunnittelu	
Riittäkö 2 metriä korkea meluaita, kun maasto nousee kohti Jaakkimantietä ?	melu	meluntorjunta	Jaakkimantie	4	kyllä	melukaide	
Heijastusvalkutus Maksilahdenpolulla, jos pohjoispuolen alta heijastaa, niin melutaso kasvaa eteläpuolella	melu	meluntorjunta	Maksilahdenpolku	4	kyllä	melukaide	
Turvesuontielle esitetty meluaika on hyvä asia. Siirtykö Turvesuontien linjaus etelään ?	melu	meluntorjunta	Turvesuontie	4	kyllä	kunnallistekniikka	
Räisäläntien ajoradan ja kevyen liikenteen väylän välin toivotaan uusia puuistutuksia hitsemään liikenteen melua.	maisema	viher-suunnittelu	Räisäläntie	5	ei	ei toimenpidettä	Kehä 1:n suunnittelussa ratkaistu
Kaupunkipyöräsemaa toivotaan Raivaaja-aukion sijaan Kurkijoenpuistoon, lähemmäs Raide-Jokerin pysäkkiä. Melunsaajaus Turveradantien ja Turun moottoritien suunnalta koetaan puuttelliseksi metsän hakkuiden myötä	liikenne	pyöräilyn kehittäminen	Kurkijoenpuisto	5	kyllä	liikennesuunnittelu	Molemmissa kaupunkipyöräasema.
Kurkijoen tien eteläreunalle toivotaan yhdistettyä jalankulkua ja pyöräiteitä, eikä ohjata pyöräilyä ajoradalle	liikenne	jalankulku ja pyöräily	Kurkijopentie	5	ei	ei toimenpidettä	Suunnittelualueen ulkopuolella toteutettu pyöräkaistat , tukee kokonaisratkaisua, riittävän leveälle jk+pp ei tilaa
Raskaan liikenteen läpiajon estäminen Turvesuontietä pitkin	liikenne	liikennesuunnittelu	Turvesuontie	5	ei	ei toimenpidettä	Turvesuontien on päätetty, joten raskasta liikennettä ei voida kieltää . Myös erikoiskuljetus reitti.
Miksei kevyen liikenteen väylä levenneta pyöräkaistojen sijaan ? Ovatko pyöräkaistat turvallisia lapsiperheille ?	liikenne	pyöräilyn kehittäminen	Kirvuntie	5	ei	ei toimenpidettä	Vastattu huoleen, valittu pyöräkaistat mm. tilanpuutteen vuoksi.
Miksi Kirvuntielle ja Muolaantielle on suunniteltu uudet pyöräkaistat, vaikka Kehä 1:n varressa kulkee baana?	liikenne	pyöräilyn kehittäminen	Kirvuntie	5	ei	ei toimenpidettä	Vastattu kysymykseen, miksi myös Laajalahden pyöräilyä kehitetään
Joudutaanko pyöräkaistojen vuoksi levenevän kadun vuoksi kaatamaan puita ?	maisema	viher-suunnittelu	Kirvuntie	5	kyllä	jatkosuunnittelu	
Kirvuntien ja Kirvunkujan liittymässä on huono liikenneturvallisuus, Kirvuntielle liittyvät autoliijat eivät havaitse ylämäestä tulevaa kevyttä liikennettä.	liikenne	liikenneturvallisuus	Kirvuntie	5	kyllä	korotettu suoja tie	
Laajalahden toivotaan vehreää ja viihtyisää oleskelukeskustaa, tori-alueen laajentamista ja kasvillisuuden lisäämistä.	maisema	viher-suunnittelu	Raivaaja-aukio	5	kyllä	maisemasuunnittelu	

Liite3. Haastattelukysymykset

Haastattelurunko

1) Taustakysymykset:

- a) Mikä on ammattinimikkeesi ja tehtäväsi?
- b) Millainen työkokemus sinulla on?

2) Vuorovaikuttaminen

- a) Mikä on tavanomaisin vuorovaikutustapa osallisten kanssa?
- b) Miksi valitsit verkkopalvelun vuorovaikuttamiseen?
- c) Mitä palvelua / menetelmää käytit?
- d) Mitä hyvää valitussa menetelmässä oli?
- e) Mitä huonoa menetelmässä oli?
- f) Millaista palautetta sait menetelmän avulla?
- g) Oliko vuorovaikuttaminen mielestäsi riittävää?

3) Ohjeistus

- a) Millaista ohjeistusta sinulla on nyt käytössä?
- b) Millaista ohjeistusta tarvitsisit käyttöösi?